

УНІВЕРСИТЕТ імені АЛЬФРЕДА НОБЕЛЯ
КАФЕДРА АНГЛІЙСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ ТА ПЕРЕКЛАДУ

Робота допущена до захисту
Зав. кафедри
Зінукова Наталія Вікторівна
д. пед. н., доцент

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

магістра

**Особливості вживання англomовних юридичних термінів в
текстах міжнародної правової документації та проблеми їх
перекладу українською мовою**

Здобувача Гаманенко
Наталії Миколаївни
ОПП Переклад (англійська)
Спеціальність 035 Філологія
Керівник кваліфікаційної роботи

Степанова Анна Аркадіївна
доктор філологічних наук, професор

Дніпро
2022

**УНІВЕРСИТЕТ імені АЛЬФРЕДА НОБЕЛЯ
КАФЕДРА АНГЛІЙСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ ТА ПЕРЕКЛАДУ**

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Зав. кафедри Зінукова Н.В.
д. пед. наук, доцент
«01» вересня 2021 р.

ЗАВДАННЯ

**на кваліфікаційну роботу
здобувачу вечірньої форми навчання
освітнього ступеня «магістр» ОПП Переклад (англійська) спеціальності 035 Філологія
Гаманенко Наталії Миколаївні**

Тема кваліфікаційної роботи Особливості вживання англомовних юридичних термінів в текстах міжнародної правової документації та проблеми їх перекладу українською мовою

Керівник кваліфікаційної роботи Степанова Анна Аркадіївна

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Термін виконання етапів роботи		Підписи
		за планом	фактично	
1	Закріплення керівника кваліфікаційної роботи	02.09.2021	02.09.2021	
2	Вибір та обговорення теми кваліфікаційної роботи	03.09.2021	03.09.2021	
3	Остаточне затвердження теми кваліфікаційної роботи	24.10.2021	24.10.2021	
4	Одержання завдання на кваліфікаційну роботу у наукового керівника	03.09.2021	03.09.2021	
5	Складання бібліографії та вивчення літературних джерел	28.09.2021	28.09.2021	
6	Виконання першого розділу	30.10.2021	30.10.2021	
7	Виконання другого розділу	30.11.2021	30.11.2021	
8	Виконання третього розділу	22.12.2021	22.12.2021	
9	Оформлення висновків і рекомендацій	30.12.2021	30.12.2021	
10	Оформлення роботи, одержання відзиву	08.01.2022	08.01.2022	
11	Попередній захист кваліфікаційної роботи	11.12.2021	11.12.2021	
12	Захист кваліфікаційної роботи	18.01.2022	18.01.2022	

Дата видачі завдання «02» вересня 2021 р.

Здобувач _____

Гаманенко Наталія Миколаївна

Керівник кваліфікаційної роботи _____

Степанова Анна Аркадіївна

Затверджено на засіданні кафедри

Протокол № 1 від 30 серпня 2021 р. Зав. кафедри

Н.В. Зінукова

ВІДГУК КЕРІВНИКА

на кваліфікаційну роботу магістра за темою
Особливості вживання англomовних юридичних термінів в текстах міжнародної
правової документації та проблеми їх перекладу українською мовою

здобувача _____ курсу
ОПП Переклад (англійська)

Гаманенко Наталії Миколаївні

Оцінка окремих складових кваліфікаційної роботи:

1. *Оформлення роботи* (не більше 10 балів) - _____
(відповідність оформлення кваліфікаційної роботи встановленим університетом
вимогам: кількість сторінок; оформлення титульного листа, рисунків, таблиць,
діаграм, посилань, списку літератури тощо)

2. *Своєчасність подання окремих елементів роботи керівнику* (кожний
своєчасно поданий елемент дає по 5 балів, не більше 20 балів) - _____

3. *Теоретичний та аналітичний аспекти роботи* (не більше 25 балів) з
них:

- *Структура та логічність побудови роботи* - _____
(відповідність змісту назви теми, наявність та зміст Вступу; виділення 3-4 глав, в
кожній із яких – по 2-3 параграфи, наявність та зміст Висновків, логіка побудови
роботи в цілому та в межах окремих розділів)

- *Фактичний матеріал* - _____
(наявність фактичного матеріалу, в тому числі зібраного здобувачем за допомогою
лінгвістичного аналізу)

- *Використання лінгвістичних методів аналізу* - _____

- *Використання літератури* - _____

(масштаби представлення в роботі сучасних досліджень даної проблематики, критичність аналізу публікацій та підходів, представлених в літературі та інших інформаційних джерелах)

- **Повнота та деталізація** (ступінь повноти та деталізації при розкритті основних аспектів теми роботи) _____

4. Практична реалізація результатів дослідження (не більше 20 балів) -

_____ (наявність та ступінь обґрунтованості рекомендацій та пропозицій, викладених в роботі та відбиваючих власний погляд студента)

5. Оцінка попереднього захисту (не більше 25 балів) _____

Додаткові думки та загальний висновок керівника _____

Загальна оцінка (не більше 100 балів) _____

Дата оформлення відгуку _____

КЕРІВНИК

кваліфікаційної роботи

Степанова Анна Аркадіївна

доктор філологічних наук, професор

(підпис)

АНОТАЦІЯ

Гаманенко Н.М. Особливості вживання англomовних юридичних термінів в текстах міжнародної правової документації та проблеми їх перекладу українською мовою. Актуальність даної кваліфікаційної роботи полягає в тому, що існує необхідність різностороннього погляду на особливості вживання юридичних термінів в текстах міжнародного права та пошук вирішення проблеми перекладу українською мовою. Об'єктом дослідження даної роботи є англomовний юридичний дискурс, а предметом – проблеми перекладу англomовних юридичних термінів українською мовою. Робота складається зі вступу, трьох частин, а саме теоретичної, аналітичної, та практичної, висновку, списку використаної літератури, додатку та реферату. За обсягом робота складає 123 сторінки. Список використаних джерел становить 172 позиції.

Ключові слова: юридичні терміни, юридичний дискурс, проблеми перекладу, міжнародна правова документація.

SUMMARY

Hamanenko N. Features of Using English Legal Terms in Texts of International Law Documentation and Problems of Translation into Ukrainian. Therefore, the topicality of this thesis is that there is a need for a diverse view of the peculiarities of the use of legal terms in the texts of international law and the search for a solution to the problem of translation into Ukrainian. The object of research of this thesis is the English legal text discourse and the subject is the problem of translation of English legal terms into Ukrainian. The thesis consists of an introduction, three parts, namely theoretical, analytical and practical, a conclusion, a list of references, an annex and an abstract. The thesis consists of 127 pages. The list of references contains 172 items.

Key words: *legal terms, legal discourse, problems of translation, international law documentation.*

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ЮРИДИЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ ТА ПРОБЛЕМИ ПЕРЕКЛАДУ.....	7
1.1. Юридична термінологія яка проблема сучасної лінгвістики.....	7
1.2. Юридична термінологія: дефініції, класифікації, функції.....	13
1.3. Юридичний дискурс та його основні характеристики.....	22
1.4. Основні проблеми перекладу юридичної термінології та способи їх вирішення	28
РОЗДІЛ 2 ОСОБЛИВОСТІ ВЖИВАННЯ ТЕРМІНІВ В ЮРИДИЧНОМУ ДИСКУРСІ	37
2.1. Особливості вживання простих однокомпонентних термінів	37
2.2. Застосування простих двокомпонентних термінів.....	50
2.3. Специфіка складних трьох-і більше-компонентних термінів.....	68
РОЗДІЛ 3 СПЕЦИФІКА ПЕРЕКЛАДУ ЮРИДИЧНИХ ТЕРМІНІВ	72
3.1. Особливості перекладу юридичних термінів за допомогою повного україномовного відповідника (еквівалентність)	72
3.2. Калькування, як метод перекладу юридичних текстів	82
3.3. Описовий метод перекладу, як спосіб перекладу юридичних термінів..	91
3.4. Переклад юридичних термінів транскодованим запозиченням або транслітерацією.....	95
ВИСНОВКИ	99
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	107
ДОДАТОК.....	1-47

ВСТУП

Швидкий розвиток співробітництва України із західним світом та її інтеграція до Європейського співтовариства викликали низку проблем, пов'язаних з міжнародною діяльністю. Об'єм роботи з іноземними юридичними текстами (особливо написаними англійською мовою) зростає, а з ним і виникає потреба в якісному їх перекладі.

Адекватний переклад термінів в юридичних текстах вимагає від перекладача володіння юридичною термінологією як іноземною та рідною мовою. Оскільки юридичний текст є виразником верховенства права, тому мова перекладу повинна бути точною, зрозумілою та надійною. З цієї причини необхідно враховувати відмінності в мові та етніці, мовну реальність та безеквівалентну лексику, оскільки у всіх мовах є слова та стійкі фрази, які не мають відповідних слів у мові перекладу.

За сучасних умов розвитку України як демократичної та правової країни, з посиленнями та наближеннями до європейських стандартів законодавчими процедурами, постає проблема вдосконалення національного законодавства та забезпечення його високої якості та ефективності.

Актуальність даної кваліфікаційної роботи полягає в тому, що існує необхідність різностороннього погляду на особливості вживання юридичних термінів в текстах міжнародного права та пошук вирішення проблеми перекладу українською мовою.

Теоретичними джерелами виступили роботи з теорії перекладу В.М. Комісаров, Я.І. Рецкер, І.В. Арнольд, О.О. Реформатський, А.Я. Коваленко, О.В. Суперанської, В.І. Карабана, Т.Р. Кияка, Л.П. Білозерська, І.В. Корунець, Л.М. Черноватий, Є.В. Долинський та В. Отто.

Мета кваліфікаційної роботи полягає в вивченні особливості вживання юридичних термінів в текстах міжнародного права та вирішення проблеми перекладу з англійської мови на українську мову.

Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити наступні завдання: вивчити роботи сучасних науковців, що вже підіймали та описували проблематику перекладу юридичних термінів; ознайомитись з визначеннями юридичної термінології; визначити можливі класифікації та функції юридичної термінології; ознайомитись з основними проблемами перекладу юридичної термінології та способами їх вирішення; провести лінгвістичний та перекладацький аналіз юридичних термінів.

Для вирішення наведених завдань в даній роботі використовуються наступні методи лінгвістичного дослідження: метод лінгвістичного опису; метод суцільної вибірки; контекстуальний аналіз; порівняльний аналіз зіставлення тексту перекладу із текстом оригіналу; трансформаційний аналіз; кількісний аналіз.

Об'єктом дослідження даної роботи є англійськомовний юридичний дискурс.

Предметом дослідження даної роботи є проблеми перекладу англійськомовних юридичних термінів українською мовою.

Матеріалом дослідження є набір термінів юридичної тематики та варіантів їх перекладу з прикладами вживання в текстах.

Наукова новизна кваліфікаційної роботи полягає у встановленні особливостей вживання юридичних термінів в текстах міжнародного права в рамках глобалізації міжнародних відносин.

Теоретична значення роботи полягає в подальшій розробці інструментів з адаптації перекладу текстів, що містять юридичні терміни з урахуванням постійного розвитку та розширення значення термінів, що результатом глобалізації світу.

Практична значення кваліфікаційної роботи полягає в тому, що матеріали дослідження можуть бути використані в перекладацькій діяльності при перекладах

вузькоспеціалізованих текстів юридичною тематики, як то в міжнародному праві, так і міжнародних відносинах.

Апробація роботи: результати досліджень у вигляді тез доповіді озвучені на VIII Міжнародній науково-практичній конференції студентів і молодих вчених «Молодь України в контексті міжнародної комунікації».

Структура та обсяг дипломної роботи: робота складається зі вступу, трьох частин, а саме теоретичної, аналітичної, та практичної, висновку, списку використаної літератури, додатків та реферату. За обсягом робота складає 123 сторінки. Список використаних джерел становить 172 позиції.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ЮРИДИЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ ТА ПРОБЛЕМИ ПЕРЕКЛАДУ

1.1. Юридична термінологія яка проблема сучасної лінгвістики

Останнім часом елементи термінології все частіше з'являються в усіх жанрах і стилях мови. Завдяки науково-технічній революції з'явилося багато нової лексики в галузі науки і техніки. Термінологію можна знайти в науково-популярній, науково-фантастичній, соціальній та публіцистичній літературі. Кожна галузь техніки, науки, мистецтва та виробництва має свою термінологію. Взагалі в термінологічній лексиці можна виділити: суспільно-політичну, науково-технічну, природничу, адміністративно-ділову лексику та ін. Кожна з них має свою підсистему, таку як: політика (демократія, інтеграція, уряд, фракції); право (законодавство, звернення, судові процеси, адвокати, прокуратура, санкції); фінанси (кредити, банки, депозити, кошти, вкладники); військова діяльність (поле бою, зброя, військовослужбовці) [31].

Особливе місце в порівняльному мовознавстві завжди займали специфічні питання термінології та методики перекладу. Це розглядали у своїх працях з теорії перекладу такі вчені, як В.М. Комісаров, Й.І. Рецкер, І.В. Арнольд, О.О. Реформатський. Це питання є об'єктом все більшої уваги сучасних вчених, до яких можна віднести роботи А.Я. Коваленка, О.В. Суперанської, В.І. Карабана, Т.Р. Кияк. Серед науковців, які вивчають юридичну термінологію, є Л.П. Білозерська, І.В. Корунець, Л.М. Черноватий, Доу Кеюнь, Косоногова О.В., Покрова О.А., Радіон Т.П. та ін.

Доу Кеюнь, наприклад в своїх роботах зупинився на двох видах лексики: спеціальна та загальноповживана. До спеціальної лексики він відніс лексичні одиниці мови, що виконують функцію позначення понять, пов'язані з тією чи іншою професійною сферою. Спеціальну лексику поділив на вузькоспеціальні терміни та професіоналізм і відніс до лексики обмеженого вживання [32].

Лексика юридичних текстів поділяється на лексику правознавства та лексику права. Підставою такого поділу є різні типи текстів, у яких ця лексика функціонує.

Лексика правознавства – це лексика правової доктрини (науки про право), вона має науковий характер, у її основі лежать терміни, що позначають теоретичні поняття, які, можливо, ще зустрічаються у текстах законів і ще зафіксовані у спеціальних юридичних словниках (протерміни чи терміноіди) [32].

Лексика права – це слова правозастосовної практики; її основний масив частково збігається з лексикою правознавства, особливо у сфері термінології. Відмінність лексики права від лексики правознавства у тому, що значення слів у ній характеризуються меншою теоретичністю і абстрактністю, це позначають сфери, дії, суб'єкти, об'єкти, кошти й продукти правової діяльності, тобто пов'язані з конкретними юридичними поняттями [32].

На його думку правова діяльність як вид суспільної діяльності різноманітна. Вона тісно пов'язана з повсякденним життям людини, і тому лексика права в юридичній правозастосовчій практиці значною мірою пов'язана зі звичайними поняттями. Наприклад, у судових промовах нерідко спостерігається явище субституції юридичних термінів, заміни їх загальноповживаними синонімами (винний замість підсудний чи обвинувачуваний тощо). Ми нерідко зустрічаємося з такими багатозначними лексичними одиницями, як суд, сторона, обвинувачення, які вживаються не тільки в юриспруденції, а й у повсякденному житті, внаслідок багатозначності значення таких одиниць тлумачиться по-різному залежно від

контексту та ситуації. В даному випадку одиниці юридичної лексики як терміни носять лексико-семантичний характер [32].

Тож, лексика права в правозастосовчій практиці (особливо в судових промовах) включає не лише терміни, протерміни або терміноїди, як вважають лінгвісти, вона повинна розглядатися як ширший клас лексичних одиниць.

В завершені Доу Кеюнь зазначає, що одиниці юридичної лексики у судових промовах різняться за рівнем термінологізації та «професійності». Якщо уявити юридичну лексику як одне лексико-семантичне поле, то в ядрі цього поля розташовуються спеціальні однозначні юридичні терміни, головною функцією яких у контексті є найменування та визначення юридичних понять. У центрі поля, оточуючи ядро, розташовані багатозначні лексичні термінологічні одиниці з більш слабо вираженою термінологічністю (лексико-семантичні терміни), одне з їх значень не пов'язане з правовими діями, явищами та предметами. Рівень периферії семантичного поля становлять мовні одиниці, які вживаються у тексті будь-якого стилю і є юридичними термінами, але у контексті судової промови пов'язані системними відносинами з юридичною термінологією (входять у одну лексико-семантичну підгрупу чи перебувають у синонімічному і антонімічному зв'язку). Такі слова значно меншою мірою виконують правові функції [32].

Косоногова О.В. та Покрова О.А. в свою чергу визначають, що професійна юридична мова – це мова права, або метамовоюриспруденція, яка є комплексною наукою. Юриспруденція – це всі знання про державу та право в цілому. Але вона, як і інші галузі знання мають різні частини, поділяється на різні області, що отримали назву в юридичній науці як галузі знань. Як такі можна виділити державне (або конституційне) право, адміністративне, цивільне право і т.д. Відповідно до потреб юриспруденції розвивається і суто теоретична частина юридичної науки, яка має різні розгалуження. Тут також вони виділяють: теорію

юриспруденції; історію юриспруденції; теорію юриспруденції розвинених країн і т.д. [51].

Таким чином, під юриспруденцією розуміють кілька взаємопов'язаних понять:

1. Науку про державу та право, що вивчає результати правового регулювання і висуває правові ідеї про можливість внесення прогресивних змін до механізму та способи регулювання суспільства.

2. Сукупність знань про державу, управління, право, наявність яких дає основу для професійного заняття юридичною діяльністю.

3. Практичне застосування юридичних знань, діяльність юристів.

4. Систему підготовки спеціалістів-юристів у юридичних навчальних закладах.

Також вони вважають, що мова правової науки виникає на основі природної мови, але її відносини з ним різноманітні та неоднозначні. Особливістю спеціальної юридичної мови є наявність спеціальних лексичних одиниць – юридичних термінів, доступних для розуміння лише обмеженій групі професіоналів у галузі юриспруденції, що сприяє збереженню смислової визначеності юридичної мови [51].

Таким чином, основна частина професійної юридичної лексики представлена спеціальними лексичними одиницями, що входять до термінологічного корпусу юридичної мови.

На їх думку до юридичних термінів відносяться лише ті одиниці, що у законодавчих актах. Багато правових термінів фіксуються не так у текстах законодавчих актів, як у словниках чи науково-дослідній літературі. Дослідники виділяють такі епістемологічно різні підсистеми термінів, як термінологія права та історично пізніша термінологія науки – правознавство. Основний склад термінів правознавства права є загальним, їх розбіжності в тому, що термінологія

правознавства складніше, ніж термінологія права, оскільки саме наука оперує такими теоретичними поняттями, які не зустрічаються у текстах законів [51].

На завершення Косоногова О.В. та Покрова О.А. зазначають, що початковий етап формування юридичної термінології характеризується тим, що вона формувалася як термінологія правозастосування. Законотворча діяльність виникла під час формування стародавніх держав і відображала правову культуру суспільства, і навіть моральні основи, що були закладені у звичайному праві.

Як наслідок – і стародавні, і пізніші правові системи виявляють тісний зв'язок з лексичною системою «загальної», природної мови. Природна мова є і основним засобом здійснення правової діяльності, і основним способом здійснення її результатів [51].

Ще одним науковцем, який займається вивченням специфіки перекладу юридичної лексики є Т.П. Радіонов. В своїх роботах він розглядав специфіку перекладу юридичної лексики студентами-юристами на заняттях з іноземної мови (англійська). Оскільки різноманітність та неоднозначність юридичної термінології ставить перед установами вищої освіти складне і комплексне завдання стосовно серйозної мовної підготовки студентів-юристів, а також формування у них глибоких знань в галузі як вітчизняного, так і зарубіжного права [66].

У своїх роботах він акцентував увагу на двох видах термінів: загальнонаукові або загальнотехнічні терміни та спеціальні чи номенклатурні терміни. Загальнонаукові та загальнотехнічні терміни використовуються для характеристики загальних понять науки і техніки. У свою чергу номенклатура є набір спеціальних термінів-назв, що вживаються в певній спеціалізованій галузі знань. Так, юридичні терміни відносяться до спеціальних термінів і являють собою словесні позначення понять, що використовуються для тлумачення змісту закону та норм права [66].

На його думку юридична термінологія сприяє максимальній стислості чіткості у формулюванні правових розпоряджень та юридичного тексту. Основною характеристикою юридичної термінології є системність, що обумовлюється логікою самого права.

Таким чином, він вважає, що для студентів-юристів при вивченні іноземної мови важливо приділяти особливу увагу саме перекладу термінів, які несуть основне інформаційне навантаження. Слід підкреслити, що не можна опанувати англomовну юридичну термінологію обмежившись простим заучуванням списку слів, запропонованого викладачем. Перед студентами стоїть складніше і комплексне завдання, впоратися з якою можна лише за наявності солідної мовної підготовки, відповідних перекладацьких умінь і великих знань у галузі як вітчизняного, так і зарубіжного права. Важливість цього завдання обумовлює необхідність включення роботи з термінами як один з компонентів змісту навчання іноземної мови та перекладу в закладах вищої освіти [66].

Особливістю юридичної термінології є її широка загальна поширеність. Право регулює практично всі сфери життя, що обумовлює використання в нормативних актах побутової лексики, і номенклатури виробничих виробів, і найменування різних послуг, і словника різних галузей знання (медицини, сільського господарства, космонавтики і т. д.) [66].

Іншою особливістю юридичної системи термінів на думку Радіонова є поєднання та єдність лексичних одиниць, особливі зв'язки між словами, завдяки чому відбувається диференціація широкого і вузького значення слова (так, в юридичній мові вузькоспеціальне значення набувають такі слова, як «право», «господарський», «склад» та ін.). Так юридичні терміни перебувають між собою у різноманітних взаємозв'язках, де з одного слова утворюються стійкі словосполучення, що відбивають близькі поняття. Наприклад, за допомогою терміна «право» утворюються такі словосполучення-терміни, як *legal awareness*

«правосвідомість», *legal relationship* «правовідношення», *offence, legal wrong* «правопорушення» та ін. [66].

Таким чином, для юридичної лексики характерно: точність формулювань, лаконічність, системність, взаємозалежність, загально-поширеність, сталість словникового запасу і стабільність, схильність до модифікацій, значний вплив латині, втрат зв'язку між юридичною та загальнолітературною мовами [66].

Таким чином, Радіонов приходять до висновку, що освоєння юридичної лексики є досить складним процесом, що викликає у студентів широкий спектр труднощів. У той самий час, поступове запровадження юридичної термінології сприяє підвищенню професійної компетентності майбутніх юристів. У зв'язку з цим для здійснення перекладу юридичної професійної лексики студентам-юристам необхідно ґрунтуватися на лінгвістичних, етнічних факторах і близькості сенсу між оригіналом та перекладом тексту, які є ключовими аспектами юридичного перекладу [66].

1.2. Юридична термінологія: дефініції, класифікації, функції

Особливість співвідношення мови і права давно цікавила лінгвістів і правознавців. Практика перекладу юридичних текстів з давніх часів використовується для укладання угод між країнами. Сьогодні він стає все більш поширеним, що можна пояснити розвитком нових методів комунікації, формуванням процесу правової інтеграції та адаптацією українського законодавства до вимог європейського законодавства, розширюючи тим самим міжмовну комунікацію в юриспруденції. Юридичний переклад – це особливий вид перекладу, метою якого є передача письмового чи усного юридичного тексту іншою мовою. Юридичний переклад, як і будь-який інший вид спеціального перекладу, має багато характеристик, на які перекладачам юридичних текстів слід

звернути увагу, оскільки помилки перекладу можуть призвести до конфліктів між юридичним дискурсом, судовим процесом або припиненням співпраці [85].

Юридична лексика – сучасна мовна лексика, яку використовують у професійній діяльності юристи та законодавці. Юридична лексика або лексика права поділяється на дві категорії: лексика правознавства та лексика права. До першої категорії відноситься лексика юридичних текстів, яка є науковою і базується на термінології. До другої категорії належать терміни юридичної практики, які мають менше теоретичне значення [34].

З точки зору мовознавства, поняття «юридична лексика» включає не лише терміни, а й більш широкі лексичні одиниці. До юридичної лексики входить також загальнонавживана лексика, що зберігає своє загальнонавживане значення в юридичних текстах. Крім того, до юридичної лексики входять також професіоналізми, латинська мова, аббревіатури та ідіоми.

Однак термінологія є ядром юридичної лексики і викликає особливі труднощі при перекладі. Найчастіше вона відноситься до юридичної лексики: «Коли йдеться про юридичну лексику, ми маємо на увазі переважно термінологію». При цьому, які словникові одиниці можуть мати статус термінів, а які ні – є спірним [34].

Юридична термінологія – це усне позначення понять, що використовуються в процесі прийняття закону (іншого нормативно-правового акта).

Юридичний термін має кілька визначень. У статті «Англомовні юридичні терміни: оптимізація процесу навчання» А.Г. Анісімової, М.А. Архипової, надане таке визначення: «юридичний термін – це слово, яке вжито в законодавстві, є узагальненим найменуванням юридичного поняття, що має точний і певний сенс, відрізняється смисловою однозначністю й функціональною стійкістю». Це визначення є неправильним, оскільки багато термінів є неоднозначними, що суперечить "семантичній чіткості", передбаченій у визначенні [34].

Про багатозначну природу термінів писали багато термінологів, наприклад, С.В. Гриньов-Гриневич, В.М. Лейчик, які у своїх працях показують, що їх структурні терміни поділяються на терміни явні та багатозначні. Багатосмисловий характер юридичної термінології може бути зумовлений її роллю в різних галузях права: термін «*admission*» в цивільному судочинстві має таке визначення: «*a statement by a party to litigation or by his duty authorized agent that is adverse to the party case*»; у кримінальному провадженні – «*statement by the defendant admitting an offence or a fact*» [34].

Долинський Є.В. визначає такі особливості правового тексту:

1. Насиченість юридичних текстів спеціальною юридичною лексикою, основну частину якої складають юридичні поняття та дійсність (*pleader, lawyer, coerced acquiescence, to retaliate accusation, nugatory, solicitor*).

A solicitor is a qualified legal practitioner responsible for preparing legal documentation, representing and/or defending a client's legal interests.

2. Вживання загальноновживаних значень (*accomplice, money*) загальноновживаних слів та вживання загальноновживаних слів із особливими незвичними значеннями (*agreement, assessment, utility, valid, warrant*).

The Paris Agreement is the first-ever universal, legally binding global climate change agreement, adopted at the Paris climate conference (COP21) in December 2015.

3. Існування скорочень, більшість з яких зустрічаються лише в юридичних текстах (*ALJ - Administrative Law Judge, MP-Member of Parliament, USJC - United States Judicial Code, cc. - chapters, CB - casebook, COA - court of Appeals, CIF - Coming into Force, J - Judge*).

Administrative Law Judge (ALJ), in the context of federal administrative law, refers to an official who presides over federal administrative hearings.

4. Використання синоніми (парні та потрійні), щоб виразити поняття та при цьому уникнути двозначності та кліше.

5. Текст міжнародного договору, що характеризується використанням латинської (*lex lata, lex loci delictus, corpus delicti, absente reo, ex curia, lis pendens*) та французької (*appeal, plaintiff, lien, verdict, voir dire, profit a prendre*) мов, зазвичай не перекладається.

The Lex Lata Centre for International Law and Comparative Constitutionalism in Africa is a constituent organization of the Lex Lata Group.

6. Англійські юридичні тексти використовують староанглійські етимології, які більше не вживаються (*hereinabove, therein, whereby*).

The meaning of hereinabove is at a prior point in this writing or document.

7. У правових текстах часто вживаються дієслова пасивного стану (... *should be acquitted, the record was read out loud by the investigator, the criminal case was initiated by the Prosecutor's Office*).

8. Однією з характеристик англійських юридичних текстів є використання модального дієслова «*shall*» для вираження команд чи зобов'язань. Наприклад, «*The Parties shall take the necessary measures to...*» («Сторони зобов'язуються вжити необхідних заходів...»).

9. Існують спеціальні фразеологізми та словосполучення, які не вживаються або рідко вживаються в літературній мові в юридичному тексті (*to meet claim; Marshal of the court, the jury finds guilty, legal consequences, preliminary stipulations*) [31].

*However, normally premium income is in excess of the money paid out to **meet claim** and the profits are shared by the members.*

У зв'язку з розвитком міжнародних відносин та появою нового рамкового плану активного міжнародного науково-технічного співробітництва зростає попит на високоякісних експертів з навичками та вміннями двостороннього перекладача. Свідченнями цього попиту є програма «Сталого розвитку 2016-2030» (2016 року), рамкова програма ЄС «Горизонт 2020» (2013 року) [31].

Це призвело до підвищення рівня міжнародного співробітництва вітчизняних та зарубіжних науковців, збільшення кількості міжнародних конференцій, форумів, симпозіумів ін., під час яких використовується двосторонній усний переклад у галузі науки і техніки [31].

Юридична мова має бути єдиною мовою, що забезпечує уніфікацію у правовій системі та в різних сферах юридичної діяльності. Оскільки проблема структури мови тісно пов'язана з її функцією, а також тісно пов'язана з її дослідницькими завданнями та цілями, вона намагається побудувати юридичну мову. В. Отто запропонував ієрархічну класифікацію юридичної мови та її внутрішню структуру:

1) мова закону: загальні правові норми, що застосовуються до професіоналів та не юристів;

2) мова судового рішення;

3) мова юридичної науки та мова експертизи: експертний коментар для експертів;

4) мова відомчого письмового спілкування: бланки, службові записки, розпорядження тощо;

5) адміністративна термінологія: експертне обговорення спірних питань, професійне усне спілкування юристів. Його можна розділити на певні предметні групи: назви комерційних паперів і документів; назви суб'єктів адміністративно-комерційної та політичної діяльності; види та процеси визначеної адміністративної діяльності; позначення оцінки діяльності; назви галузей, сфери бізнесу та суспільно-політичного життя [31].

Існують в основному такі способи використання внутрішніх ресурсів мови для створення слів: надання нового значення існуючим словам (семантична дедукція), словотворення похідних афіксів, базове складання термінологічних елементів, утворення терміносполучення та аббревіатур [31].

При утворенні нових термінів використовуються загальноприйняті слова та терміни з інших галузей науки і техніки, а також виділяються такі прийоми як: називання за схожістю зовнішніх ознак; називання за функціональною схожістю; називання за безперервністю понять; називання за аналогією; уточнення значення.

Іноді терміни втрачають зв'язок зі словами, які їх утворили, коли їм надають нові значення. Це тому, що слово набуває вузького спеціального значення і тому відхиляється від свого першоджерела.

За походженням Долинський Є.В. поділяє юридичні терміни на:

1) загальноновживані терміни, які вживаються у загальнонародній мові (або щоденні терміни): *accomplice, accreditation*.

Accreditation is a formal, independent verification that a program or institution meets established quality standards and is competent to carry out specific conformity assessment tasks.

2) загальноновживані, які мають в нормативному акті більш вузьке, спеціальне значення: (*forced acquiescence, to retaliate accusation*).

The Labour leader retaliated by accusing Sturgeon of supporting the Tories.

3) технічні терміни, які застосовуються у сфері будь-якої спеціальності (або спеціалізовані терміни): *nonpatentable, nuclear-free*.

*If someone has already come up with your idea before you have, your invention is not new and is **nonpatentable**.*

4) власне юридичні терміни, які спеціально створені законодавцем (штучні терміни або спеціальні юридичні).

За способом формування Долинський Є.В. поділяє терміни на:

1) власне юридичні терміни (*lawsuit, legislative power, incapacity*).

*A **lawsuit** is a civil legal action by one person or entity (the "plaintiff") against another person or entity (the "defendant"), to be decided in a court.*

2) запозичені терміни – терміни, що запозичені із загальноповживаних слів (наприклад, терміни «воля», «*activity*»), спеціалізованих неправових термінів (наприклад, терміни «афінаж», «*firearms*») або спеціалізованих правових термінів (наприклад, терміни «цінні папери», «антиконкурентні узгоджені дії», «*bankruptcy*») [31].

There was a lot of activity in preparation for the Queen's visit.

А. Я. Коваленко за будовою поділяє терміни на 3 групи:

1. Прості, які складаються з одного слова. Вони в свою чергу поділяються на: іменники (право, *power*), прикметники (законний, *capable*), дієслова (свідчити, *to testify*), прислівники (беззаконно, *deliberately*). Домінування іменникових форм обумовило субстантивований характер терміносистеми права.

She refused to testify about who had given her the information.

2. Складні, що утворені з двох слів, пишуться разом або через дефіс (нормативно-правовий, *local self-government*).

The people exercise power directly and through bodies of state power and bodies of local self-government.

3. Терміни-словосполучення, які складаються із декількох компонентів. Термінологічні сполучення можуть бути дво-, три-, чотири і багатокомпонентними. Найбільш поширеними є дво- і трикомпонентні термінологічні сполучення: прикметник + іменник (криміналістична експертиза, *partial agreement, effective date*); іменник + іменник (права людини, оголошення померлим, *tax fraud, trial venue*); прикметник + прикметник + іменник (цивільні правові відносини *legal/general annual accounts*); іменник + іменник + іменник (право володіння землею, *damage assessment center*); іменник + прикметник + іменник (притягнення до кримінальної відповідальності, *letter of a full-time employment*); дієслово + іменник (віддавати під суд, *to summon witnesses, to break the law*); дієслово +

прикметник + іменник (порушувати судову справу, *to award a cooperative agreement*) та ін.

*Since 1991, we have been working with the Council of Europe in the framework of the **Partial Agreement** on Youth Mobility through the Youth Card.*

Також, словотворчі типи термінів Долинський Є.В. класифікує наступним чином:

1. Терміни – кореневі слова:

а) корінна непохідна лексика (*nose, crook, villain*).

*I like stories in which the hero beats the **villain**.*

б) запозичена непохідна лексика (*atom, alibi, affidavit*).

*An **affidavit** is a written statement from an individual which is sworn to be true.*

2. Похідна лексика:

а) терміни, утворені за допомогою суфіксації (*amendment, intimidation, indictment*).

*United States Indicts Iranian Hackers in Voter **Intimidation** Effort.*

б) терміни, утворені за допомогою префіксації (*disbarment, antidepressants, insubordination, counterfeiter, interaction, interview*).

*Every applicant must undergo a confidential and detailed process of **interviews** and prior investigation.*

3. Терміни-складні слова (*conclusive notice, non-patentable*).

*For example, in some States the registered **notice** provides **conclusive** or presumptive evidence of a security right.*

*So far the situation in Europe is that "mathematical methods, methods of doing business and programs for computers are **non patentable** inventions".*

4. Терміни-словосполучення (*bail bondsman, juridical process*).

*This text is appropriate for all students of **judicial process** and policy.*

5. Терміни-аббревіатури (*FBI – Federal Bureau of Investigation, CO – correction officer, IFRP – Inmate Financial Responsibility Program*).

*The Federal Bureau of Investigation has also begun a federal investigation under the United States statute for the protection of foreign officials. The Committee recommends that, for the **Corrections Officer** position, existing resources be utilized through redeployment.*

6. Літературні мовні позначення (*g=Gramm, MHz=Megahertz*).

*Police has found two **gramms** of cocaine in Mayor office.*

7. Символи (знаки) – наприклад, математичні, хімічні, астрономічні та інші (*% –percent*).

*Murder rose over 35 **percent** in cities with populations over 250,000 that reported full data.*

8. Номенклатура (*ECHR – European Court of Human Rights; ICC – International Criminal Court*).

*This is an attempt to disable the **ECHR** by providing the government with legal cover to ignore its judgment.*

А от терміни-словосполучення за семантикою він поділяє на три групи:

а) до першої групи належать терміни-словосполучення, які складаються із самостійних слів, що можуть вживатися окремо і зберігати своє значення, наприклад: *preliminary stipulations*, де *preliminary* –попередні, *stipulations* – рекомендації.

*This report aims to provide **preliminary stipulations** on methods of climate impact assessment.*

б) до другої групи належать терміни-словосполучення, у яких один компонент є терміном, а інший – загальноновживаною лексичною одиницею. Серед них можуть бути два іменники або іменник і прикметник, наприклад: *legal consequences* – правові наслідки.

Legal Consequences of the Separation of the Chagos Archipelago from Mauritius in 1965.

с) до третьої групи належать терміни-словосполучення, у яких обидва компоненти є елементами загальноновживаної лексики, і тільки їх сполучення є терміном, наприклад: *effective date* – дата набрання чинності [31].

The effective date of this proposed amendment has not been announced.

Юридична мова має свої функції, особливості та стилі. Д. Мелінкоффа вважає, що англійська юридична термінологія є значно більшою порівняно з іншими терміносистемами, що мають різноманітність в спеціальних сферах застосування. Різноманітність жанрів зумовлена різноманітністю правових джерел та англосаксонської правової системи. Розвиток, який насамперед включає правові системи Сполучених Штатів Америки та Великобританії [31].

1.3. Юридичний дискурс та його основні характеристики

Юридична мова є загальною галуззю досліджень юристів і лінгвістів.

Можна впевнено сказати, що юридичні тексти вимагають суворого ставлення юристів і мовознавців.

Як різновид інституційного дискурсу, юридичний дискурс включає юридичні документи та судові рішення, наукові огляди та обговорення юридичних питань. Особливістю юридичного дискурсу є те, що він спрямований не лише на обмін науковими чи практичними знаннями, а й на доведення теоретичних поглядів. Отже, юридичний текст має не лише інформаційну мету, а й обґрунтовано доводить точку зору автора [79].

Слід зазначити, що серед учених-лінгвістів немає єдиного підходу до визначення дискурсу, який часто співвідноситься з поняттям тексту.

Популярне рівняння «дискурс = текст + контекст», введене Т. Ван Дейком та яке отримало розвиток в працях Н. Ферклаффа та об'єднало представників дискурс-аналізу [52].

Н. Ферклафф заявляє, що кожен мовний випадок складається з трьох вимірів:

- текст;
- дискурсивна практика, що включає виробництво та сприйняття текстів;
- соціальна практика.

Дискурсивна практика виступає свого роду посередником між текстами і соціальною практикою. Текст є продуктом процесу породження і процесу інтерпретації, а дискурс – динамічний процес, частиною якого є текст. Крім аналізу тексту, аналіз дискурсу передбачає опис соціальних умов, які визначають породження та сприйняття тексту [52].

Як пише А.М. Каплуненко, «рідкісний текст є самодостатнім для адекватної інтерпретації, тому сходження до дискурсу, до знань, що залишилися поза висловленими в тексті, є закономірним». Отже, у визначенні А.М. Каплуненко підкреслюється універсальність поняття «дискурс» по відношенню до поняття «текст»: дискурс є «ширшим та універсальним лінгвістичним об'єктом, що охоплює не лише мовну структуру мовного твору, а й типові параметри комунікативної ситуації, особливості комунікантів, стратегію побудови комунікації». На відміну від дискурсу текст є більш специфічним і вузьким явищем, що не виходить за рамки власне структурно-сміслових параметрів мовного твору» [52].

У концепції представника французького дискурс-аналізу М. Фуко дискурс сприймається як зв'язна послідовність висловлювань, умовою породження яких є певна епістема, властива тій дискурсивній формації, у межах якої ці висловлювання породжуються.

Якщо дотримуватися вищенаведеного визначення, юридичний дискурс є зв'язковою послідовністю висловлювань з правових питань, детермінованих контекстуально (контекстом ситуації та контекстом культури) [52].

До основних функцій юридичного дискурсу відносяться такі:

1. Прескриптивна функція. Багато юридичних висловлювань є прямими чи опосередкованими приписами реципієнту вчинити певні дії чи утриматися від їх вчинення. Подібні висловлювання складають тексти таких жанрів, як судові рішення, закон, ухвала, директива, указ та ін.

2. Аргументуюча функція. Ця функція властива жанрам судового дискурсу, серед яких центральними є різні види скарг, позовна заява, відкликання позовної заяви і, звичайно, судові рішення. Їхньою комунікативною метою є обґрунтування тієї чи іншої позиції.

3. Декларативна функція. Ця функція проявляється у проголошенні певних соціальних та правових цінностей та ідей.

4. Інформативна функція. Будь-який юридичний жанр – це повідомлення про прийняте рішення, факт, що відбувся. Такі повідомлення містяться, зокрема, у судових рішеннях, законах, договорах, скаргах тощо [52].

Специфіка властивостей юридичного дискурсу обумовлена особливостями сфери його функціонування, комунікативними цілями та складом учасників.

Однією з домінуючих властивостей юридичної комунікації є її інституційність.

Інституційний характер юридичного дискурсу проявляється у підпорядкуванні його суб'єкта встановленим у дискурсивному співтоваристві правилам, які визначають, «що може і що має бути сказано, владно нав'язують певну оцінку та когнітивну базу, встановлюють режими комунікації» [52].

За словами О.Ф. Русакової, інституціональній комунікації властива «стійка система статусно-рольових відносин, що склалася в комунікативному просторі

життєдіяльності певного соціального інституту, в рамках якої здійснюються владні функції символічного примусу у формі нормативного розпорядження та легітимації певних способів світобачення, цінностей [52].

Учасники правової комунікації взаємодіють відповідно до системи рольових розпоряджень та норм поведінки. Як пише І.В. Палашевська між діями учасників юридичного дискурсу, що виходять з різних правових інстанцій, існує певна координація, яка дозволяє розглядати їх як частину ширшої інституційної системи [52].

До ще однієї характеристики юридичної комунікації слід віднести її перформативний характер. Загалом перформативність можна визначити як зміну дійсності в результаті здійснення дії. Перформативність визначається потенційною здатністю мовних одиниць реалізовувати наміри адресанта відкрито для одержувача. У традиційному розумінні перформативний означає «діючий», а перформативність, відповідно, – це властивість висловлювання або дискурсу робити дію. Проілюструємо перформативність юридичного дискурсу на таких прикладах:

*The people of the state of California **do enact** as follows ... (Senate Bill 601).*

*We the People of the United States ... **do ordain and establish** this Constitution for the United States of America (Constitution of the USA).*

Do в даному випадку маркує перформативні дієслова, що йдуть за ним *enact*, *ordain*, *establish*, які в юридичному дискурсі позначають виконання зазначеної ними дії. Коли законодавець каже *do enact*, це означає, що він цим вводить закон у дію [52].

Поширеність перформативів у юридичному дискурсі пов'язана з їх результативністю, властивістю створювати чи змінювати правовий статус, правові відносини у вигляді простого висловлювання.

Юридичний дискурс характеризується також і високим ступенем інтертекстуальності. Інтертекстуальність у юридичному дискурсі реалізується як здатність текстів посилатися один на одного, запозичуючи змістовні та формальні елементи, що належать іншим текстам. Інтертекстуальні зв'язки між внутрішніми елементами юридичного дискурсу є одним із засобів перетворення його в єдине ціле, сприяючи наступності в праві. Так, текст рішень Європейського суду з прав людини часто включає посилання на текст Конвенції про захист прав людини та основних свобод. Розглянемо приклад:

They relied on Article 2 of the Convention which, in so far as relevant, provides: “1. Everyone’s right to life shall be protected by law. No one shall be deprived of his life intentionally save in the execution of a sentence of a court following his conviction of a crime for which this penalty is provided by law ...” (European Court Judgement, Case of Budayev and others v. Russia of 28 February 2008).

Досить поширеним для судових рішень є цитування показань свідків. Наведемо приклад із рішення Європейського Суду (*Case of Budayev and others v. Russia of 28 February 2008*):

Statement by Ms Zh. who lived at 42 Otarova Street, Tyrnauz:

“... The mudslide of 2000 was terrible. It took away my home, all my possessions... On the night it occurred I was at home at 42 Otariva Street, already asleep. I woke up because of the rattling noise. I tried to get out of the flat but could not. I was crying out for help ... but nobody could hear me because of the horrible noise of the mudslide” [52].

Отже, в ході аналізу можна зробити висновок, що юридичний дискурс є сукупністю висловлювань з питань правової дійсності, основними функціями яких є розпорядження, переконання, проголошення та інформування. Функціонуючи у правовій сфері даний вид комунікації має інституційну природу, перформативний та інтертекстуальний характер, реалізуючись переважно у письмовій формі.

Щодо українського юридичного дискурсу, то він характеризується сильною динамікою, великою кількістю, частотою, а також певними хаотичними змінами в правовому полі [79].

Юридичні терміни можуть бути незрозумілими, а неоднозначність може реалізуватися не тільки в різних терміносистемах, а й в одній системі. У цьому випадку основною умовою розуміння значення терміна є контекст, у якому він вживається.

Характеристикою перекладу юридичного дискурсу англійською мовою є складність проблеми. Методи та принципи *Plain English Campaign* були обрані як мовний посібник для юридичного перекладу з української на англійську, який може реалізувати чіткість перекладеного юридичного тексту та зробити його зрозумілим представникам інших правових культур [79].

Через особливу важливість забезпечення юридичної правильності тексту необхідно враховувати «діалектику» юридичного перекладу, тобто переклад законів з української на англійську та з англійської на українську мову є різноспрямованим, але взаємопов'язаним процесом. Переклад з рідної мови на іноземну є проблематичним і може бути використаний як вирішення проблемної ситуації при перекладі у зворотному напрямку.

У сучасному культурологічному діалозі вивчення мовних смислових систем і реальних правових знань може сформувати кращий і повніший національний образ світу, що є необхідною умовою успішного спілкування різних культур у різних сферах життя.

1.4. Основні проблеми перекладу юридичної термінології та способи їх вирішення

Перекладаючи юридичні терміни в публіцистичних текстах, перед перекладачами постає непросте завдання – точно перекласти професійну реальність на цільову мову. Як відомо, юридичні терміни можуть бути перекладені на один, два, три терміни або складатися з багатьох компонентів [31].

Англійська та українська мови мають очевидні відмінності в синтаксисі, морфології та граматичній структурі, що призвело до широкого використання конверсії. Наприклад, перестановка: *prosecutorial judgment* – рішення обвинувальної влади; заміна: *Criminal Justice Act* – Закон «Про кримінальне правосуддя»; додавання: *citizen's arrest* – затримання правопорушника цивільною особою; вилучення: *seal lawyer* – акула (спеціаліст із морського права) [31].

The prosecutor should not allow prosecutorial judgment to be influenced by a personal interest in potential media contacts or attention.

Під час перекладу перекладач неодноразово цитує це перетворення, і ці перетворення можна комбінувати один з одним для отримання складних перетворень.

Перекладачі також змушені комбінувати, висловлювати та переставляти речення, оскільки англійська та українська мови мають дуже різні структури, і це перетворення допомагає досягти загального перетворення структури речень, прийняттого для цільового читача. Основні способи перекладу термінів: опис; переклад родового відмінка; калькування; транскрибування транслітерація; переклад із використанням різних прийменників; використання еквіваленту.

Основними способами перекладу юридичних термінів є:

- 1) застосування повного україномовного відповідника;

2) запозичення та додавання, у тому числі запозичення латинської одиниці та розкриття її значення за допомогою повного українського відповідника: *non-grata* – персона нон-грата;

3) описовий переклад;

4) транскрибування;

5) транслітерація;

6) калькування.

Тому слід зазначити, що загальний метод перекладу прийнятний і до юридичних термінів [31].

Розглянемо більш детально кілька технологій перекладу юридичних термінів:

Еквівалентність. Спосіб застосування повного україномовного відповідника.

Перекладаючи термін, потрібно спочатку з'ясувати значення терміна в контексті, а потім висловити значення рідною мовою. Основним способом перекладу термінів є використання еквівалентних перекладів. Еквівалентність – це постійна словникова відповідність, яка точно відповідає значенням слова. При перекладі термінів слід керуватися основним правилом: терміни потрібно перекладати іншим терміном. Наприклад, *interrogation* – допит, *motion* – клопотання, ці слова мають прямі відповідники в українській мові.

Еквівалентами вважають такі відповідності між словами двох мов, які є постійними, рівнозначними незалежно від контексту: *burglary* – крадіжка зі зломом, *white-collar crime* – злочин, вчинений службовцем, *smuggling* – контрабанда. До цієї категорії належать багато інших слів та словосполучень термінологічного характеру, наприклад: *injunction* – судова заборона, *affidavit* – письмове показання під присягою, *juvenile court* – суд у справах неповнолітніх, *copyright* – авторське право, *person* – особа, людина, *plaintiff* – позивач, *stranger* – незнайомец, іноземець, *probate law* – спадкове право, *corporal punishment* – тілесне покарання [85].

Також еквівалентами є латинські вирази, які стали «крилатими» в багатьох мовах, зокрема українській та англійській. Ось кілька прикладів: *ab actu ad potentiam* – від дійсного до можливого, *de facto* – де-факто, на ділі, фактично; *sub erimine falsi* – під страхом обвинувачення у порушенні клятви; *act pro se* – діяти від власного імені; *res iudicata* – вирішена справа (юридичний прецедент), *facta notoria* – загальновідомі факти; *particeps criminis* – співучасник злочину; *ultra vires* – поза компетенцією [85].

Обрати найкращий варіант із декількох еквівалентів є складним завданням. Наприклад, залежно від контексту, українському терміну «право» можуть відповідати два англійські терміни «*right*» або «*law*». «*Right*» відповідає поняттю українського суб'єктивного права, а «*law*» – об'єктивного права. При цьому в електронному словнику «*Multitran*» подано 17 перекладів українською мовою слова «*law*» та понад 93 словосполучень, пов'язаних із цим словом. На вибір перекладу впливає те, чи є еквівалент у мові перекладу. У своєму існуванні програма зводиться до звичайної заміни еквіваленту, але за відсутності її – враховуючи багато лінгвістичних і позамовних факторів, ретельно обирається один з альтернативних відповідників [85].

В той же час пошук відповідності певній терміноодиниці є одним із найскладніших етапів. Причиною такої ситуації може бути те, що правові системи та мови двох країн різні. Проблема перекладу юридичної термінології спричинена невідповідністю терміносистеми вихідної та цільової мови та відсутністю системних еквівалентів, причиною яких є мовні та екстралінгвістичні фактори. До лінгвістичних факторів належать відмінності мовних норм, особливість і своєрідність мов оригіналу та мов перекладу, відмінності у світі мов. Фактори надпослідовності включають різні рівні розвитку певних мовних галузей [31].

В якості прикладу еквівалентності можна навести наступне речення:

Probate laws in Minnesota apply to the estates of people who were residents of Minnesota at the time of their death.

Спадкове право в Міннесоті застосовуються до майна людей, які проживали там на момент їх смерті.

Калькування. Переклад частин англійського слова або фрази та подальший склад цих частин. Наприклад, *according to law* – відповідно до закону, *accompanying documents* – супровідні документи [31].

Також бувають випадки в яких не можна використовувати калькування. Наприклад, «*bad actor*» часто перекладають як «погані актори», а не «закоренілі злочинці». «*fruits of the poisonous tree*» має перекладатися як «докази, які були отримані із порушенням конституційних прав», а «*favorite son*» відноситься до особливостей американської кампанії, перекладається як «особа, яка була висунута делегацією штату на пост президента» [85].

Калькування термінів вважається заміною лексичних одиниць словниковими еквівалентами. При перекладі юридичних термінів калькування можна поєднувати з елементами транскрипції або транслітерації, тобто часткового калькувати, або повного перекладу, тобто повного калькування. Наприклад, *juridical process* – юридичний процес; *operating budget* – операційний бюджет; *capital project* – капітальний проект [31].

Прикладом застосування калькування є:

*An **operating budget** consists of revenues and expenses over a period of time, typically a quarter or a year, which a company uses to plan its operations.*

Операційний бюджет складається з доходів і витрат за певний період часу, зазвичай квартал або рік, який компанія використовує для планування своєї діяльності.

Транскрибування. Передача букв, що вимовляються носіями англійських слів. Деякі міжнародні терміни перекладаються українською мовою за допомогою транслітерації. Наприклад, *vice consul* – віце-консул, *legitimism* – легітимізм.

В реченні транскрибування виглядає наступним чином:

On November 23, 1939, Japanese consulate was established, led by Vice Consul Chiune Sugihara.

23 листопада 1939 року було засновано консульство Японії на чолі з **віце-консулом** Чіуне Сугіхарою.

Методи описів. Один із найбільш часто використовуваних методів перекладу юридичних термінів, який є найточнішим методом перекладу, оскільки він найбільш влучно і точно пояснює значення термінів і має культурно специфічний юридичний словниковий запас [31].

Наприклад, *capital murder* – вбивство, за яке передбачена смертна кара. Звичайно, обсяг інформації, що міститься в методі опису, досить великий і по суті є поясненням для перекладача, а не перекладом. Перекладач був змушений використати пояснювальний переклад, коли слово згадувалося вперше, але не було чітко визначено мовою перекладу. Згодом ці терміни можна перетворити на кальку або запозичити. Прикладом цього є наближений вираз *approximate on of labs* – зближення законодавств, або переклад калькуванням. Хоча цей термін у той час не був широко вживаним, його перекладали як процес усунення небажаних розбіжностей у національних нормативно-правових актах, щоб наблизити законодавство країн-кандидатів до європейських законів, що є важливою передумовою для вступу до Європейського Союзу та запровадження спільного ринку ін.) [31].

Також описовим методом перекладаються неологізми. Наприклад такий юридичний термін-неологізм як *dot-con artist* – кібершахрай створений на основі своєрідної гри слів, оскільки мовна одиниця *dot-com* або скорочений її варіант *dot*

означає компанію, яка веде свій бізнес лише через Інтернет, а словосполучення *con artist*, свого часу запозичив з сленгу, використовується для визначення афериста, шахрая. Тому, коли ці два елементи об'єднуються, ми отримуємо *dot-con artist*, який передається через описовий переклад [33].

Використовуються описові методи, коли немає еквіваленту. Такі терміни, як *immunity agreement* – угода про співпрацю із судом, *bail bondsman* – поручитель під заставу, були перекладені описово, оскільки вони не мають прямих еквівалентів [31].

В реченні це виглядає так:

We want dot con artists to know that consumer protection spans the globe physically and in cyberspace.

Ми хочемо, щоб **кібершахраї** знали, що захист прав споживачів охоплює весь світ – як фізично, так і в кіберпросторі.

Транскодоване запозичення (транскрипція). Застосовується для перекладу інтернаціоналізмів, неологізмів, аббревіатур, топонімів, деяких метафоричних термінів або скорочених термінів. Наприклад, *komitologie* (німецька) – *comitologie* (англ.) – комітологія (українська); *hedge* – хедж (термінова угода про страхування); *solicitor* – солісітор (клас юристів у Великобританії, який готує судові матеріали для старших юристів для вирішення справ. Цей спосіб перекладу використовується для перекладу міжвідомчих юридичних термінів або загальнонаукових та технічних термінів [31].

Розглянемо транскодоване запозичення в реченні:

Hedge fund managers usually have less flexibility, because their investors demand that they follow a particular strategy.

Менеджери **хедж-фондів** зазвичай мають меншу гнучкість, оскільки їхні інвестори вимагають, щоб вони дотримувалися певної стратегії.

Переклад текстів, наповнених термінологією, має свою складність. Вона потребує не лише точного відтворення зовнішньої форми терміна, а й збереження психологічних та емоційних чинників, тобто авторського задуму, втіленого в тексті. Це означає, що переклад повинен точно передавати точку зору автора і зберігати особливості свого стилю. Для досягнення цього результату перекладач має володіти відповідною українською термінологією та володіти українською літературною мовою [31].

Типовим видом перекладу англійського юридичного терміну є створення нового слова, наприклад: *stay-in* – перебування в пікеті; *has-been* – політик, який втратив вплив.

Відповідно до зарубіжних авторів *Byrne, Snell-Hornby, Tirkkonen-Condit*, ця форма двостороннього тлумачення з аркуша паперу зазвичай використовується в галузях права, медицини, науки і техніки. У сфері права двосторонній переклад з аркушів має свою затребуваність, оскільки необхідно виконувати двосторонній переклад з аркушів іноземних свідків під час судового процесу. Показання подаються у письмовій формі, але не завжди потрібен повний письмовий переклад, у більшості випадків достатньо двостороннього усного перекладу доказів [31].

Юридичний переклад включає переклад з однієї правової системи в іншу, оскільки правова система будь-якої країни має своє правове походження, термінологію та соціально-економічні принципи. Чим релевантніша правова система, тим легше перекладати юридичні тексти. Як відомо, правова система України має ознаки соціалізму та цивільного права, тоді як Сполучене Королівство та США мають спільні риси. Тому перекладач повинен володіти юридичною термінологією та знаннями в правовій сфері, які пов'язані з його діяльністю та особливостями судової системи культурного типу спілкування. Відповідно до думки лінгвістів Чехії В. Матезіуса та В. Прохазки, передача тексту є не лише заміною мови, а й функціональною заміною культурних елементів [85].

Якщо порівняти юридичну термінологію США та Великої Британії, то виявимо відмінності в рівні етнічно-культурних компонентів, навіть з точки зору загальних правових понять. Наприклад, «ордер на арешт» еквівалентний «*arrest warrant*» у Сполучених Штатах та «*bench warrant*» у Сполученому Королівстві. При перекладі цих термінів необхідно враховувати конкретні обставини англійського права та США. Беручи до уваги специфічні обставини національного законодавства та правових систем, безумовно, потрібна здатність перекладачів орієнтуватися в правовій системі. Наявність єдиного набору основних юридичних понять не виключає відмінності в обсязі понять, що виражаються подібними термінами. Слово «*attorney*» може мати відповідники українською мовою: по-перше – адвокат, по-друге – аторней та по-третє – прокурор [34].

При перекладі американських юридичних текстів важливо знати, що терміни «*jail*» та «*prison*» є неповними синонімами. Їх важливі семантичні відмінності вказують на тривалість позбавлення волі, а отже, і на тяжкість вчиненого злочину. Якщо цей строк не перевищує одного року, то в'язниця, в якій виконується покарання, вважається «*jail*», а якщо строк перевищує один рік — «*prison*». Ця відмінність пов'язана з історією розвитку пенітерціальних установ у США [34].

Для мовця оригінальний текст і перекладений текст є еквівалентними формами інформації, а їх функціональні навантаження рівнозначні. Тому для досягнення цієї достатності перекладач повинен володіти «юридичною грамотністю» іноземної та рідної мови [85].

Таким чином, перекладачі зобов'язані перекладати юридичні тексти у двох різних правових системах:

- володіти мовою перекладу та мовою оригіналу;
- розуміти правове поле країни/регіону, з/на якої мови документ був перекладений;
- володіти спеціальною юридичною термінологією;

– зрозуміти етнічні та культурні відмінності та особливості країни, де вони перекладають.

Неточний і неадекватний переклад з однієї мови на іншу може спричинити певні перешкоди у використанні іншомовних юридичних документів. Тому переклад юридичних текстів викликає багато труднощів, пов'язаних із оригінальністю юридичної мови, мовними та культурними відмінностями між мовою оригіналу та мовою перекладу, відмінностями в правових системах і мовних традиціях різних країн, а також особливостями різних видів документів. Тому подальші дослідження даної теми допоможуть провести всебічне та більш детальне дослідження всіх аспектів перекладу різних видів правових дискурсів, що допоможе уникнути помилок при перекладі юридичних текстів [85].

РОЗДІЛ 2

ОСОБЛИВОСТІ ВЖИВАННЯ ТЕРМІНІВ В ЮРИДИЧНОМУ ДИСКУРСІ

В даному розділі буде проведено лінгвістичний аналіз та порівняльний аналіз деяких юридичних термінів відносно різних класифікацій.

Для початку розглянемо що ж таке лінгвістичний аналіз юридичних текстів. Даний аналіз – визначає внутрішню структуру функціонування усіх мовних одиниць та їх категорій, що беруть участь у створенні системи правових образів у юридичному тексті, чи його стилістичного оформлення.

2.1. Особливості вживання простих однокомпонентних термінів

Donaldson was a petty crook with a string of previous offences [Дод. 35].

Crook – це довга палиця, зігнута з одного кінця, яку можна побачити у пастуха; вигнутий або кривий інструмент, шматок, придатак тощо; гачок; гачкувата частина чогось; інструмент або знаряддя, що має вигнуту або загнуту частину, наприклад, палиця пастуха, загнута з одного кінця, або палиця єпископа або абата; злочинець, людина нечесна або зігнута, як і палиця.

Як добре видно з визначення, термін *crook* відноситься до багатозначних слів, що мають кілька лексичних значень. Це слово має пряме й переносне значення. Пряме значення слова – це його первинне, основне лексичне значення, в даному випадку – палиця, що має певну форму. Переносне значення *crook* – це його вторинне значення, яке виникло на основі прямого, в нашому випадку – людина нечесна або зігнута, як і палиця.

Відповідно до контексту речення термін *crook* несе вторинне переносне значення – нечесна людина, злочинець.

Згідно класифікації Є.В. Долинського, наш термін можна віднести:

- за походженням до загальноновживаних термінів, які вживаються у загальнонародній мові (або щоденні терміни);
- за способом формування до запозичених термінів, тобто таких, що запозичені із загальноновживаних слів.

Також термін *crook* відноситься до словотворчого типу – кореневі слова, а саме – корінна непохідна лексика.

В ієрархічній класифікації В. Отто даний термін відноситься до адміністративної термінології, що присутня в професійному усному спілкуванні юристів та використовується для позначення оцінки діяльності.

Відповідно до класифікації А. Я. Коваленко термін *crook* за будовою можна віднести до першої групи, а саме прості, які складаються з одного слова і в нашому випадку це іменник.

І на завершення слід зазначити, що даний термін в реченні виконує номінативну функцію мови, оскільки визначає реалії дійсності.

Grounds for disbarment vary considerably from country to country, but in general, conviction of an attorney for a major crime or a felony or his inability to account for a client's funds entrusted to him constitute the major reasons [Дод. 10].

Disbarment – процес, під час якого адвокат позбавляється ліцензії чи привілеїв за нездатність здійснювати свою практику відповідно до встановлених стандартів. Тимчасове усунення може застосовуватися, якщо виправдане м'якше покарання.

Термін має тільки одне лексичне значення, тобто називає один процес, а саме, позбавлення ліцензії.

Згідно класифікації Є.В. Долинського, наш термін можна віднести:

- за походженням до власне юридичних термінів, які спеціально створені законодавцем;

- за способом формування до власне юридичних термінів;

Також термін *disbarment* відноситься до словотворчого типу – похідна лексика, а саме – терміни, утворені за допомогою префіксації. В даному випадку задіяний префікс *dis-*, за допомогою якого утворилось слово, що означає дію – позбавлення ліцензії.

В ієрархічній класифікації В. Отто наше словосполучення посідає місце в мові закону, тобто загальні правові норми, що застосовуються до професіоналів.

Відповідно до класифікації А. Я. Коваленко термін *disbarment* за будовою можна віднести до першої групи, а саме прості, які складаються з одного слова.

І на завершення слід зазначити, що даний термін в реченні виконує номінативну функцію мови, оскільки визначає реалії дійсності.

*And she gave him an **alibi** without us even asking* [Дод. 38].

Alibi – це доказ того, що особа, яка, як вважається, вчинила злочин, не могла його вчинити; факт або заява про те, що вона знаходилася в іншому місці в той час, коли це сталося; виправдання чогось поганого чи невдачі.

Термін має тільки одне лексичне значення, тобто називає одне явище, а саме, що особа не вчиняла злочин.

Згідно класифікації Є.В. Долинського, наш термін можна віднести:

- за походженням до власне юридичних термінів, які спеціально створені законодавцем;

- за способом формування до власне юридичних термінів.

Також термін *alibi* відноситься до словотворчого типу – кореневі слова, а саме – запозичена непохідна лексика.

В ієрархічній класифікації В. Отто даний термін відноситься до мови судового рішення.

Відповідно до класифікації А. Я. Коваленко термін *alibi* за будовою можна віднести до першої групи, а саме прості, які складаються з одного слова і в нашому випадку це іменник.

І на завершення слід зазначити, що даний термін в реченні виконує номінативну функцію мови, оскільки визначає реалії дійсності.

*The Appellant has presented four arguments, each of which, according to him, could point to torture during **interrogation*** [Дод. 56].

Interrogation – процес задання комусь великої кількості питань протягом тривалого часу з метою отримання інформації, іноді із застосуванням загроз чи насильства; процес отримання інформації з комп'ютера чи електронного пристрою;

Термін має тільки одне лексичне значення, тобто називає одне явище, а саме – отримання інформації при чому джерелом її може бути як особа, так і пристрій.

Згідно класифікації Є.В. Долинського, наш термін можна віднести:

- за походженням до власне юридичних термінів, які спеціально створені законодавцем;

- за способом формування до власне юридичних термінів.

Також термін *interrogation* відноситься до словотворчого типу – похідна лексика, а саме – терміни, утворені за допомогою суфіксації. В даному випадку задіяний суфікс *-tion*, за допомогою якого утворилось слово, що означає дію – отримання інформації.

В ієрархічній класифікації В. Отто даний термін відноситься до мови судового рішення.

Відповідно до класифікації А. Я. Коваленко термін *interrogation* за будовою можна віднести до першої групи, а саме прості, які складаються з одного слова і в нашому випадку це іменник.

І на завершення слід зазначити, що даний термін в реченні виконує номінативну функцію мови, оскільки визначає реалії дійсності.

Most motions are supported by some kind of evidence [Дод. 57].

Motion – це процесуальний прийом для винесення обмеженого, спірного питання на розгляд суду для ухвалення рішення; це прохання до судді (або суддів) ухвалити рішення у справі. Також це може значити пропозиції; рух.

Термін має кілька рівно значних лексичних значень, тобто називає різні процеси.

Згідно класифікації Є.В. Долинського, наш термін можна віднести:

- за походженням до загальноновживаних термінів, які вживаються у загальнонародній мові;
- за способом формування до запозичених термінів, що запозичені із загальноновживаних слів.

Також термін *motion* відноситься до словотворчого типу – похідна лексика, а саме – терміни, утворені за допомогою суфіксації. В даному випадку задіяний суфікс *-tion*, за допомогою якого утворилось слово, що означає процесуальний прийом.

В ієрархічній класифікації В. Отто наше словосполучення посідає місце в мові судового рішення.

Відповідно до класифікації А. Я. Коваленко термін *motion* за будовою можна віднести до першої групи, а саме прості, які складаються з одного слова.

І на завершення слід зазначити, що даний термін в реченні виконує номінативну функцію мови, оскільки визначає реалії дійсності.

*The judicial power extends to cases arising under the Constitution, an act of Congress, or a treaty of the United States, cases affecting ambassadors, ministers and consuls of the foreign countries in the United States, controversies in which the U.S. government is a party, controversies between the states (or their citizens) and foreign nations (or their citizens or subjects), and **bankruptcy** cases [Дод. 91].*

Bankruptcy – визнана уповноваженим державним органом нездатність боржника задовольнити у повному обсязі вимоги кредиторів за грошовими зобов'язаннями та виконати обов'язок щодо сплати обов'язкових державних платежів.

Термін має тільки одне лексичне значення, тобто називає один стан, а саме, певну неспроможність.

Згідно класифікації Є.В. Долинського, наш термін можна віднести:

- за походженням до власне юридичних термінів, які спеціально створені законодавцем;
- за способом формування до власне юридичних термінів.

Також термін *bankruptcy* відноситься до словотворчого типу – похідна лексика, а саме – терміни, утворені за допомогою суфіксації. В даному випадку задіяний суфікс *-су*, за допомогою якого утворилось нове слово.

В ієрархічній класифікації В. Отто наше словосполучення посідає місце в мові закону: загальні правові норми, що застосовуються до професіоналів та не юристів.

Відповідно до класифікації А. Я. Коваленко термін *bankruptcy* за будовою можна віднести до першої групи, а саме прості, які складаються з одного слова.

І на завершення слід зазначити, що даний термін в реченні виконує номінативну функцію мови, оскільки визначає реалії дійсності.

*A person commits **burglary** when he enters a building without permission and with intent to commit a crime within [Дод. 58].*

Burglary – злочин, пов'язаний з незаконним проникненням у будівлю та крадіжкою речей.

Термін має тільки одне лексичне значення, тобто називає один процес, а саме, крадіжка з певними обставинами.

Згідно класифікації Є.В. Долинського, наш термін можна віднести:

- за походженням до власне юридичних термінів, які спеціально створені законодавцем;

- за способом формування до власне юридичних термінів.

Також термін *burglary* відноситься до словотворчого типу – похідна лексика, а саме – терміни, утворені за допомогою суфіксації. В даному випадку задіяний суфікс *-ary*, за допомогою якого утворилось слово, що означає процес.

В ієрархічній класифікації В. Отто наше словосполучення посідає місце в мові судового рішення.

Відповідно до класифікації А. Я. Коваленко термін *burglary* за будовою можна віднести до першої групи, а саме прості, які складаються з одного слова.

І на завершення слід зазначити, що даний термін в реченні виконує номінативну функцію мови, оскільки визначає реалії дійсності.

Migrant smuggling is a profitable business for criminal networks with an estimated annual turnover reaching multiple billion euros worldwide [Дод. 60].

Smuggling – злочин, пов'язаний із незаконним ввезенням товарів чи людей у країну або вивезенням із неї.

Термін має тільки одне лексичне значення, тобто називає одне явище – контрабанда чогось або когось.

Згідно класифікації Є.В. Долинського, наш термін можна віднести:

- за походженням до власне юридичних термінів, які спеціально створені законодавцем;

- за способом формування до власне юридичних термінів.

Також термін *smuggling* відноситься до словотворчого типу – похідна лексика, а саме – терміни, утворені за допомогою суфіксації. В даному випадку задіяний суфікс *-ing*, за допомогою якого з дієслова *smuggle*, утворився іменник *smuggl(ing)*.

В ієрархічній класифікації В. Отто наше словосполучення посідає місце в мові юридичної науки та мові експертизи: експертний коментар для експертів.

Відповідно до класифікації А. Я. Коваленко термін *smuggling* за будовою можна віднести до першої групи, а саме прості, які складаються з одного слова.

І на завершення слід зазначити, що даний термін в реченні виконує номінативну функцію мови, оскільки визначає реалії дійсності.

Amnesty, pardon or commutation of the sentence of death may be granted in all cases [Дод. 120].

Amnesty – рішення державних органів пробачити осіб, які вчинили певні протиправні дії чи злочини, та не карати їх.

Термін має тільки одне лексичне значення, тобто називає один процес, а саме, помилювання.

Згідно класифікації Є.В. Долинського, наш термін можна віднести:

- за походженням до власне юридичних термінів, які спеціально створені законодавцем;

- за способом формування до власне юридичних термінів.

Також термін *amnesty* відноситься до словотворчого типу – кореневі слова, а саме – запозичена непохідна лексика.

В ієрархічній класифікації В. Отто наше словосполучення посідає місце в мові закону, а саме загальні правові норми, що застосовуються до професіоналів.

Відповідно до класифікації А. Я. Коваленко термін *amnesty* за будовою можна віднести до першої групи, а саме прості, які складаються з одного слова.

І на завершення слід зазначити, що даний термін в реченні виконує номінативну функцію мови, оскільки визначає реалії дійсності.

*If the jury finds for the **plaintiff**, it will also usually set out the amount the defendant should pay the plaintiff for damages, often after a separate hearing concerning damages.*
[Дод. 64].

Plaintiff – учасник цивільного процесу, на захист суб'єктивних прав та інтересів якого відкрито цивільну справу. У широкому розумінні цей термін застосовується до будь-якої особи, яка звернулася до судових органів із заявою або скаргою.

Термін має тільки одне лексичне значення, тобто називає особу – одного з учасників судового процесу.

Згідно класифікації Є.В. Долинського, наш термін можна віднести:

- за походженням до власне юридичних термінів, які спеціально створені законодавцем;
- за способом формування до власне юридичних термінів.

Також термін *plaintiff* відноситься до словотворчого типу – кореневі слова, а саме – корінна непохідна лексика.

В ієрархічній класифікації В. Отто наше словосполучення посідає місце в мові судового рішення.

Відповідно до класифікації А. Я. Коваленко термін *plaintiff* за будовою можна віднести до першої групи, а саме прості, які складаються з одного слова.

І на завершення слід зазначити, що даний термін в реченні виконує номінативну функцію мови, оскільки визначає реалії дійсності.

*If a person is either temporarily or permanently unable to request an **injunction**, a third party may request an injunction on behalf of the plaintiff* [Дод. 61].

Injunction – судовий наказ про заборону, який зобов'язує утримуватися від скоєння певних дій. Є засобом судового захисту. За невиконання даного наказу може бути призначено покарання у вигляді штрафу або ув'язнення.

Термін має тільки одне лексичне значення, тобто називає певний документ.

Згідно класифікації Є.В. Долинського, наш термін можна віднести:

- за походженням до власне юридичних термінів, які спеціально створені законодавцем;

- за способом формування до власне юридичних термінів.

Також термін *injunction* відноситься до словотворчого типу – похідна лексика, а саме – терміни, утворені за допомогою суфіксації. В даному випадку задіяний суфікс *-tion*, за допомогою якого утворилось слово, що означає певну дія – заборону.

В ієрархічній класифікації В. Отто наше словосполучення посідає місце в мові судового рішення.

Відповідно до класифікації А. Я. Коваленко термін *injunction* за будовою можна віднести до першої групи, а саме прості, які складаються з одного слова.

І на завершення слід зазначити, що даний термін в реченні виконує номінативну функцію мови, оскільки визначає реалії дійсності.

*The 11th Amendment removed from the federal jurisdiction cases in which citizens of one state are the plaintiffs and the government or another state is the **defendant*** [Дод. 93].

Defendant – учасник цивільного процесу, який залучається як можливий порушник прав позивача. Цей термін застосовується тільки до сторони позовного провадження, тобто при існуванні спору.

Термін має тільки одне лексичне значення, тобто називає особу – одного з учасників судового процесу.

Згідно класифікації Є.В. Долинського, наш термін можна віднести:

- за походженням до власне юридичних термінів, які спеціально створені законодавцем;
- за способом формування до власне юридичних термінів.

Також термін *defendant* відноситься до словотворчого типу – кореневі слова, а саме – корінна непохідна лексика.

В ієрархічній класифікації В. Отто наше словосполучення посідає місце в мові судового рішення.

Відповідно до класифікації А. Я. Коваленко термін *defendant* за будовою можна віднести до першої групи, а саме прості, які складаються з одного слова.

І на завершення слід зазначити, що даний термін в реченні виконує номінативну функцію мови, оскільки визначає реалії дійсності.

Conditions in the prison are said to be appalling [Дод. 82].

Prison – пенітенціарна установа, в якій люди перебувають протягом більш тривалого періоду часу, наприклад, багато років, і знаходяться під контролем уряду штату або федерального уряду.

Термін має тільки одне лексичне значення, тобто називає місце, що в даному випадку є установою де перебувають засуджені особи.

Згідно класифікації Є.В. Долинського, наш термін можна віднести:

- за походженням до власне юридичних термінів, які спеціально створені законодавцем;
- за способом формування до власне юридичних термінів.

Також термін *prison* відноситься до словотворчого типу – кореневі слова, а саме – корінна непохідна лексика.

В ієрархічній класифікації В. Отто наше словосполучення посідає місце в мові судового рішення.

Відповідно до класифікації А. Я. Коваленко термін *prison* за будовою можна віднести до першої групи, а саме прості, які складаються з одного слова.

І на завершення слід зазначити, що даний термін в реченні виконує номінативну функцію мови, оскільки визначає реалії дійсності.

This article shall not prevent the imposition of lawful restrictions on the exercise of these rights by members of the armed forces or of the police or of the administration of the e State [Дод. 83].

Article – письмовий твір у прозі, зазвичай нехудожній, на певну тему, що становить самостійну частину книги чи іншого видання, наприклад газети чи журналу; окремий об'єкт, член чи частина класу; предмет чи деталь; щось невизначеного характеру; предмет на продаж; товар; окремий та звичайно пронумерований або іншим чином позначений розділ (як у статуті, обвинувальному висновку, заповіті, законі або іншому документі); окремий пункт, звинувачення; умова або застереження у документі (як у договорі).

Термін має кілька рівно значних лексичних значень, тобто називає різні об'єкти та процеси.

Згідно класифікації Є.В. Долинського, наш термін можна віднести:

- за походженням до загальноновживаних термінів, які вживаються у загальнонародній мові;
- за способом формування до запозичених термінів, що запозичені із загальноновживаних слів.

Також термін *article* відноситься до словотворчого типу – кореневі слова, а саме корінна непохідна лексика.

В ієрархічній класифікації В. Отто наше словосполучення посідає місце в мові закону: загальні правові норми, що застосовуються до професіоналів та не юристів.

Відповідно до класифікації А. Я. Коваленко термін *article* за будовою можна віднести до першої групи, а саме прості, які складаються з одного слова.

І на завершення слід зазначити, що даний термін в реченні виконує номінативну функцію мови, оскільки визначає реалії дійсності.

*The Constitution is silent on the **qualifications** for judges* [Дод. 100].

Qualification – офіційний запис, який показує, що ви закінчили курс навчання або маєте необхідні навички тощо; здатність, характеристика чи досвід, які роблять вас придатним для певної роботи чи діяльності; успіх у участі у конкурсі; знання, уміння чи якась інша характеристика, яка дає людині можливість чи право робити чи мати щось; рівень майстерності або здібності, якого ви повинні досягти, щоб отримати право робити щось.

Термін має кілька рівнозначних лексичних значень, тобто називає різні процеси.

Згідно класифікації Є.В. Долинського, наш термін можна віднести:

- за походженням до загальноновживаних термінів, які вживаються у загальнонародній мові;
- за способом формування до запозичених термінів, що запозичені із загальноновживаних слів.

Також термін *qualification* відноситься до словотворчого типу – похідна лексика, а саме – терміни, утворені за допомогою суфіксації. В даному випадку задіяний суфікс *-tion*, за допомогою якого утворилось слово, що означає знання та уміння необхідні для виконання певної роботи.

В ієрархічній класифікації В. Отто наше словосполучення посідає місце в адміністративній термінології, а саме визначає оцінку діяльності.

Відповідно до класифікації А. Я. Коваленко термін *qualification* за будовою можна віднести до першої групи, а саме прості, які складаються з одного слова.

І на завершення слід зазначити, що даний термін в реченні виконує номінативну функцію мови, оскільки визначає реалії дійсності.

*A decision of the Supreme Court cannot be **appealed** to any other court* [Дод. 103].

Appeal – процедура з перевірки судових актів, що не набрали законної сили, вищим судом, визначена процесуальним законодавством. У передбачених законом випадках, також може проводитися щодо рішень, що вступили в законну силу.

Термін має тільки одне лексичне значення, тобто називає певну дію.

Згідно класифікації Є.В. Долинського, наш термін можна віднести:

- за походженням до власне юридичних термінів, які спеціально створені законодавцем;

- за способом формування до власне юридичних термінів.

Також термін *appeal* відноситься до словотворчого типу – кореневі слова, а саме – корінна непохідна лексика.

В ієрархічній класифікації В. Отто наше словосполучення посідає місце в мові судового рішення.

Відповідно до класифікації А. Я. Коваленко термін *appeal* за будовою можна віднести до першої групи, а саме прості, які складаються з одного слова.

І на завершення слід зазначити, що даний термін в реченні виконує номінативну функцію мови, оскільки визначає реалії дійсності.

2.2. Застосування простих двокомпонентних термінів

*The Commissioner requested information on the whereabouts of another Syrian citizen, Ziad Ramadan, whom it wished to **summon** as a **witness*** [Дод. 32].

Witness summons – юридичний документ, який зобов’язує когось з’явитися до суду для надання інформації про конкретну особу чи подію: подати заяву/видати/вручити виклик свідка.

Це словосполучення є простим та має структуру «дієслово + іменник», де дієсловом виступає *summon*, а іменником – *witness* відповідно. Термін утворений сурядним зв’язком.

Згідно класифікації Є.В. Долинського, наш термін можна віднести:

- за походженням до загальноживаних, які мають в нормативному акті більш вузьке, спеціальне значення;
- за способом формування до власне юридичних термінів;
- за семантикою до першої групи термінів, які складаються із самостійних слів, що можуть вживатися окремо і зберігати своє значення про що свідчать наведене вище визначення нашого терміна-словосполучення.

В ієрархічній класифікації В. Отто наше словосполучення посідає місце в мові відомчого письмового спілкування.

Відповідно до класифікації А. Я. Коваленко даний термін за будовою можна віднести до третьої групи, а саме терміни-словосполучення, які складаються із декількох компонентів, в нашому випадку це дієслово + іменник.

І на завершення слід зазначити, що даний термін в реченні виконує номінативну функцію мови, оскільки визначає реалії дійсності.

*The attorneys may claim the men acted in self-defense while attempting to carry out a legitimate **citizen's arrest** of Arbery, whom they suspected of burglary [Дод.55].*

Citizen's arrest – це арешт, виконаний будь-якою особою, а не офіцером поліції. З погляду деліктного права, цивільний арешт – це те, що може зробити будь-яка особа без притягнення до цивільної відповідальності за втручання в інтереси іншої особи, якщо в іншому випадку це втручання буде нападом, побої та

помилковим позбавленням волі. Це означає, що будь-яка людина може фізично затримати іншу з метою арешту, але закони штату визначають обмежені обставини, за яких допускається таке позбавлення волі.

Вказане вище словосполучення є простим і складається з двох компонентів: «прикметник + іменник», де прикметником виступає *citizen's*, а іменником – *arrest* відповідно. Термін утворений підрядним узгодженим зв'язком.

Згідно класифікації Є.В. Долинського, наш термін можна віднести:

- за походженням до загальноживаних, які мають в нормативному акті більш вузьке, спеціальне значення;
- за способом формування до власне юридичних термінів;
- за семантикою до першої групи термінів, які складаються із самостійних слів, що можуть вживатися окремо і зберігати своє значення про що свідчать.

В ієрархічній класифікації В. Отто наше словосполучення посідає місце в мові закону (загальні правові норми, що застосовуються до професіоналів та не юристів).

Відповідно до класифікації А. Я. Коваленко термін *citizen's arrest* за будовою можна віднести до третьої групи, а саме терміни-словосполучення, які складаються із декількох компонентів, в нашому випадку це прикметник + іменник.

І на завершення слід зазначити, що даний термін в реченні виконує номінативну функцію мови, оскільки визначає реалії дійсності.

Enclosed is a draft of an immunity agreement that I have prepared at your request
[Дод. 75].

Immunity agreement – це контракт між державним органом (суд, прокуратура тощо) та свідком. Свідок надає інформацію та свідчення, а державний орган, в свою чергу, обіцяє не переслідувати його.

Це термінологічне сполучення є простим і складається з двох компонентів: «прикметник + іменник», де прикметником виступає *immunity*, а іменником – *agreement* відповідно. Термін утворений узгодженим підрядним зв'язком.

Згідно класифікації Є.В. Долинського, наш термін можна віднести:

- за походженням до загальноновживаних термінів, які вживаються у загальнонародній мові (або щоденні терміни);
- за способом формування до запозичених термінів, що були взяті із загальноновживаних слів;
- за семантикою до третьої групи де обидва компоненти є елементами загальноновживаної лексики, і тільки їх сполучення є терміном.

В ієрархічній класифікації В. Отто наше словосполучення посідає місце в мові судового рішення.

Відповідно до класифікації А. Я. Коваленко термін *immunity agreement* за будовою можна віднести до третьої групи, а саме терміни-словосполучення, які складаються із декількох компонентів, в нашому випадку це прикметник + іменник.

І на завершення слід зазначити, що даний термін в реченні виконує номінативну функцію мови, оскільки визначає реалії дійсності.

*His lawyer and his **bail bondsman** have no idea where he is* [Дод. 41].

Bail bondsman – це будь-яка людина, агентство або корпорація, які виступають як поручитель і закладають гроші або майно як заставу за явку обвинуваченого до суду.

Це термінологічне сполучення є простим і складається з двох компонентів: «іменник + іменник», де іменником виступає як *bail*, так і *bondsman*. Термін утворений сурядним зв'язком.

Згідно класифікації Є.В. Долинського, наш термін можна віднести:

- за походженням до загальноновживаних термінів, які вживаються у загальнонародній мові (або щоденні терміни);
- за способом формування до запозичених термінів, що були взяті із загальноновживаних слів;
- за семантикою до третьої групи де обидва компоненти є елементами загальноновживаної лексики, і тільки їх сполучення є терміном.

В ієрархічній класифікації В. Отто наше словосполучення посідає місце в мові судового рішення.

Відповідно до класифікації А. Я. Коваленко термін *bail bondsman* за будовою можна віднести до третьої групи, а саме терміни-словосполучення, які складаються із декількох компонентів, в нашому випадку це іменник + іменник.

І на завершення слід зазначити, що даний термін в реченні виконує номінативну функцію мови, оскільки визначає реалії дійсності.

*The provision for the reduction of the stillbirth-rate and of **infant mortality** and for the healthy development of the child* [Дод. 13].

Infant mortality – це смерть маленьких дітей у віці до одного року.

Дане словосполучення є простим та складається з двох компонентів: «іменник + іменник», тобто і *infant* і *mortality* є іменниками. Термін утворений сурядним зв'язком.

Згідно класифікації Є.В. Долинського, наш термін можна віднести:

- за походженням до загальноновживаних термінів, які вживаються у загальнонародній мові;
- за способом формування до запозичених термінів, що взяті із загальноновживаних слів;
- за семантикою до першої групи термінів-словосполучень, які складаються із самостійних слів, що можуть вживатися окремо і зберігати своє значення.

В ієрархічній класифікації В. Отто наше словосполучення посідає місце в мові юридичної науки та мові експертизи, наприклад: експертний коментар для експертів.

Відповідно до класифікації А. Я. Коваленко термін *infant mortality* за будовою можна віднести до третьої групи, а саме терміни-словосполучення, які складаються із декількох компонентів, в нашому випадку це іменник + іменник.

І на завершення слід зазначити, що даний термін в реченні виконує номінативну функцію мови, оскільки визначає реалії дійсності.

Tax fraud is investigated by the Internal Revenue Service Criminal Investigation (CI) unit [Дод. 29].

Tax fraud – коли фізична чи юридична особа свідомо та навмисно фальсифікує інформацію у податковій декларації, щоб обмежити суму податкових зобов'язань. Податкове шахрайство передбачає обман під час заповнення податкової декларації у спробі уникнути сплати всіх податкових зобов'язань.

Цей термін є простим, оскільки складається з двох слів – іменників і має відповідно структуру: «іменник + іменник». Словосполучення утворене сурядним зв'язком.

Згідно класифікації Є.В. Долинського, наш термін можна віднести:

- за походженням до загальноживаних термінів, які мають в нормативному акті більш вузьке, спеціальне значення;
- за способом формування до запозичених термінів, що взяті із спеціалізованих правових та неправових термінів;
- за семантикою до першої групи термінів-словосполучень, які складаються із самостійних слів, що можуть вживатися окремо і зберігати своє значення.

В ієрархічній класифікації В. Отто наше словосполучення посідає місце в мові закону, а саме загальні правові норми, що застосовуються до професіоналів та не юристів.

Відповідно до класифікації А. Я. Коваленко термін *tax fraud* за будовою можна віднести до третьої групи, а саме терміни-словосполучення, які складаються із декількох компонентів, в нашому випадку це іменник + іменник.

І на завершення слід зазначити, що даний термін в реченні виконує номінативну функцію мови, оскільки визначає реалії дійсності.

A history of abuse affected decisions about trial venue [Дод. 30].

Trial venue – належне чи найзручніше місце для судового розгляду справи. Зазвичай місцем розгляду кримінальної справи є судовий округ або графство, де було скоєно злочин. Однак сторони можуть домовитися про інше місце розгляду справи для зручності (наприклад, там, де є більшість свідків).

Дане словосполучення є простим та складається з двох компонентів: «іменник + іменник», а також утворений сурядним зв'язком.

Згідно класифікації Є.В. Долинського, наш термін можна віднести:

- за походженням до загальноновживаних термінів, які мають в нормативному акті більш вузьке, спеціальне значення;
- за способом формування до запозичених термінів, що взяті із спеціалізованих правових та неправових термінів;
- за семантикою до другої групи термінів-словосполучення, у яких один компонент є терміном (*trial*), а інший – загальноновживаною лексичною одиницею (*venue*).

В ієрархічній класифікації В. Отто наше словосполучення посідає місце в мові судового рішення.

Відповідно до класифікації А. Я. Коваленко термін *trial venue* за будовою можна віднести до третьої групи, а саме терміни-словосполучення, які складаються із декількох компонентів, в нашому випадку це іменник + іменник.

І на завершення слід зазначити, що даний термін в реченні виконує номінативну функцію мови, оскільки визначає реалії дійсності.

*As your Attorney, I cannot advise you to **break the law*** [Дод. 33].

Break the law – ідіома, що означає зробити щось незаконне, порушити закон.

Це словосполучення є складним, оскільки містить в собі три слова та має структуру «дієслово + іменник», де дієсловом виступає *break*, а іменником – *law* відповідно. Термін утворений підрядним зв'язком керування, де головне слово дієслово *break*, а залежне іменник *law*.

Згідно класифікації Є.В. Долинського, наш термін можна віднести:

- за походженням до загальноживаних термінів, які мають в нормативному акті більш вузьке, спеціальне значення;
- за способом формування до запозичених термінів, що взяті із спеціалізованих правових та неправових термінів;
- за семантикою до другої групи термінів-словосполучення, у яких один компонент є терміном (*law*), а інший – загальноживаною лексичною одиницею (*break*).

В ієрархічній класифікації В. Отто наше словосполучення посідає місце в мові закону: загальні правові норми, що застосовуються до професіоналів та не юристів.

Відповідно до класифікації А. Я. Коваленко термін *break the law* за будовою можна віднести до третьої групи, а саме терміни-словосполучення, які складаються із декількох компонентів, в нашому випадку це дієслово + іменник.

І на завершення слід зазначити, що даний термін в реченні виконує номінативну функцію мови, оскільки визначає реалії дійсності.

*For every 8.3 people executed in the United States in the modern era of the **death penalty**, one person on death row has been exonerated* [Дод. 50].

Death penalty – страта злочинця, засудженого до страти після визнання його винним судом у скоєнні кримінального правопорушення.

Дане словосполучення є простим та складається з двох компонентів: «іменник + іменник», а також утворений сурядним зв'язком.

Згідно класифікації Є.В. Долинського, наш термін можна віднести:

- за походженням до загальноновживаних термінів, які вживаються у загальнонародній мові;
- за способом формування до запозичених термінів, що взяті із спеціалізованих неправових термінів;
- за семантикою до першої групи термінів-словосполучень, які складаються із самостійних слів, що можуть вживатися окремо і зберігати своє значення.

В ієрархічній класифікації В. Отто наше словосполучення посідає місце в мові судового рішення.

Відповідно до класифікації А. Я. Коваленко термін *death penalty* за будовою можна віднести до третьої групи, а саме терміни-словосполучення, які складаються із декількох компонентів, в нашому випадку це іменник + іменник.

І на завершення слід зазначити, що даний термін в реченні виконує номінативну функцію мови, оскільки визначає реалії дійсності.

*They define **solitary confinement** as 'confinement of prisoners for 22 hours or more a day without meaningful human contact'* [Дод. 51].

Solitary confinement – покарання, при якому людину одну тримають у кімнаті, зазвичай це відбувається у в'язниці

Це термінологічне сполучення є простим і складається з двох компонентів: «прикметник + іменник», де прикметником виступає *solitary*, а іменником – *confinement* відповідно. Термін утворений узгодженим підрядним зв'язком.

Згідно класифікації Є.В. Долинського, наш термін можна віднести:

- за походженням до загальноживаних термінів, які мають в нормативному акті більш вузьке, спеціальне значення;
- за способом формування до запозичених термінів, що взяті із спеціалізованих правових та неправових термінів;
- за семантикою до другої групи термінів словосполучень, у яких один компонент є терміном (*confinement*), а інший – загальноживаною лексичною одиницею (*solitary*).

В ієрархічній класифікації В. Отто наше словосполучення посідає місце в мові закону, а саме загальні правові норми, що застосовуються до професіоналів та не юристів.

Відповідно до класифікації А. Я. Коваленко термін *solitary confinement* за будовою можна віднести до третьої групи, а саме терміни-словосполучення, які складаються із декількох компонентів, в нашому випадку це прикметник + іменник.

І на завершення слід зазначити, що даний термін в реченні виконує номінативну функцію мови, оскільки визначає реалії дійсності.

The man is dangerous and a flight risk [Дод. 52].

Flight risk – особа, звинувачена у скоєнні злочину, яка ймовірно спробує втекти з країни чи району до початку судового розгляду.

Дане словосполучення є простим та складається з двох компонентів: «іменник + іменник», а також утворений сурядним зв'язком.

Згідно класифікації Є.В. Долинського, наш термін можна віднести:

- за походженням до загальноновживаних термінів, які вживаються у загальнонародній мові;
- за способом формування до запозичених термінів, що взяті із спеціалізованих неправових термінів;
- за семантикою до третьої групи термінів-словосполучень, у яких обидва компоненти є елементами загальноновживаної лексики, і тільки їх сполучення є терміном.

В ієрархічній класифікації В. Отто наше словосполучення посідає місце в мові судового рішення.

Відповідно до класифікації А. Я. Коваленко термін *flight risk* за будовою можна віднести до третьої групи, а саме терміни-словосполучення, які складаються із декількох компонентів, в нашому випадку це іменник + іменник.

І на завершення слід зазначити, що даний термін в реченні виконує номінативну функцію мови, оскільки визначає реалії дійсності.

*The difference between a murder charge and a **capital murder** charge is about context* [Дод. 74].

Capital murder – це вбивство, яке може бути покаране смертю. Цей злочин включає вбивство супроводжене обтяжливими обставинами, наприклад, вбивство поліцейського чи пожежного при виконанні ними службових обов'язків, вбивство людини під час скоєння іншого злочину, наприклад, зґвалтування чи викрадення, чи вбивство дитини.

Це термінологічне сполучення є простим і складається з двох компонентів: «прикметник + іменник», де прикметником виступає *capital*, а іменником – *murder* відповідно. Термін утворений узгодженим підрядним зв'язком.

Згідно класифікації Є.В. Долинського, наш термін можна віднести:

- за походженням до загальноновживаних термінів, які вживаються у загальнонародній мові;
- за способом формування до запозичених термінів, що взяті із спеціалізованих правових та неправових термінів;
- за семантикою до третьої групи термінів-словосполучень, у яких обидва компоненти є елементами загальноновживаної лексики, і тільки їх сполучення є терміном.

В ієрархічній класифікації В. Отто наше словосполучення посідає місце в мові судового рішення.

Відповідно до класифікації А. Я. Коваленко термін *capital murder* за будовою можна віднести до третьої групи, а саме терміни-словосполучення, які складаються із декількох компонентів, в нашому випадку це прикметник + іменник.

І на завершення слід зазначити, що даний термін в реченні виконує номінативну функцію мови, оскільки визначає реалії дійсності.

A bench warrant is usually issued when a person has failed to appear in court on a specific date after receiving a notice or order to appear [Дод. 79].

Bench warrant – юридичний документ, виданий суддею, який санкціонує арешт людини.

Даний тернім-сполучення є простим оскільки складається з двох компонентів: «іменник + іменник», тобто і *bench*, і *warrant* в даному випадку є іменниками. Термін утворений узгодженим підрядним зв'язком.

Згідно класифікації Є.В. Долинського, наш термін можна віднести:

- за походженням до загальноновживаних термінів, які мають в нормативному акті більш вузьке, спеціальне значення;
- за способом формування до запозичених термінів, що взяті із спеціалізованих правових та неправових термінів;

- за семантикою до другої групи термінів-словосполучень, у яких один компонент є терміном (*warrant*), а інший – загальноновживаною лексичною одиницею (*bench*).

В ієрархічній класифікації В. Отто наше словосполучення посідає місце в мові судового рішення.

Відповідно до класифікації А. Я. Коваленко термін *bench warrant* за будовою можна віднести до третьої групи, а саме терміни-словосполучення, які складаються із декількох компонентів, в нашому випадку це іменник + іменник.

І на завершення слід зазначити, що даний термін в реченні виконує номінативну функцію мови, оскільки визначає реалії дійсності.

*The Constitution safeguards **judicial independence** by providing that federal judges shall hold office “during good behavior” - in practice, until they die, retire, or resign* [Дод. 92].

Judicial independence – це концепція, за якою судова влада має бути незалежною від інших гілок влади. Тобто суди не повинні зазнавати неналежного впливу з боку інших гілок влади або з боку приватних чи партійних інтересів.

Дане словосполучення є простим і складається з двох слів-компонентів: «прикметник + іменник», де прикметником виступає *judicial*, а іменником – *independence* відповідно. Термін утворений узгодженим підрядним зв’язком.

Згідно класифікації Є.В. Долинського, наш термін можна віднести:

- за походженням до загальноновживаних термінів, які мають в нормативному акті більш вузьке, спеціальне значення;

- за способом формування до запозичених термінів, що взяті із спеціалізованих правових термінів;

- за семантикою до другої групи термінів-словосполучень, у яких один компонент є терміном (*judicial*), а інший – загальноживаною лексичною одиницею (*independence*).

В ієрархічній класифікації В. Отто наше словосполучення посідає місце в мові закону: загальні правові норми, що застосовуються до професіоналів та не юристів.

Відповідно до класифікації А. Я. Коваленко термін *judicial independence* за будовою можна віднести до третьої групи, а саме терміни-словосполучення, які складаються із декількох компонентів, в нашому випадку це прикметник + іменник.

Даний термін в реченні виконує номінативну функцію мови, оскільки визначає реалії дійсності.

Both court systems thus have exclusive jurisdiction in some areas and concurrent jurisdiction in others [Дод. 94].

Exclusive jurisdiction – це коли виключно один суд має право виносити рішення у справі.

Це термінологічне сполучення є простим і складається з двох компонентів: «прикметник + іменник», де прикметником виступає *exclusive*, а іменником – *jurisdiction* відповідно. Термін утворений узгодженим підрядним зв'язком.

Згідно класифікації Є.В. Долинського, наш термін можна віднести:

- за походженням до загальноживаних термінів, які мають в нормативному акті більш вузьке, спеціальне значення;

- за способом формування до запозичених термінів, що взяті із спеціалізованих правових та неправових термінів;

- за семантикою до другої групи термінів-словосполучень, у яких один компонент є терміном (*jurisdiction*), а інший – загальноживаною лексичною одиницею (*exclusive*).

В ієрархічній класифікації В. Отто наше словосполучення посідає місце в мові судового рішення.

Відповідно до класифікації А. Я. Коваленко термін *exclusive jurisdiction* за будовою можна віднести до третьої групи, а саме терміни-словосполучення, які складаються із декількох компонентів, в нашому випадку це прикметник + іменник.

І на завершення слід зазначити, що даний термін в реченні виконує номінативну функцію мови, оскільки визначає реалії дійсності.

*The power of the federal courts extends both to **civil actions** for damages and other redress, and to criminal cases arising under federal law* [Дод. 95].

Civil action – це некримінальний процес, який починається зі скарги, поданої людиною або компанією до суду на іншу особу, яка, як стверджується, завдала їм шкоди, та розглядається суддею.

Це термінологічне сполучення є простим оскільки складається з двох компонентів: «прикметник + іменник», де прикметником виступає *civil*, а іменником – *action* відповідно. Термін утворений узгодженим підрядним зв'язком.

Згідно класифікації Є.В. Долинського, наш термін можна віднести:

- за походженням до загальноновживаних термінів, які вживаються у загальнонародній мові;
- за способом формування до запозичених термінів, що взяті із спеціалізованих неправових термінів;
- за семантикою до третьої групи термінів-словосполучень, у яких обидва компоненти є елементами загальноновживаної лексики, і тільки їх сполучення є терміном.

В ієрархічній класифікації В. Отто наше словосполучення посідає місце в мові судового рішення.

Відповідно до класифікації А. Я. Коваленко термін *civil actions* за будовою можна віднести до третьої групи, а саме терміни-словосполучення, які складаються із декількох компонентів, в нашому випадку це прикметник + іменник.

І на завершення слід зазначити, що даний термін в реченні виконує номінативну функцію мови, оскільки визначає реалії дійсності.

In its decision in that case, the Court held that “a legislative act contrary to the Constitution is not law,” and further observed that “it is emphatically the province and duty of the judicial department to say what the law is” [Дод. 105].

Legislative act – це рішення, прийняті у межах звичайної чи спеціальної законодавчої процедури. Іншими словами – це акт, ухвалений законодавчим органом.

Дане словосполучення є простим і складається з двох компонентів: «прикметник + іменник», де прикметником виступає *legislative*, а іменником – *act* відповідно. Термін утворений узгодженим підрядним зв'язком.

Згідно класифікації Є.В. Долинського, наш термін можна віднести:

- за походженням до загальноживаних термінів, які мають в нормативному акті більш вузьке, спеціальне значення;
- за способом формування до запозичених термінів, що взяті із спеціалізованих правових термінів;
- за семантикою до другої групи термінів-словосполучень, у яких один компонент є терміном (*legislative*), а інший – загальноживаною лексичною одиницею (*act*).

В ієрархічній класифікації В. Отто наше словосполучення посідає місце в мові закону: загальні правові норми, що застосовуються до професіоналів та не юристів.

Відповідно до класифікації А. Я. Коваленко термін *legislative act* за будовою можна віднести до третьої групи, а саме терміни-словосполучення, які складаються із декількох компонентів, в нашому випадку це прикметник + іменник.

Даний термін в реченні виконує номінативну функцію мови, оскільки визначає реалії дійсності.

*This penalty can only be carried out pursuant to a **final judgement** rendered by a competent court* [Дод. 117].

Final judgement – це рішення, яке завершує судовий процес та не залишає нічого, крім виконання рішення.

Це термінологічне сполучення є простим і складається з двох компонентів: «прикметник + іменник», де прикметником виступає *final*, а іменником – *judgement* відповідно. Термін утворений узгодженим підрядним зв'язком.

Згідно класифікації Є.В. Долинського, наш термін можна віднести:

- за походженням до загальноновживаних термінів, які вживаються у загальнонародній мові;
- за способом формування до запозичених термінів, що взяті із спеціалізованих неправових термінів;
- за семантикою до третьої групи термінів-словосполучень, у яких обидва компоненти є елементами загальноновживаної лексики, і тільки їх сполучення є терміном.

В ієрархічній класифікації В. Отто наше словосполучення посідає місце в мові судового рішення.

Відповідно до класифікації А. Я. Коваленко термін *final judgement* за будовою можна віднести до третьої групи, а саме терміни-словосполучення, які складаються із декількох компонентів, в нашому випадку це прикметник + іменник.

І на завершення слід зазначити, що даний термін в реченні виконує номінативну функцію мови, оскільки визначає реалії дійсності.

Corporal punishment is the most widespread form of violence against children [Дод. 66].

Corporal punishment – фізичне покарання людей, особливо дітей шляхом нанесення їм ударів.

Це термінологічне сполучення є простим і складається з двох компонентів: «прикметник + іменник», де прикметником виступає *corporal*, а іменником – *punishment* відповідно. Термін утворений узгодженим підрядним зв'язком.

Згідно класифікації Є.В. Долинського, наш термін можна віднести:

- за походженням до загальноновживаних термінів, які вживаються у загальнонародній мові;
- за способом формування до запозичених термінів, що взяті із спеціалізованих неправових термінів;
- за семантикою до третьої групи термінів-словосполучень, у яких обидва компоненти є елементами загальноновживаної лексики, і тільки їх сполучення є терміном.

В ієрархічній класифікації В. Отто наше словосполучення посідає місце в мові закону, а саме загальні правові норми, що застосовуються до професіоналів та не юристів.

Відповідно до класифікації А. Я. Коваленко термін *corporal punishment* за будовою можна віднести до третьої групи, а саме терміни-словосполучення, які складаються із декількох компонентів, в нашому випадку це прикметник + іменник.

І на завершення слід зазначити, що даний термін в реченні виконує номінативну функцію мови, оскільки визначає реалії дійсності.

2.3. Специфіка складних трьох-і більше-компонентних термінів

Use of “civil-law contract” concept in financial law as an example of pragmatic influence on legal terminology [Дод. 8].

Civil-law contract – це угода між компанією та особою на виконання певної роботи (трудовий договір, договір доручення тощо), предметом якої є надання певного результату праці, при цьому трудові відносини трудовим законодавством не передбачені.

Це термінологічне сполучення є складним, оскільки містить в собі три повнозначних слова та має структуру: «прикметник + іменник + іменник», де прикметником виступає *civil*, а іменниками як *law*, так і *contract* відповідно. Термін утворений узгодженим підрядним зв'язком.

Згідно класифікації Є.В. Долинського, наш термін можна віднести:

- за походженням до загальноживаних, які мають в нормативному акті більш вузьке, спеціальне значення;
- за способом формування до власне юридичних термінів;
- за семантикою до першої групи термінів словосполучень, які складаються із самостійних слів, що можуть вживатися окремо і зберігати своє значення.

В ієрархічній класифікації В. Отто наше словосполучення посідає місце в мові закону, а саме загальні правові норми, що застосовуються як до професіоналів, так і не юристів.

Відповідно до класифікації А. Я. Коваленко термін *civil-law contract* за будовою можна віднести до другої групи, а саме складні, що утворені з двох слів, пишуться разом або через дефіс.

І на завершення слід зазначити, що даний термін в реченні виконує номінативну функцію мови, оскільки визначає реалії дійсності.

Taking a nuclear-free policy to the world [Дод. 22].

Nuclear-free policy – це політика спрямована на ліквідацію ядерної зброї та просування ідеї того, що вона ніколи більше не буде зроблена.

Це термінологічне сполучення є складним, оскільки містить в собі три повнозначних слова та має структуру: «прикметник + прикметник + іменник», де іменником виступає *policy*, а прикметниками – *nuclear* і *free* відповідно. Термін утворений узгодженим підрядним зв'язком.

Згідно класифікації Є.В. Долинського, наш термін можна віднести:

- за походженням до загальноновживаних, які вживаються у загальнонародній мові (або щоденні терміни);
- за способом формування до запозичених термінів, що взяті із загальноновживаних слів та спеціалізованих неправових термінів;
- за семантикою до першої групи термінів словосполучень, які складаються із самостійних слів, що можуть вживатися окремо і зберігати своє значення.

В ієрархічній класифікації В. Отто наше словосполучення посідає місце в мові закону, а саме загальні правові норми, що застосовуються як до професіоналів, так і не юристів.

Відповідно до класифікації А. Я. Коваленко термін *nuclear-free policy* за будовою можна віднести до другої групи, а саме складні, що утворені з двох слів, пишуться разом або через дефіс.

І на завершення слід зазначити, що даний термін в реченні виконує номінативну функцію мови, оскільки визначає реалії дійсності.

Congress today retains the power to create and abolish federal courts, as well as to determine the number of judges in the federal judiciary system [Дод. 90].

Federal judiciary system (USA) – це одна з трьох гілок федерального уряду США, організована відповідно до Конституції США та законів федерального уряду.

Це термінологічне сполучення є складним, оскільки містить в собі три повнозначних слова та має структуру: «прикметник + прикметник + іменник», де іменником виступає *system*, а прикметниками – *federal* і *judiciary* відповідно. Термін утворений узгодженим підрядним зв'язком.

Згідно класифікації Є.В. Долинського, наш термін можна віднести:

- за походженням до загальнонавчаних, які мають в нормативному акті більш вузьке, спеціальне значення;

- за способом формування до власне юридичних термінів;

- за семантикою до першої групи термінів словосполучень, які складаються із самостійних слів, що можуть вживатися окремо і зберігати своє значення.

В ієрархічній класифікації В. Отто наше словосполучення посідає місце в мові закону, а саме загальні правові норми, що застосовуються як до професіоналів, так і не юристів.

Відповідно до класифікації А. Я. Коваленко термін *federal judiciary system* за будовою можна віднести до третьої групи, а саме терміни-словосполучення, які складаються із декількох компонентів, що в нашому випадку – прикметник + прикметник + іменник.

І на завершення слід зазначити, що даний термін в реченні виконує номінативну функцію мови, оскільки визначає реалії дійсності.

Проаналізувавши, за допомогою лінгвістичного аналізу, 38 різних за будовою юридичних термінів можна зробити висновок, що найбільш поширенішими термінами в юридичних текстах є прості словосполучення, що складаються з двох компонентів, які склали 50%; трохи менший відсоток зайняли однокомпонентні терміни, які складаються всього з одного слова; і найменший відсоток у складних словосполучень, що містять три і більше компонентів у своїй будові (рис. 2.1).

Діаграма 2.1. Співвідношення різних за складом термінів в юридичному тексті

РОЗДІЛ 3

СПЕЦИФІКА ПЕРЕКЛАДУ ЮРИДИЧНИХ ТЕРМІНІВ

В цьому розділі буде проаналізовано переклад юридичних термінів, що дасть нам розуміння того, який метод перекладу є найбільш вдалим в кожному конкретному випадку та які при цьому вирішуються проблеми перекладу термінів в юридичних текстах.

3.1. Особливості перекладу юридичних термінів за допомогою повного україномовного відповідника (еквівалентність)

He was convicted as an accomplice to murder [Дод. 11].

Він був засуджений як **співучасник** у вбивстві.

Accomplice – це особа, яка бере участь у скоєнні злочину, навіть якщо вона не бере участі в самому злочині. Наприклад, при пограбуванні банку особа, яка спрямовує пістолет на касира і вимагає гроші, винна у збройному пограбуванні. Будь-яка інша особа, яка безпосередньо бере участь у скоєнні злочину, наприклад, спостерігач або водій автомобіля для втечі, є співучасником, навіть якщо без основного злочину спостереження або керування автомобілем не було б злочином.

Для перекладу терміну *accomplice* був застосований метод підбору повного україномовного відповідника, оскільки він є найкращим методом перекладу юридичної термінології та вирішує більшість можливих проблем при перекладі.

Детально вивчивши визначення англomовного терміну та проаналізувавши можливі відповідники в українській мові, а саме: співучасник, співзмовник,

співпомагач, співпричинник, учасник, помічник, спільник, поплічник, а також врахувавши контекст речення вибір пав саме на термін співучасник.

Оскільки контекст речення вказує саме на вузькоспеціалізовану сферу судового процесу, то відповідник в українській мові мав теж пряме відношення до офіційний документів пов'язаних з судовим процесом. Серед наявних еквівалентів таким вимогам відповідав лише один термін – співучасник, оскільки інші використовуються в більш широкому розумінні і їх можна вважати термінами загального вживання.

То ж наявність повного еквівалента дозволив уникнути проблем пов'язаних з різницею в законодавчих системах англосовних країн та України, оскільки терміни *accomplice* та співучасник є тотожними і називають одну і ту ж особу – причетну до злочину.

We expect an indictment any day [Дод. 15].

Ми очікуємо **обвинувачення** в будь-який день.

Indictment – це ознака того, що політика, система, суспільство тощо погані або неправильні; офіційна заява зі звинуваченням будь-кого; привід для покладання провини; акт офіційного обвинувачення будь-кого у серйозному злочині.

Термін *indictment* був переданий відповідним україномовним еквівалентом – обвинувачення. При виборі потрібного відповідника постала проблема правильного розуміння контексту самого речення. Оскільки речення є досить коротким і дає нам мало інформації для розуміння ситуації, тому було в край важко визначитись який еквівалент є найбільш вдалим.

Розглянемо проблему більше детально. Якщо контекст речення передбачає звинувачення у скоєні якогось злочину, то найкращим варіантом перекладу був би – обвинувальний акт, оскільки саме цей документ є в практиці правоохоронної та судової діяльності в Україні. В то й же час контекст речення може полягати в тому,

що когось має осудити суспільство в публічному плані за щось не етичне або ганебне, але при цьому не кримінальне.

Тому для того, що уникнути непорозуміння та схилити читача до одного з можливих контекстів був обраний нейтральний еквівалент – обвинувачення, оскільки він однаково підходить для обох контекстів не спотворюючи їх в один або інший бік.

US jury finds 3 white men guilty of Ahmaud Arbery's murder [Дод. 18].

В США суд **присяжних** визнав трьох білих чоловіків винними у вбивстві Ахмада Арбері.

Jury – група людей (зазвичай у кількості дванадцяти осіб), які присягнули винести вердикт у юридичній справі виходячи з доказів, поданих їм у суді; група людей, обрана для визначення переможця конкурсу.

Проаналізувавши визначення терміну *jury* можна прийти до висновку, що термін багатозначний і в англomовному середовищі передає різні явища, що в свою чергу породжує проблему підбору адекватного методу перекладу.

В даному випадку перед перекладачем постає вибір між підбором відповідного еквівалента (суд присяжних) та методом транскрибуванням (журі).

Вирішити дану проблему допоміг детальний аналіз всього речення та розуміння його контексту. Оскільки мова йде про визнання винним у злочині, то єдиним можливим методом перекладу став підбір еквівалента. В даному випадку існує лише один відповідник в українській мові – суд присяжних, тому він і був обраний для перекладу.

*This crime was done **deliberately*** [Дод. 25].

Цей злочин було скоєно **навмисне**.

Deliberately – дія скоєна свідомо та навмисно; цілеспрямовано, ретельно та неквапливо.

Для перекладу терміну *deliberately* було обрано метод підбору відповідника в українській мові, оскільки він є найкращим серед інших для передачі найбільш повного значення слова з однієї мови на іншу.

При застосуванні даного методу постала інша проблема, а саме вибору найбільш адекватного еквіваленту, оскільки в українській мові є досить багато варіантів, що мають подібне значення, наприклад: зумисно, нарочком, нарочито, на зло, свідомо, навмисно.

Вирішити дану проблему допомогли юридичні тексти із законодавства України, то ж проаналізувавши деякі з них прийшла до висновку, що варіант «навмисно» є найбільш вдалим, оскільки активно використовується в українському законодавстві для опису злочину.

This section provides only basic information about the juvenile court process [Дод. 62].

У цьому розділі наводиться лише основна інформація про судовий процес в **суді у справах неповнолітніх**.

Juvenile court – суд, відповідальний за судовий розгляд або правовий нагляд за дітьми, які не досягли певного віку (18 років у більшості країн).

При перекладі словосполучення *juvenile court* був застосований метод підбору відповідника в українській мові, як найбільш вдалий, оскільки в українській мові присутній точний еквівалент цього терміну і тим самим дозволив виконати основне правило перекладача, а саме – термін потрібно перекладати іншим терміном.

Англомовний термін-словосполучення *juvenile court*, так само, як і його еквівалент в українській мові – суд у справах неповнолітніх є постійними, рівнозначними термінами незалежно від контексту тексту в якому вони присутні.

Тому застосування цього методу дозволяє уникнути, в першу чергу, проблем пов'язаних з наявними розбіжностями в законодавствах України і інших держав.

*Anyone sentenced to death shall have the right to **seek pardon** or commutation of the sentence* [Дод. 119].

Кожний засуджений до смертної кари має право **просити про помилування** чи про пом'якшення вироку.

Seek pardon – це дія, при якій особа просить надати офіційне рішення уповноваженого органу, в якому зазначається, що дану особу пробачають за скоєння злочину та звільняють її з в'язниці.

Оскільки в українській мові є відповідний еквівалент до словосполучення *seek pardon*, тому саме еквівалентність і була обрана методом перекладу цього терміну як найкращий з можливих.

Для підтвердження правильності вибору даного методу можна спробувати застосувати інші методи, наприклад – калькування. В разі використання цього методу ми б отримали наступний варіант перекладу – «пошук помилування», що є не прийнятним оскільки викликає появу проблеми, пов'язану з лінгвокультурними розбіжностями мови оригіналу й мови перекладу. Незважаючи на те, що в англomовних країнах дієслово *seek* в поєднанні з іменником *pardon* може означати зовсім іншу дію ніж без цього компонента, то в українській юриспруденції таке поєднання не є можливим. Саме тому еквівалентність – єдино можливий спосіб адекватного перекладу в даному випадку.

*No one shall be subjected to **torture** or to cruel, inhuman or degrading treatment or punishment* [Дод. 122].

Ніхто не може бути підданий **катуванню** чи жорстокому, нелюдському або принижуючому гідність поведженню чи покаранню.

Torture – дія або практика заподіяння сильного болю або страждань будь-кому як покарання або для того, щоб змусити особу зробити або сказати щось.

Термін *torture* є досить цікавим з точки зору аналізу і пошуку методу його перекладу, оскільки для адекватного перекладу з англійської мови на українську мову рівнозначно підходять два методи, а саме транскодоване запозичення – тортури та еквівалентність – катування.

З огляду на те, що обидва варіанти перекладу активно використовуються в юридичних текстах як абсолютні синоніми, що не змінюють свого значення незважаючи на контекст, тому і еквівалентність і транслітерація в даному випадку рівнозначні, тому немає значення який з них використовувати.

Тож застосування в перекладі варіанту «катування» пояснюється лише тим, що еквівалентність визнана науковцями теоретичних знань як найкращий метод перекладу термінів, тому це більш прояв поваги до основ філології ніж вибір найкращого.

*Anyone who has been the **victim** of unlawful arrest or detention shall have an enforceable right to compensation* [Дод. 133].

Кожний, хто був **жертвою** незаконного арешту чи затримання, має право на компенсацію із позовною силою.

Victim – особа, якій завдано шкоди, травми або смерті внаслідок злочину, нещасного випадку або іншої події або дії; особа, яку обдурили; особа, яка відчуває себе безпорадною і пасивною перед лицем нещастя або поганого поводження.

Оскільки для терміна *victim* існує відповідник в українській мові – жертва, тому метод еквівалентності є найкращим, тому що він виконує основне правило – термін потрібно перекладати іншим терміном.

Також слід зазначити, що для терміну *victim* підходить ще один еквівалент, а саме «потерпілий». Тож, постає логічне питання який саме термін краще підходить для даного випадку.

Для вирішення цього питання нам може допомогти контекст речення. Детально розглянувши сенс речення, ми бачимо узагальнену інформацію, яку несе термін, тому і відповідник українською має бути теж узагальненим. Наприклад, якби в реченні йшла мова про конкретний злочин і місце дії терміну було чи то в залі суду, чи то в офіційних юридичних документах, то в цьому випадку кращим еквівалентом був би «потерпілий», оскільки саме він притаманний судовим документам в Україні.

*When a person has by a final decision been convicted of a criminal offence and when subsequently his conviction has been reversed or he has been pardoned on the ground that a new or newly discovered fact shows conclusively that there has been a **miscarriage of justice**, the person shall be compensated [Дод. 140].*

Коли будь-яку особу остаточним рішенням було засуджено за кримінальний злочин і коли винесений їй вирок був потім скасований або вона була помилувана на тій підставі, що якась нова чи нововиявлена обставина незаперечена доводить наявність **судової помилки**, то ця особа одержує компенсацію.

Miscarriage of justice – нездатність суду або судової системи досягти цілей правосуддя та призводить до засудження невинної людини.

Оскільки в українській мові існує відповідник до терміну *miscarriage of justice*, тому метод еквівалентності є найкращим для адекватного перекладу в даному випадку.

При застосуванні цього методу відразу вирішується питання збереження значення слова та унеможливорює спотворення контексту всього речення. Також він

дозволяє наблизити законодавство України до англомовних держав та привести їх у відповідність один одному.

Підтвердити вдалість застосування еквівалентності можна через приклад при якому застосовується інший метод, наприклад – калькування. Тож, при використанні цього методу отримуємо: *miscarriage* – «викидень» та «правосуддя/юстиція», тобто абсолютно різні і ніяк не пов'язані слова, які не можливо об'єднати в єдиний термін.

*To vote and to be elected at genuine periodic elections which shall be by universal and equal **suffrage** and shall be held by secret ballot, guaranteeing the free expression of the will of the electors* [Дод. 146].

Голосувати і бути обраним на регулярних демократичних виборах, що проводяться на основі загального і рівного **виборчого права** при таємному голосуванні і забезпечують свободу волевиявлення виборців.

Suffrage – право голосу на політичних виборах; коротка заступницька молитва чи прохання до Бога, що вимовляються священиком.

Відповідно до наявного визначення в англомовних джерелах, бачимо що термін *suffrage* є багатозначним і тому для вибору найбільш вдалого методу перекладу в першу чергу потрібно розібратися з контекстом самого речення. Оскільки в реченні йде мова саме про виборче законодавство, то аналізувати термін потрібно з точки зору юридичного тексту.

Зважаючи на те, що інформаційний пошук виявив відповідник в рідній мові, тому саме метод еквівалентності має бути задіяним для адекватного перекладу терміну *suffrage*. Відповідник українською мовою «виборче право» абсолютно відповідає вихідному терміну і повністю зберігає його значення в межах контексту всього речення. Також підтвердженням правильності вибору є ще й те, що він провів тотожність виборчого законодавства України та англомовних країн.

No one shall be held in servitude [Дод. 149].

Нікого не можуть тримати у **підневільному стані**.

Servitude – стан рабства чи повного підпорядкування комусь могутнішому; право користування землею, яке забезпечує іншому землекористувачеві можливість користування нею з певними обмеженнями, встановленими законом або договором.

Оскільки термін *servitude* багатозначний, тому для адекватного його перекладу потрібно визначити в першу чергу значення всього речення. З контексту речення видно, що мова йде про поневолення когось, що дає нам розуміння до якої термінології відноситься слово.

Проаналізувавши деякі текст судочинства України, було знайдено відповідник українською мовою, що повністю відповідає значенню вихідного англійського терміна і тим самим вирішує проблему адекватності перекладу. Оскільки, як відомо, найкращий переклад той при якому один термін перекладається іншим терміном, тому еквівалентність є найкращим методом в даному випадку.

Якби контекст речення був не визначений, або ж термін потрібно б було перекладати поза речення, то ще одним можливим способом перекладу міг би бути – метод транскрибування. В цьому випадку значення слова змінилося і відносилося б до лексики земельного права.

Тож, єдиним можливим методом адекватного перекладу терміну *servitude* в контексті кримінального права є саме еквівалентність.

*Each State Party shall ensure that its competent authorities proceed to a prompt and impartial **investigation**, wherever there is reasonable ground to believe that an act of torture has been committed in any territory under its jurisdiction* [Дод. 159].

Кожна держава-учасниця забезпечує проведення швидкого й неупередженого **розслідування** її компетентними органами, коли є достатні підстави вважати, що

катування було застосоване на будь-якій території, що перебуває під її юрисдикцією.

Investigation – дія щодо дослідження чого-небудь або будь-кого; формальне чи систематичне вивчення чи дослідження.

У зв'язку з наявністю в українській мові відповідника для слова *investigation*, тому застосування еквівалентності, як найкращого методу перекладу є найбільш вдалим. Використання цього методу дозволить виконати основне правило перекладу, при якому один термін перекладається іншим.

Також слід зазначити, що еквівалентність дозволяє уникнути спотворення контексту речення, оскільки в будь-яких варіантах використання терміну в реченнях різної тематики, наш термін не змінить свого значення. Тому ця обставина також допомагає наблизити законодавства англomовних країн та України.

*The same shall apply to an attempt to commit torture and to an act by any person which constitutes **complicity** or participation in torture* [Дод. 164].

Те ж саме стосується й спроби піддати катуванням та дій будь-якої особи, що становлять собою **співучасть** або участь у катуванні.

Complicity – факт чи умова участі разом з іншими у діяльності, яка є незаконною чи морально неправильною.

Оскільки інформаційний пошук підтвердив наявність відповідника терміна *complicity* в українській мові, тому логічним і єдино правильним використання еквівалентності як методу перекладу цього терміну.

Застосування цього методу вирішить відразу кілька питань, а саме: по-перше буде збережене значення слова, оскільки, якщо термін перекладений іншим терміном сенс терміну залишається незмінним, навіть при зміні контексту речення; по-друге різниця між законодавством України та англomовних держав стає менш помітною.

*States Parties shall take all appropriate national, bilateral and multilateral measures to prevent the **abduction** of, the sale of or traffic in children for any purpose or in any form* [Дод. 185].

Держави-учасниці вживають всі необхідні національні, двосторонні і багатосторонні заходи для відвернення **викрадень** дітей, торгівлі дітьми чи їхньої контрабанди в будь-яких цілях і в будь-якій формі.

Abduction – дія по насильницькому відвезення будь-кого проти його волі; рух кінцівки чи іншої частини убік від середньої лінії тіла чи від іншої частини.

Зважаючи на багатозначність англomовного терміна, метод перекладу, в даному випадку, залежить від контексту речення. Проаналізувавши сенс речення, приходимо до висновку, що термін *abduction* в нашому реченні має саме юридичну спрямованість, а не медичну.

Тому провівши інформаційний пошук відповідника для терміну *abduction* в українській мові, саме с точки зору юриспруденції, отримали позитивний результат на наявність такого. У зв'язку з цим застосування методу еквівалентності є найбільш вдалим, оскільки він дозволяє дотриматись основного правила, коли один термін перекладається іншим терміном, що в сою чергу слугує максимального збереження значення терміну в обох мовах.

3.2. Калькування, як метод перекладу юридичних текстів

*An European **arrest warrant** issued by one EU country's judicial authority is valid in the entire territory of the EU* [Дод. 78].

Європейський **ордер на арешт**, виданий судом однієї з країни ЄС, діє на всій території ЄС.

Arrest warrant – це ордер, виданий суддею або магістратом від імені штату, який санкціонує арешт та затримання людини або обшук та вилучення її майна.

Термін-словосполучення *arrest warrant* був перекладений за допомогою методу калькування. Цей метод обрано як найвдаліший оскільки він вирішує проблему різниці законодавства США та України.

То ж давайте розглянемо більш детально переклад щоб спевнитись в адекватності перекладу. Вивчивши англomовний термін, можна побачити, що термін унікальний, оскільки є не характерним для всіх англomовних країн, а притаманний лише одній – США, що лише підтверджує можливу проблему при перекладі через різницю в законодавствах.

Метод калькування передбачає переклад частин словосполучення і подальше їх поєднання. В нашому випадку цього не було достатньо, оскільки при перекладі слова *arrest* маємо слово арешт, а *warrant* – ордер відповідно. Як бачимо при поєднанні цих двох частин все ще не маємо повноцінного терміна, тому для вирішення цієї проблеми була застосована перmutація, при яких лексичні одиниці міняються місцями і в результаті отримуємо повноцінний термін українською мовою – ордер на арешт.

Дані перетворення дозволили не лише точно перекласти компоненти словосполучення, але й допомогли привести традиційну для США сполучуванність терміна у відповідність з рідною мовою.

From that beginning has evolved the present structure: the Supreme Court, 13 courts of appeals, 94 district courts, and two courts of special jurisdiction [Дод. 89].

Звідси і походить сучасна структура: Верховний Суд, 13 **апеляційних судів**, 94 окружних суди та два суди особливої юрисдикції.

Court of appeal – суд, який розглядає апеляційні скарги на рішення судів першої інстанції; в Англії та Уельсі – суд, що розглядає апеляції скарги на цивільні та кримінальні рішення судів Корони, Високого суду та окружних судів; в США – суд у федеральному окрузі чи штаті, куди подаються апеляційні скарги.

При перекладі словосполучення *court of appeal* був застосований метод калькування з використанням додатково пермутації та заміни частини мови. Оскільки в українській мові відсутні еквіваленти цього терміну-словосполучення, то найбільш адекватним в даному випадку є саме калькування.

То ж при перекладі кожного компонента словосполучення окремо отримали адекватний переклад відповідним еквівалентом рідною мовою, а саме: *court* – суд, *appeal* – апеляція. Як видно просто калькування в даному випадку не достатньо, тому додатково застосовуємо пермутацію та змінюємо частину мови для компонента *appeal* з іменника на прикметник і отримуємо адекватний переклад терміна «апеляційний суд». В такому вигляді термін відповідає правилам української мови, реаліям судочинства України та максимально передає суть англomовного терміна рідною мовою чим вирішує проблему відсутності еквівалента та різниці законодавств англomовних країн та України.

Although a judge who commits an offense while in office may be impeached in the same way as the president or other officials of the federal government [Дод. 96].

З іншого боку, суддя, який **скоїть правопорушення**, перебуваючи на посаді, може бути підданий імпічменту так само, як Президент чи інші федеральні урядовці.

Commit an offense – це дія, при якій хтось вчиняє злочин чи гріх, тобто робить щось незаконне чи погане.

Оскільки в українській мові відсутній еквівалент багатокomпонентного словосполучення *commit an offense*, тому для вирішення цієї проблеми перекладу найкраще підходить метод калькування, який і був задіяний для перекладу терміну.

Адекватність перекладу цим методом підкреслюється ще й тим, що при його застосуванні отримали готовий до вживання термін, який не потребує додаткових

трансформацій його компонентів і повністю відповідає сенсу англомовного словосполучення.

Проблема не відповідності законодавств України та англомовних країн була вирішена вдалим підбором еквівалентів до компонентів словосполучення.

Тож для іменника *offense*, зважаючи на узагальнений контекст в реченні, найкраще підходить більш широке за значенням слова – правопорушення; а от для дієслова *commit*, серед багатьох синонімічних одиниць (здійснити, вчиняти, скоїти, доручати, піддавати, чинити) найвдалішим є «скоїти», оскільки саме таке поєднання «скоїти + правопорушення» частіше зустрічається в українських юридичних текстах, схожих за контекстом.

When deprivation of life constitutes the crime of genocide, it is understood that nothing in this article shall authorize any State Party to the present Covenant to derogate in any way from any obligation assumed under the provisions of the Convention on the Prevention and Punishment of the Crime of Genocide [Дод. 118].

Коли **позбавлення життя** становить злочин геноциду, слід мати на увазі, що ніщо в цій статті не дає державам-учасницям цього Пакту права жодним чином відступати від будь-яких зобов'язань, прийнятих згідно з постановами Конвенції про запобігання злочину геноциду і покарання за нього.

Deprivation of life – навмисна дія або бездіяльність, що призвела до смерті особи.

Детально вивчивши словосполучення *deprivation of life* та його компоненти окремо, постає проблема відсутності еквіваленту в українській мові, яку можна вирішити за рахунок застосування інших методів перекладу.

При спробі перекладу кожного компоненту окрему логічним є для *deprivation* застосувати транслітерацію «депривація», тоді як для *life* задіяти еквівалент «життя», проте при з'єднанні цих компонентів в перекладі отримуємо на перший

погляд не поганий термін, але на практиці він немає нічого спільного з реаліями українських юридичних текстів. Тому такий підхід не тільки не вирішив першу проблему, але й створив нову.

Тож, єдиним методом адекватного перекладу терміну-словосполучення в даному випадку є калькування і підбір повного еквіваленту для кожного з компонентів. В результаті маємо абсолютно адекватний переклад терміну «позбавлення життя», який вирішив проблему відсутності еквіваленту та відповідає нормам українських юридичних текстів.

Juvenile offenders shall be segregated from adults and be accorded treatment appropriate to their age and legal status [Дод. 130].

Неповнолітні правопорушники відокремлюються від повнолітніх, і їм надається режим, що відповідає їхньому віку і правовому статусу.

Juvenile offender – особа, яка не досягла певного віку (18-років у більшості країн), яка вчинила злочин.

Детально вивчивши словосполучення *juvenile offender*, а також проаналізувавши результати інформаційного пошуку наявності можливих еквівалентів, можна прийти до висновку, що найкращим методом перекладу цього терміну-словосполучення буде – калькування.

Із-за відсутності відповідника в рідній мові, калькування є найкращим способом вирішення цієї проблеми. При застосуванні цього методу можна знайти абсолютні відповідники для кожного компонента, наприклад для компонента *juvenile* еквівалентом в українській мові є – неповнолітній, для *offender* – правопорушник та при їх з'єднанні отримує юридичний термін, притаманний законодавству України.

Тож, застосування методу калькування не тільки вирішило питання відсутності еквівалента, але й дало можливість привести у відповідність англomовного юридичного терміну до реаліям судочинства України.

*No one shall be held guilty of any criminal offence on account of any act or omission which did not constitute a criminal offence, under national or **international law**, at the time when it was committed* [Дод. 136].

Ніхто не може бути визнаний винним у вчиненні будь-якого кримінального злочину внаслідок якоїсь дії чи бездіяльності, що, згідно з чинним на момент його вчинення внутрішньодержавним законодавством або **міжнародним правом**, не були кримінальним злочином.

International law – сукупність правовідносин за участю іноземних елементів та нормативних актів, що регулюють ці відносини.

Оскільки в українській мові відсутній потрібний еквівалент до терміну-словосполучення *international law*, тому для вирішення цього питання найкраще підходить метод перекладу – калькування.

Для підтвердження правильності цього вибору можна розглянути сам процес перекладу більш детально. Якщо перекласти кожний окремий компонент словосполучення, а в подальшу їх об'єднати без застосування додаткових трансформації, то отримає термін, що активно використовується в українських юридичних текстах.

Проте слід зазначити, що при перекладі компонентів, потрібно особливу увагу приділити підбору адекватного еквівалента, оскільки як *international*, так і *law* мають дуже багато відповідників в українській мові в залежності від інформації, яку вони мають нести і загального контексту речення. Тому при перекладі компонентів слід постійно думати та зіставляти їх так, щоб разом вони стали одним цілим – словосполученням певної тематики.

Тож, застосування методу калькування допомогло вирішити питання відсутності еквіваленту в рідній мові, а також розбіжностей в законодавствах України та англомовних держав.

*No one shall be held in slavery: slavery and the **slave-trade** in all their forms shall be prohibited* [Дод. 148].

Нікого не можуть тримати в рабстві: рабство і **работоргівля** забороняються в усіх їхніх формах.

Slave-trade – продаж та купівля поневолених людей.

При аналізі юридичних текстів законодавства України не був виявлений відповідник до терміну *slave-trade*. Це пояснюється тим, що в історії українського суспільства не було поняття раба та відповідно торгівля ним, як відомо таке явище в минулому було притаманне деяким, в тому числі, англомовним країнам.

В результаті, маємо відразу дві проблеми, по-перше відсутність відповідника, а по-друге міжкультурні відмінності України та англомовних держав, в яких виникло таке поняття як *slave-trade*.

Тож, вирішити відразу всі проблеми допоможе метод калькування, який передбачає переклад кожного компонента та подальше їх поєднання. Також слід зазначити, що при застосуванні його методу потрібно ще врахувати фонетичні особливості української мови, тому при об'єднанні двох компонентів «раб» + «торгівля» отримуємо термін «работоргівля», що відповідає особливостям фонетики рідної мови.

*Each State Party undertakes to engage in no act or practice of **racial discrimination** against persons, groups of persons or institutions and to ensure that all public authorities and public institutions, national and local, shall act in conformity with this obligation* [Дод. 165].

Кожна держава-учасниця зобов'язується не чинити щодо осіб, груп осіб або установ будь-яких актів чи дій, пов'язаних з **расовою дискримінацією**, і гарантувати, що всі державні органи і державні установи, як центральні, так і місцеві, діятимуть відповідно до цього зобов'язання.

Racial discrimination – це будь-яка дискримінація щодо будь-якої людини на основі кольору шкіри, расового чи етнічного походження. Люди можуть проводити дискримінацію, відмовляючись вести справи, спілкуватися чи ділитися ресурсами з людьми певної групи.

Оскільки пошук відповідника в українській мові для терміну *racial discrimination* не дав результату, тому вирішення цієї проблеми допоможе застосування іншого методу.

Відсутність словникового еквівалента цього терміна-словосполучення в українській мові, в першу чергу пов'язане з лінгвокультурними розбіжностями України та англomовних країн. Оскільки історично так склалося, що українці протягом довгого часу тісно спілкувалися з представниками різних націй, а деякий час і взагалі були громадянами однієї країни, тому питання дискримінації за расовою належністю практично не поставало, у той час як для деяких англomовних країн це питання є гострим.

Дослідивши кожний компонент словосполучення, а також загальне визначення терміну, можна прийти до висновку, що найбільш вдалим методом перекладу є калькування, що в даному випадку реалізується заміною лексичних одиниць словниковими еквівалентами, а саме: *racial* = расова, а *discrimination* = дискримінація.

Тож, застосування методу калькування вирішило проблему відсутності відповідника, а також лінгвокультурних розбіжностей.

*States Parties shall pursue full implementation of this right and, in particular, shall take appropriate measures: to diminish infant and **child mortality** [Дод. 179].*

Держави-учасниці домагаються повного здійснення цього права, зокрема вживають заходів для зниження рівня смертності немовлят і **дитячої смертності**.

Child mortality – це смерть дітей віком до п'яти років.

Оскільки пошук відповідника в українській мові для терміну-словосполучення *child mortality* не дав належно результату, тому застосування методу еквівалентності не є можливим в даному випадку. Тому для вирішення цієї проблеми необхідно задіяти інший метод.

Детально вивчивши кожний компонент словосполучення *child mortality*, а також проаналізувавши результати пошуку відповідника для кожного з них, можна зробити висновок, що найкращим методом перекладу є застосування методу калькування. Вірність обраного методу підтверджується в першу чергу наявністю відповідних еквівалентів для кожного компонента, а також і тим що при їх об'єднанні, словосполучення зберігає свою структуру.

Тож, калькування в даному випадку не тільки дозволило вирішити проблему з відсутність еквіваленту, а ще й наблизило законодавство України до англійських держав.

*For this purpose, States Parties shall provide, as they consider appropriate, cooperation in any efforts by the United Nations and other competent intergovernmental organizations or non-governmental organizations cooperating with the United Nations to protect and assist such a child and to trace the parents or other members of the family of any **refugee child** in order to obtain information necessary for reunification with his or her family [Дод. 196].*

З цією метою держави-учасниці, коли вони вважають це за необхідне, беруть участь у всіх заходах Організації Об'єднаних Націй та інших компетентних

міжурядових або неурядових організацій, що співпрацюють з ООН, з метою захисту такої дитини, надання їй допомоги та пошуку батьків чи інших членів сім'ї будь-якої **дитини-біженця**, з тим, щоб одержати інформацію, необхідну для її возз'єднання зі своєю сім'єю.

Refugee child – діти, що змушені мігрувати разом зі своїми сім'ями або без супроводу, побоюючись переслідувань через належність до певної соціальної групи або через загрозу примусового шлюбу, примусової праці або призову до збройних сил.

У зв'язку з відсутністю еквівалента в українській мові для терміна-словосполучення *refugee child*, тому змушені шукати альтернативних варіантів вирішення даної проблеми. Вивчивши детально кожний компонент терміну, можна побачити наявність потрібного еквівалента для кожної з частин словосполучення, що загалом спроможні передати сенс терміну. Тому, зважаючи на це, найлогічнішим та найвдалішим методом перекладу є в даному випадку – метод калькування.

Також слід зазначити, що застосування лише калькування не є достатнім і переклад словосполучення *refugee child* має також супроводжуватись ще й пермутацією. Ця трансформація необхідна задля того, аби традиційну для англійської мови сполучуваність слів привести у відповідність з рідною мовою.

Тож, використання калькування в поєднанні з пермутацією допомогло вирішити такі нагальні проблеми як: відсутність еквіваленту та розбіжність в законодавстві англomовних країн та України.

3.3. Описовий метод перекладу, як спосіб перекладу юридичних термінів

*There is no requirement that judges be lawyers, although, in fact, all federal judges and Supreme Court justices have been **members of the bar*** [Дод. 101].

Вона не вимагає, аби вони були правниками, хоча фактично всі федеральні судді та судді Верховного Суду були свого часу **членами судів або адвокатури**.

Member of the bar – представник певної групи спеціалістів, до якої входять юристи, яким дозволено вести справу у суді вищої інстанції.

Основною проблемою при перекладі терміну-сполучення *member of the bar* була відсутність еквіваленту в українській мові і найкращим її вирішення став описовий метод перекладу, більше того, це ще й єдиний можливий метод. Наприклад, при застосуванні калькування, змогли б вирішити проблему лише частково, оскільки для компонента *member* є відповідник в українській мові «член», то для *bar*, враховуючи контекст юридичної тематики, відсутній. Дана ситуація лише підсвітила іншу проблему перекладу, а саме відмінності в судочинстві англomовних країн та України.

Тому для вирішення обох проблем найкраще підійшов описовий метод, яким було пояснено, в першу чергу, значення слова *bar*, а от на те, якими саме словами було це пояснення, вплинув безпосередньо контекст всього речення.

Rather, it is doctrine inferred by the Court from its reading of the Constitution, and forcefully stated in the landmark Marbury v. Madison case of 1803 [Дод. 113].

Швидше за все, це доктрина, яку Суд вивів з трактування Конституції й примусово запровадив її в **історичній справі** “Марбері проти Едісона” 1803 року.

Landmark – будинок або місце, яке легко впізнати, особливо те, яке здатне допомогти визначити, де ви знаходитесь; важливий етап у розвитку чогось.

Оскільки для терміну *landmark* відсутній еквівалент в українській мові, саме в контексті юридичної термінології, тому застосування еквівалентності, як найкращого методу перекладу, не є можливим.

Вирішити цю проблему допоміг описовий метод, який надав можливість передати суть англomовного терміну в залежності від контексту речення.

*Decisions of the Court need not be unanimous; a simple majority prevails, provided at least six justices – the **legal quorum** – participate in decision* [Дод. 114].

Рішення Верховного Суду не мають прийматися одногосно – досить простої більшості, але за умови, що принаймні шестеро суддів (**кворум, визначений законом**) беруть участь у прийнятті рішення.

Legal quorum – це певна кількість визначених законом осіб, яка необхідна для проведення дійсних зборів. Якщо на зборах є недостатня кількість осіб, збори вважаються неправомочними, а рішення, прийняті на ньому, недійсними.

Словосполучення *legal quorum* було перекладене з допомогою описового методу, оскільки він був найкращим рішенням проблеми відсутності еквіваленту в рідній мові для такого словосполучення. Звичайно в разі перекладу кожного компонента окремо можна було б задіяти й інші методи, але в цьому випадку словосполучення втратило б своє значення в контексті.

Не зважаючи на те, що описовий метод виступає основним для перекладу терміну-словосполучення, але також був задіяний частково ще й метод транскрибування, а саме для одного з компонентів – *quorum*, а в подальшому пояснили компонент *legal* і поєднали його іншим описовим методом в контексті речення.

Тож, в результаті перекладу таким способом вирішили питання відсутності еквіваленту та зрівняли значення словосполучення мовою оригіналу та перекладу відповідно до законодавств України та англословних держав.

*Everyone has the right to liberty and **security of person*** [Дод. 125].

Кожна людина має право на свободу та **особисту недоторканність**.

Security of person – це право особи на здоров'я та недоторканність приватного життя, включаючи фізичну цілісність її тіла.

Як найкращий метод перекладу для словосполучення *security of person* був обраний описовий метод. Цей вибір пояснюється в першу чергу відсутністю еквіваленту в рідній мові, по-друге застосування іншого методу, наприклад калькування призводить до абсолютного спотворення значення терміну.

Тож, окремі компоненти «безпека» і «особа», завдяки описовому методу перетворюються на повноцінний юридичний термін «особиста недоторканність», який притаманний мові законів України і тим самим вирішує як проблему наявності розбіжностей в законодавствах нашої держави та інших країнами, так і проблему відсутності еквіваленту в українській мові.

*All persons deprived of their liberty shall be treated with **humanity** and with respect for the inherent dignity of the human per son* [Дод. 134].

Всі особи, позбавлені волі, мають право на **гуманне поводження** і поважання гідності, властивої людській особі.

Humanity – людські істоти колективно; якість гуманності; доброзичливість.

Якщо розглядати термін *humanity* окремо від речення, то найкращим способом перекладу був би транскодоване запозичення, оскільки він повністю відповідає реаліям загально вживаної лексики, до того ж термін відноситься до інтернаціоналізмів, для яких саме транслітерація є найкращим методом перекладу.

Проте в даному випадку поставлено завдання адекватного перекладу терміну в конкретному реченні, тому контекст має найбільший вплив на вибір найкращого способу перекладу.

Тож зважаючи на контекст речення перекласти термін *humanity*, як «гуманність» недостатня, оскільки сенс речення спотворюється і з юридичного тексту він перетворюється на загальноживаний текст. Тому найкращим способом збереження стилю речення та посилу, закладеного автором, є застосування описового методу. В результаті даного перетворення іменник загальноживаної

лексики «гуманність», змінився на словосполучення юридичної лексики іменник + прикметник – «гуманне поводження».

*Everyone convicted of a crime shall have the right to his conviction and sentence being reviewed by a **higher tribunal** according to law* [Дод. 138].

Кожний засуджений за будь-який злочин має право на те, щоб його засудження і вирок були розглянуті **вищою судовою інстанцією** згідно з законом.

Higher tribunal – установа, наділена найвищими повноваженнями судити, виносити рішення чи визначати претензії чи суперечки.

Оскільки пошук еквівалентів в українській мові для словосполучення *higher tribunal* не дав потрібного результату, тому застосування методу еквівалентності в даному випадку не є можливим.

Вирішити цю проблему нам можуть допомогти інші методи. Перше, що спадає на думку – це застосування методу калькування, оскільки відповідники компонентів активно використовуються в лексиці української мови, проте при їх поєднанні отримує термін, непригаманий українським юридичним текстам, тому метод калькування в даному випадку є не вдалим.

Тож, єдино можливим для адекватного перекладу словосполучення *higher tribunal* є описовий метод, який вирішить проблему відсутності еквіваленту, а також прирівняє законодавства англійських країн та України. Більше того описовий метод допоміг зберегти нейтральний контексту всього речення.

3.4. Переклад юридичних термінів транскодованим запозиченням або транслітерацією

*The people are the bearers of **sovereignty** and the only source of power in Ukraine* [Дод. 1].

Носієм **суверенітету** і єдиним джерелом влади в Україні є народ.

Sovereignty – верховенство держави на своїй території і незалежність у міжнародних відносинах. Верховенство держави означає дію в межах її території тільки однієї публічної влади, яка визначає повноваження усіх державних органів і посадових осіб, а також підлеглість цій владі всього населення території.

Для перекладу терміну *sovereignty* був обраний метод транскодованого запозичення як найбільш адекватний та прийнятний, оскільки інформаційний пошук наявності відповідного еквівалента, як найкращого варіанту, не дав належного результату.

Відповідно до результату пошуку було кілька схожих за значенням слів в українській мові, що по суті є синонімами терміну суверенітет (непідлеглість, самостійність, незалежність), але їх використання могло призвести, в даному випадку, до появи двозначності розуміння та спотворення контексту всього речення.

Також зважаючи на те, що термін є іншомовного походження, тобто, запозичений з латинської мови, то застосування методу транслітерації при перекладі відразу зміг вирішити кілька проблем, а саме: по-перше уникнули спотворення контексту всього речення; по-друге відвернули лінгвокультурні розбіжності мови оригіналу й мови перекладу, оскільки в обох мовах термін пояснює одні і ті ж явища – саме суверенітет держави.

The doctrine has been extended to cover the activities of state and local governments [Дод. 106].

Ця **доктрина** з часом була поширена і на діяльність урядів штатів та органів місцевого управління.

Doctrine – переконання чи набір переконань, яких дотримується та яким навчає церква, політична партія чи інша група; заявлений принцип урядової політики, переважно у закордонних чи військових справах.

Оскільки з контексту речення точно не можна сказати про що саме йде мова в більш вузькому значенні, тому застосування методу еквівалентності не є можливим. Якщо більш детально на цьому зупинитись і розглянути можливі еквіваленти, такі як: вчення, теорія, система поглядів, теза, принцип, світогляд, догма, переконання, то можна прийти до висновку, що застосування будь-якого з них призведе до абсолютно різного сенсу всього речення і як результат спотворить контекст речення, що був закладений автором.

Тож при наявності більшої інформації про точний контекст речення, можна було б говорити про застосування еквівалентності, а за її відсутності найкращим варіантом адекватного перекладу терміну в цьому реченні є транскодоване запозичення. В результаті застосування цього методу змогли уникнути спотворення загального контексту речення.

В результаті проведеного перекладацького аналізу, були дослідженні юридичні терміни в контексті речень, що дало розуміння того, який метод перекладу є найбільш вдалим в кожному конкретному випадку та які при цьому вирішуються проблеми перекладу термінів в юридичних текстах.

В ході роботи, були задіяні основні методи перекладу, а саме: застосування повного україномовного відповідника, описовий переклад, транслітерація та калькування.

Оскільки будова та походження юридичних термінів є різноманітними, то якісний переклад не є можливим шляхом здійснення лише якимось одним способом, тобто для кожного терміну постійно потрібно підбирати саме той метод,

який найкраще зможе передати сенс терміну. У підтвердження цього можуть слугувати дані, що відображає діаграма нижче (рис. 3.1).

Діаграма 3.1. Співвідношення методів перекладу за частотою використання

Діаграма співвідношення методів перекладу за частотою використання показує, що найчастішим способом перекладу юридичних термінів є еквівалентність, що склала 44% від загальної кількості проаналізованих перекладів термінів у реченні, друге місце посідає калькування з результатом в 31%, третє – описовий метод і четверте – транслітерація з результатами в 19% та 6% відповідно.

Тож ці результати нам демонструють правильність твердження, що найкращим методом перекладу юридичних термінів є саме еквівалентність, оскільки застосування цього методу дає можливість перекладачам максимально зберегти значення слова та найточніше його відобразити рідною мовою, і тим самим виконати основне правило перекладу, при якому термін перекладається іншим терміном.

ВИСНОВКИ

Об'єктом дослідження цієї роботи було виявлення особливостей вживання юридичних термінів в текстах міжнародного права та проблем перекладу українською мовою. За сучасних умов розвитку України як демократичної та правової країни, з посиленнями та наближеннями до європейських стандартів законодавчими процедурами, постає проблема вдосконалення національного законодавства та забезпечення його високої якості та ефективності. Тому постає необхідність різностороннього погляду на особливості вживання юридичних термінів в текстах міжнародного права та пошук вирішення проблеми перекладу українською мовою.

Під час дослідження були розглянуті роботи сучасних науковців, що вже підіймали та описували проблематику перекладу юридичних термінів. Особливе місце в порівняльному мовознавстві завжди займали специфічні питання термінології та методики перекладу. Це розглядали у своїх працях з теорії перекладу такі вчені, як В.М. Комісаров, Й.І. Рецкер, І.В. Арнольд, О.О. Реформатський.

На думку одного з науковців правова діяльність як вид суспільної діяльності різноманітна. Вона тісно пов'язана з повсякденним життям людини, і тому лексика права в юридичній правозастосовчій практиці значною мірою пов'язана зі звичайними поняттями. Наприклад, у судових промовах нерідко спостерігається явище субституції юридичних термінів, заміни їх загальноновживаними синонімами (винний замість підсудний чи обвинувачуваний тощо). Ми нерідко зустрічаємося з такими багатозначними лексичними одиницями, як суд, сторона, обвинувачення, які вживаються не тільки в юриспруденції, а й у повсякденному житті, внаслідок багатозначності значення таких одиниць тлумачиться по-різному залежно від

контексту та ситуації. В даному випадку одиниці юридичної лексики як терміни носять лексико-семантичний характер.

На думку інших професійна юридична мова – це мова права, або метамовоюриспруденція, яка є комплексною наукою. Юриспруденція – це всі знання про державу та право в цілому. Але вона, як і інші галузі знання мають різні частини, поділяється на різні області, що отримали назву в юридичній науці як галузі знань. Як такі можна виділити державне (або конституційне) право, адміністративне, цивільне право і т.д. Відповідно до потреб юриспруденції розвивається і суто теоретична частина юридичної науки, яка має різні розгалуження. Тут також вони виділяють: теорію юриспруденції; історію юриспруденції; теорію юриспруденції розвинених країн і т.д.

Юридична лексика – сучасна мовна лексика, яку використовують у професійній діяльності юристи та законодавці. Юридична лексика або лексика права поділяється на дві категорії: лексика правознавства та лексика права. До першої категорії відноситься лексика юридичних текстів, яка є науковою і базується на термінології. До другої категорії належать терміни юридичної практики, які мають менше теоретичне значення.

З точки зору мовознавства, поняття «юридична лексика» включає не лише терміни, а й більш широкі лексичні одиниці. До юридичної лексики входить також загальноновживана лексика, що зберігає своє загальноновживане значення в юридичних текстах. Крім того, до юридичної лексики входять також професіоналізми, латинська мова, аббревіатури та ідіоми.

Юридична мова має бути єдиною мовою, що забезпечує уніфікацію у правовій системі та в різних сферах юридичної діяльності. Оскільки проблема структури мови тісно пов'язана з її функцією, а також тісно пов'язана з її дослідницькими завданнями та цілями, вона намагається побудувати юридичну мову.

Науковці-мовознавці поділяють терміни за різними класифікаціями, а саме: за походженням (загальноновживані терміни, які вживаються у загальнонародній мові (або щоденні терміни); загальноновживані, які мають в нормативному акті більш вузьке, спеціальне значення; технічні терміни, які застосовуються у сфері будь-якої спеціальності (або спеціалізовані терміни); власне юридичні терміни, які спеціально створені законодавцем (штучні терміни або спеціальні юридичні); за способом формування (власне юридичні терміни; запозичені терміни – терміни, що запозичені із загальноновживаних слів); за будовою (прості, які складаються з одного слова; складні, що утворені з двох слів, пишуться разом або через дефіс; терміні-словосполучення, які складаються із декількох компонентів).

Юридична мова має свої функції, особливості та стилі. Англійська юридична термінологія є значно більшою порівняно з іншими терміносистемами, що мають різноманітність в спеціальних сферах застосування. Різноманітність жанрів зумовлена різноманітністю правових джерел та англосаксонської правової системи. Розвиток, який насамперед включає правові системи Сполучених Штатів Америки та Великобританії.

Як різновид інституційного дискурсу, юридичний дискурс включає юридичні документи та судові рішення, наукові огляди та обговорення юридичних питань. Особливістю юридичного дискурсу є те, що він спрямований не лише на обмін науковими чи практичними знаннями, а й на доведення теоретичних поглядів. Отже, юридичний текст має не лише інформаційну мету, а й обґрунтовано доводить точку зору автора.

Дискурсивна практика виступає свого роду посередником між текстами і соціальною практикою. Текст є продуктом процесу породження і процесу інтерпретації, а дискурс – динамічний процес, частиною якого є текст. Крім аналізу тексту, аналіз дискурсу передбачає опис соціальних умов, які визначають породження та сприйняття тексту.

До основних функцій юридичного дискурсу відносяться: прескриптивна, аргументуюча, декларативна та інформативна функція.

Юридичний дискурс характеризується також і високим ступенем інтертекстуальності. Інтертекстуальність у юридичному дискурсі реалізується як здатність текстів посилатися один на одного, запозичуючи змістовні та формальні елементи, що належать іншим текстам. Інтертекстуальні зв'язки між внутрішніми елементами юридичного дискурсу є одним із засобів перетворення його в єдине ціле, сприяючи наступності в праві. Так, текст рішень Європейського суду з прав людини часто включає посилання на текст Конвенції про захист прав людини та основних свобод.

У сучасному культурологічному діалозі вивчення мовних смислових систем і реальних правових знань може сформувати кращий і повніший національний образ світу, що є необхідною умовою успішного спілкування різних культур у різних сферах життя.

Перекладаючи юридичні терміни в публіцистичних текстах, перед перекладачами постає непросте завдання – точно перекласти професійну реальність на цільову мову. Як відомо, юридичні терміни можуть бути перекладені на один, два, три терміни або складатися з багатьох компонентів.

Перекладачі також змушені комбінувати, висловлювати та переставляти речення, оскільки англійська та українська мови мають дуже різні структури, і це перетворення допомагає досягти загального перетворення структури речень, прийняттого для цільового читача. Основні способи перекладу термінів: опис; калькування; транскрибування транслітерація; переклад із використанням різних прийменників; використання еквіваленту.

Переклад текстів, наповнених термінологією, має свою складність. Вона потребує не лише точного відтворення зовнішньої форми терміна, а й збереження психологічних та емоційних чинників, тобто авторського задуму, втіленого в тексті.

Це означає, що переклад повинен точно передавати точку зору автора і зберігати особливості свого стилю. Для досягнення цього результату перекладач має володіти відповідною українською термінологією та володіти українською літературною мовою.

Неточний і неадекватний переклад з однієї мови на іншу може спричинити певні перешкоди у використанні іншомовних юридичних документів. Тому переклад юридичних текстів викликає багато труднощів, пов'язаних із оригінальністю юридичної мови, мовними та культурними відмінностями між мовою оригіналу та мовою перекладу, відмінностями в правових системах і мовних традиціях різних країн, а також особливостями різних видів документів. Тому подальші дослідження даної теми допоможуть провести всебічне та більш детальне дослідження всіх аспектів перекладу різних видів правових дискурсів, що допоможе уникнути помилок при перекладі юридичних текстів.

Проаналізувавши, за допомогою лінгвістичного аналізу, 38 різних за будовою юридичних термінів можна зробити висновок, що найбільш поширенішими термінами в юридичних текстах є прості словосполучення, що складаються з двох компонентів, які склали 50%; трохи менший відсоток зайняли однокомпонентні терміни, які складаються всього з одного слова; і найменший відсоток у складних словосполучень, що містять три і більше компонентів у своїй будові.

В результаті проведеного перекладацького аналізу, були дослідженні юридичні терміни в контексті речень, що дало розуміння того, який метод перекладу є найбільш вдалим в кожному конкретному випадку та які при цьому вирішуються проблеми перекладу термінів в юридичних текстах.

В ході роботи, були задіяні основні методи перекладу, а саме: застосування повного україномовного відповідника, описовий переклад, транслітерація та калькування.

Оскільки будова та походження юридичних термінів є різноманітними, то якісний переклад не є можливим шляхом здійснення лише якимось одним способом, тобто для кожного терміну постійно потрібно підбирати саме той метод, який найкраще зможе передати сенс терміну. У підтвердження цього можуть слугувати дані, що відображає діаграма нижче.

Діаграма співвідношення методів перекладу за частотою використання показує, що найчастішим способом перекладу юридичних термінів є еквівалентність, що склала 44% від загальної кількості проаналізованих перекладів термінів у реченні, друге місце посідає калькування з результатом в 31%, третє – описовий метод і четверте – транслітерація з результатами в 19% та 6% відповідно.

Тож ці результати нам демонструють правильність твердження, що найкращим методом перекладу юридичних термінів є саме еквівалентність, оскільки застосування цього методу дає можливість перекладачам максимально зберегти значення слова та найточніше його відобразити рідною мовою, і тим самим виконати основне правило перекладу, при якому термін перекладається іншим терміном.

Таким чином, дослідження продемонструвало, що для здійснення адекватного перекладу юридичних текстів, перекладачам не достатньо просто знати класифікації термінів та методи перекладу, натомість володіти додатковими навичками, а саме: гарно володіти мовою перекладу та мовою оригіналу; розуміти

правове поле країни/регіону, з/на яку мову документ перекладається; оперувати спеціальною юридичною термінологією; розуміти та бути здатним розпізнати етнічні та культурні відмінності та особливості країни. Також слід зазначити, що мова стрімко розвивається кожного дня в усіх сферах життя суспільства, в тому числі і в юриспруденції, тому дуже важливим є подальше дослідження цієї теми науковцями-мовознавцями.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Абишева Н.М. Общие особенности юридического дискурса [Электронный ресурс] / Н.М. Абишева, С.А. Никитина // Теоретические и методологические проблемы исследования языка. – 2011. Режим доступа до ресурсу станом на 30.10.2021: http://www.rusnauka.com/7_NMIW_2011/Philologia/3_80847.doc.htm
2. Алимов В.В. Теория перевода. Перевод в сфере профессиональной коммуникации. Изд. 3-е, стереотипное. / В.В. Алимов – М.: Едиториал УРСС, 2005. – 160 с.
3. Алимов В.В. Юридический перевод. Практический курс. Английский язык. Изд. 2-е / В.В. Алимов. – М.: Эдиториал УРСС, 2004. – 160 с.
4. Андріанов С.М. Англо-український юридичний словник: Близько 75000 термінів / упоряд.: С.М. Андріанов та ін.; за ред. Л.І. Шевченко. – К.: Арій, 2007. – 552 с.
5. Андерш І. Словник юридичних термінів (російсько-український) / І. Андерш. К.: 1994. – 322 с.
6. Анисимова А.Г. Англоязычные юридические термины: оптимизация процесса обучения / А.Г. Анисимова, М.А. Архипова // Вестник МГИМО-Университет. – 2014. – № 4. – С. 294-298.
7. Антонюк Н.М. Правнича термінологія у змісті викладання іноземних мов / Н.М. Антонюк // Вісник Академії адвокатури. – 2010. – № 4. – С. 189.
8. Антонюк Н.М. Переклад юридичних термінів у сфері інтелектуальної власності з англійської українською мовою / Н.М. Антонюк, О.В. Дробаха // Вісник Академії адвокатури України. – 2013. – № 2. – С. 124-128.
9. Артикуца Н.В. Законодавчий текст як предмет лінгвістичної експертизи / Н.В. Артикуца // Наукові записки: зб. наукових статей. К.: Пульсари, 2009.

– С. 48-51.

10. Аутюнова Н.Д. Дискурс / Н.Д. Аутюнова // Лингвистический энциклопедический словарь. – 1990. – С. 136-137.

11. Баранник Д.Х. Мова нормативно-правових актів і система функціональних стилів літературної мови / Д.Х. Баранник // Право і лінгвістика. Сімферополь, 2003. – 115 с.

12. Барихин А.Б. Большой юридический энциклопедический словарь / А.Б. Барихин. М.: Книжный мир, 2004. – 720 с.

13. Бархударов Л.С. Язык и перевод: Вопросы общей и частной теории перевода / Л.С. Бархударов. – 2-е изд. – М.: ЛКИ, 2014. – 240 с.

14. Бахтин М.М. Проблема речевых жанров / М.М. Бахтин // Автор и герой: к философским основам гуманитарных наук. – СПб.: Азбука, 2000. – 336 с.

15. Безуглова О.А. Юридическая лексика на занятиях по английскому языку в языковом ВУЗе / О.А. Безуглова, А.А. Кузнецова // Филологические науки. Вопросы теории и практики. Грамота. – 2016. – № 4. – С. 176-180.

16. Бесараб Т.П. Особливості перекладу юридичної термінології США та Великобританії / Т.П. Бесараб, М.М. Павлюк // Сборники научных работ НТУ «ХПИ»: Проблеми та перспективи формування національної гуманітарно-технічної еліти. – 2010. – № 28-НТУ «ХПИ». – С. 421-437.

17. Беднов О.А. Особливості відтворення англійських юридичних термінів українською мовою / О.А. Беднов, Т.В. Коноваленко // Мова. Свідомість. Концепт. Збірник наукових статей. Випуск 10. – Мелітополь, 2020. – С. 135-139.

18. Буянова Л.Ю. Когнитивно-семантический и социальный потенциал языка правотворчества и правоприменения: лексико-графическая практика / Л.Ю. Буянова // Современная лексикография и терминология: достижения, проблемы, перспективы. Сб. науч. тр. – Краснодар, 2003. – С. 24-33.

19. Вагапов А.С. Выбор адекватного лексико-фразеологического

соответствия при переводе английских правоведческих текстов [Электронный ресурс] / А.С. Вагапов. 2007. – Режим доступа станом на 20.10.2021: http://zhurnal.lib.ru/w/wagapow_a_s/my-art.shtml

20. Васильев Л.М. Общие проблемы лингвистики: теория и методы: учебное пособие / Л.М. Васильев. – Уфа: РИЦБашГУ, 2012. – 206 с.
21. Вубков М.Г. Великий англо-український словник: понад 112 000 слів / М.Г. Вубков. – Харків: Фоліо, 2006. – 790 с.
22. Бусел Т. Великий тлумачний словник сучасної української мови / Уклад, і голов, ред. Т. Бусел. – Київ: Ірпінь: ВТФ «Перун», 2009. – 1736 с.
23. Гальперин И.Р. Текст как объект лингвистического исследования / И.Р. Гальперин. – М.: КомКнига, 2007. – 148 с.
24. Голев Н.Д. Юридическая психолінгвістика / Н.Д. Голев // Юрислінгвістика: сб. научных статей. – Барнаул, 2003. – 169 с.
25. Голев Н.Д. Юридический аспект языка в лингвистическом освещении / Н.Д. Голев // Юрислінгвістика-1. Проблемы и перспективы. – Барнаул, 1999. – С. 11-58.
26. Голубовська І.О. Багатомовний юридичний словник-довідник / І.О. Голубовська, В.М. Шовковий, О.М. Лефтерова та ін. К.: Київський університет, 2012. – 543 с.
27. Гринев-Гриневич С.В. Терминоведение / С.В. Гринев-Гриневич – Москва: Академия, 2008. – 256 с.
28. Дерді Е.Т. Юридичні терміни-композиції в англійській мові / Дерді Е. Т. – К.: Мовні і концептуальні картини світу, 2000. – 470 с.
29. Демьянков В.З. Политический дискурс как предмет политологический философии / В.З. Демьянков // Политическая наука. Политический дискурс: История и современные исследования. – 2002. – №3. – С. 32-43.
30. Директива Ради Європи 2008/117/ЄС від 16 грудня 2008 року

[Електронний ресурс] / Офіційний вісник Європейського Союзу L 14/7 від 20.01.2009. – Режим доступа станом на 18.10.2021: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_930

31. Долинський Є.В. Особливості перекладу англійської юридичної термінології / Є.В. Долинський // Збірник наукових праць: Актуальні проблеми філології та перекладознавства. – 2019. – С. 57-61.

32. Доу Кэюнь Юридическая лексика в судебной речи / Кэюнь Доу // Ученые записки Таврического национального университета им. В.И. Вернадского Серия «Филология. Социальные коммуникации». 2012. – Т. 25 (64). – № 1. Часть №2. – С. 27-30.

33. Драбов Н. До питання перекладу англійських неологізмів / Н. Драбов // Актуальні питання гуманітарних наук. 2015. – Вип. 13.

34. Дуднік Г.С. Проблеми перекладу юридичної лексики й термінології” / Г.С. Дуднік, Д.Л. Оришич // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. – Сер.: Філологія, 2019. – Т.5. – №43.

35. Зінукова Н.В. Ділова документація англійською мовою: складання та переклад / Н.В. Зінукова // Дніпропетровський ун-т економіки та права. – Дніпропетровськ: ДУЕП, 2006. – 68 с.

36. Каплуненко А.М. Историко-функциональный аспект идиоматики (на материале фразеологии английского языка): дис. ... д-ра филол. наук: 10.02.04. / А.М. Каплуненко. – М., 1992.

37. Каплуненко А.М. Курс дискурса: под флагом Фуко / А.М. Каплуненко // Вестник Иркутского государственного лингвистического университета. – 2013. №4. – С. 9-18.

38. Карабан В.І. Переклад англійської наукової і технічної літератури: Граматичні труднощі, лексичні, термінологічні та жанрово-стилістичні проблеми / В. І. Карабан. – Вінниця: Нова Книга, 2004. – 576 с.

39. Карасик В.И. Этнокультурные типы институционального дискурса / В.И. Карасик // Этнокультурная специфика речевой деятельности. – М., 2000. – С. 37-64.
40. Касяненко Д.С. Лексико-семантичні процеси в термінології правового євролекту та їхнє відтворення у перекладі / Д.С. Касяненко. // Мовні і концептуальні картини світу. – 2013. – Вип. 2. – С. 159-165.
41. Касяненко Д.С. Особливості перекладу та лексичної гармонізації законодавчих актів ЄС в контексті євроінтеграції України: дис. ... на здобуття наук, ступеня канд. філолог, наук: 10.02.16. / Д.С. Касяненко – Київ: КНУ ім. Т. Шевченка, 2011. – 350 с.
42. Ключина А.М. Проблемы и способы перевода английских терминов в текстах юридического дискурса / А.М. Ключина, А.И. Здор // Поволжский педагогический вестник. – 2016. – С. 52-60.
43. Коваленко А.Я. Науково-технічний переклад 2-е вид., виправл. / А.Я. Коваленко – Тернопіль: Видавництво Карп'юка, 2004. – 284 с.
44. Ковтун О.В. Особливості перекладу англійських авіаційних термінів українською мовою / О.В. Ковтун // Матеріали III міжн. наук.-практ. конф. “Соціокультурні та етнолінгвістичні проблеми галузевого перекладу в парадигмі євроінтеграції”, 2-3 квітня 2010 р. – Київ: АграрМедіаГруп, 2010. – С. 182-186.
45. Комиссаров В.Н. Теория перевода (лингвистические аспекты) / В.Н. Комиссаров – М.: Альянс, 2013. – 253 с.
46. Комиссаров В.Н. Лингвистика перевода / В.Н. Комиссаров – М.: Международные отношения, 1980. – 167 с.
47. Конституція України. Режим доступу станом на 20.10.2021: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
48. Корж А.В. Ділова українська мова для юристів / А.В. Корж – Київ, 2002. – 231 с.

49. Косоногова О.В. Статус онимического термина в лингвистике: Монография / О.В. Косоногова – Одесса: КУПРИЕНКО С.В, 2016. – 117 с.
50. Косоногова О.В. Юридический дискурс: лингвопрагматика имени собственного / О.В. Косоногова // Знание. Понимание. Умение. Проблемы филологии, культурологии и искусствоведения – 2008. – №3. – С. 188-192.
51. Косоногова О.В. Особенности юридического лексикона как профессиональной языковой подсистемы / О.В. Косоногова, О.А. Покрова – 2015.
52. Крапивкина О.А. Юридический дискурс: понятие, функции, свойства / О.А. Крапивкина, Л.А. Непомилов // Гуманитарные научные исследования. – 2014. – № 9 – Режим доступа станом на 17.11.2021: <https://human.snauka.ru/2014/09/7855>
53. Лейчик В.М. Терминоведение / В.М. Лейчик – Москва: Либроком, 2009. – 289 с.
54. Ярцева В.Н. Лингвистический энциклопедический словарь / Гл. ред. В.Н. Ярцева. – 2-е изд., доп. – М.: Большая Российская энциклопедия, 2002. – 709 с.
55. Маслова В.А. Введение в когнитивную лингвистику / В.А. Маслова – 2-е изд. – М.: Флинта: Наука, 2006. – 296 с.
56. Маслова В.А. Лингвокультурология: Учеб, пособие для студ. высш. учеб, заведений / В.А. Маслова – М.: Издательский центр «Академия». – 2001. – 208 с.
57. Менджерицкая Е.О. Термин «дискурс» и типология публицистического дискурса / Е. О. Менджерицкая // Вестник Московского университета. – Серия 10. – Журналистика. – 2006. – №2. – С. 50-55.
58. Назаров В. Ф. Курс юридического перевода / В. Ф. Назаров. – М.: МГУ. – 2000. – 40 с.
59. Нікіфорова С.М. Безеквівалентний переклад юридичної лексики в англійській і українській мовах / С.М. Нікіфорова // Лінгвістичні дослідження: Зб. наук, праць ХНПУ ім. Г.С. Сковороди. – 2010. – № 29. – С. 138-141.

60. Ніколенко А.Г. Лексико-семантичний аспект багатокomпонентних термінів та їх переклад/ А.Г. Ніколенко // Проблеми семантики, прагматики та когнітивної лінгвістики: збірник наукових праць № 16. – Київ: Логос, 2009. – 575 с.
61. Обушний М.І. Політологія /за ред. М.І. Обушного – Київ: Довіра, 2004. – 599 с.
62. Орлова І. Принципи перекладу текстів міждержавних угод / І. Орлова // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. – 2007. – №47. – С. 37-39.
63. Паршин А.Н. Теория и практика перевода / А.Н. Паршин – М.: Готика, 1999. – 202 с.
64. Прадід Ю.Ф. Вступ до юридичної лінгвістики / Ю.Ф. Прадід – Сімферополь: Доля, 2002. – 104 с.
65. Пронина Р.Ф. Перевод английской научно-технической литературы: учебн. пос. Для вузов. - 3-є изд., испр. и доп / Р.Ф. Пронина – М.: Высшая школа, 1986. – 175 с.
66. Радион Т.П. Специфика перевода юридической лексики / Т.П. Радион – Минск: БИП – Институт правоведенья. – С.154-160.
67. Регламент Європейського парламенту та Ради Європи № 1331/2008 від 16 грудня 2008 року [Електронний ресурс] / Офіційний вісник Європейського Союзу L 14/9 від 20.01.2009. – Режим доступа станом на 20.09.2021: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_938
68. Рецкер Я.И. Теория перевода и переводческая практика / Я.И. Рецкер – М.: Р. Валент, 2007. – 244 с.
69. Рецкер Я.И. Учебное пособие по переводу с английского языка на русский / Я.И. Рецкер – М.: Просвещение, 1982. – 159 с.
70. Сімкова І.О. Теорія і методика професійної підготовки майбутніх перекладачів до здійснення усного двостороннього науково-технічного перекладу:

дис. ... доктора пед. наук: 13.00.04 / І.О. Сімкова – Київ: НАУ, 2018. – 539 с.

71. Слепович В.С. Деловой английский. Business communication: учебн. пос. / В.С. Слепович – Мн.: ТетраСистемс, 2002. – 256 с.

72. Степанов Ю.С. Альтернативный мир. Дискурс, Факт и Принцип, Причинности / Ю.С. Степанов // Язык и наука конца XX в. – М., 1995. – С. 38-39.

73. Степанов Ю.С. Константы / Ю.С. Степанов // Словарь русской культуры – М., 1997.

74. Таюпова О.И. Языковая картина мира в немецком юридическом дискурсе / О.И. Таюпова, Р.С. Харина // Вестник Башкирского университета. – 2015. – Т. 20. – №3. – С. 985-988.

75. Таюпова О.И. Основные векторы развития лингвистики текста на рубеже XX-XXI вв. / О.И. Таюпова // Модернизация высшего образования в России: Опыт истории и векторы развития: Мат-лы Международной научно-практической конференции, посвященной 100-летию со дня рождения первого ректора Башкирского государственного университета Ш.Х.Чанбарисова (г.Уфа, 21 апреля 2016 г.). В двух частях – Уфа: РИЦБашГУ, 2016. – С. 191-196.

76. Тер-Минасова С.Г. Язык и межкультурная коммуникация: Учеб, пособие для студ. высш. учеб, заведений / С.Г. Тер-Минасова – М.: Слово/Slovo, 2000. – 624 с.

77. Уклад. В.П. Словничок юридичних термінів: навч. посіб. / В.П. Уклад – Київ: МАУП, 2003. – 128с.

78. Ушаков А.А. Избранное: Очерки советской законодательной стилистики. Право и язык / А.А. Ушаков – М.: РАП, 2008. – 314 с.

79. Ходаковська О.О. Еквівалентність перекладу англomовного юридичного дискурсу / О.О. Ходаковська // Сучасні наукові дослідження представників філологічних наук та їхній вплив на розвиток мови та літератури: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції: м. Львів, 7-8 квітня 2017

р. – Львів: ГО «Наукова філологічна організація «ЛОГОС», 2017. – 172 с.

80. Храмцова Н.Г. Правовой дискурс в теории права / Н.Г. Храмцова // Бизнес в законе. – 2009. – №1 – Режим доступа станом на 20.09.2021: <http://cyberleninka.ru/article/n/pravovoy-diskurs-v-teorii-prava>

81. Чепурна О.В. Особливості методичної роботи над англомовними юридичними текстами у процесі перекладу [Електронний ресурс] / О. В. Чепурна // Вісник Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля. Сер.: Філологічні науки. – 2013. – № 2. – С. 321-325. – Режим доступа станом на 18.09.2021: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vduerpf_2013_2_46.

82. Червонюк В.И. Элементарные начала общей теории права – право и закон / В.И. Червонюк – Москва: Колосе, 2003. – 378 с.

83. Шейгал Е.И. Семиотика политического дискурса: дис. ... д-ра филол. Наук / Е.И. Шейгал – Волгоград, 2000.

84. Ширинкина М.А. О некоторых параметрах интерпретационного дискурса в сфере права // Юрислингвистика-10: Лингвокон- фликтология и юриспруденция: межвузовский сборник научных трудов /под ред. Н. Д. Голева и Т.В. Чернышовой – Кемерово; Барнаул: Изд-во Алт. ун-та, 2010. – 452с.

85. Шумило І.І. Особливості перекладу юридичних текстів / І. Шумило, Т. Сніца // Філологічний дискурс. – 2016. – Вип. 4. – С. 266-272.

86. Щепотина Е.В. Лингвокультурные факторы перевода юридического текста / Е.В. Щепотина // Язык, коммуникация и социальная среда – Воронеж: ВГТУ, 2002. – Вып. 2. – С. 109-116.

87. Щерба Л.В. О тройком аспекте языковых явлений и об эксперименте в языкознании / Л.В. Щерба // Языковая система и речевая деятельность – Л., 1974. – С. 24-39.

88. Byrne J. Technical Translation: Usability Strategies for Translating Technical Documentation / J. Byrne – Dordrecht: Springer, 2006. – 280 p.

89. Capone A. Pragmatics and law: Philosophical perspectives / A. Capone, F. Poggi – Switzerland: Springer int. publishing, 2016. – 179 p.
90. Cheng Le Contrastive Analysis of Chinese and American Court Judgments / Cheng Le, Sin King Kui and Zheng Ying-Long // Critical Approaches to Discourse Analysis across Disciplines, 2008. – P. 49-58.
91. Faber P. A Cognitive Linguistics View of Terminology and Specialized Language/ P. Faber – Walter de Gruyter, 2012. – 321 p.
92. Galdia M. Legal Linguistics / M. Galdia – Germany: Peterlang GmbH, 2009. – 189 p.
93. Hartmann R.R.K. Dictionary of Lexicography / R.R.K. Hartmann, G. James – Routledge, 2002. – 192 p.
94. Ilynska L. Meaning in translation: Illusion of Precision / L. Ilynska, M. Platonova – UK: Cambridge Scholars Publishing, 2016. – 487 p.
95. Karen Tracy Questions, questioning, and institutional practices: an introduction. / Karen Tracy and Jessica Robles // Discourse Studies, 2009.
96. Law J. A Dictionary of Law / J. Law, E.A. Martin // Oxford University Press, 2009. – 532 p.
97. Longman Dictionary of Contemporary English. Режим доступа станом на 18.09.2021: <http://www.ldoceonline.com>
98. Mellinkoff D. The Language of the Law / David Mellinkoff – Boston: Little, Brown and Co, 1963. – 526 p.
99. Oxford Dictionaries. Language matters. Режим доступа станом на 01.09.2021: <http://www.oxforddictionaries.com>
100. Snell-Hornby M. Translation Studies: An Integrated Approach / M. Snell-Hornby // Revised edition. Philadelphia – PA: John Benjamin, 1995. P. 511-513.
101. Tirkkonen-Condit S. The translation process - interplay between literal rendering and a search for sense / S. Tirkkonen-Condit, J. Makisalo, S. Immonen // Across

languages and culture. – 2008. – V. 9 (1). – P. 1-15.

102. The original and revised versions of the UK legislation [Електронний ресурс]. - Режим доступа станом на 01.10.2021: www.legislation.gov.uk.

103. Trosborg A. The performance of Legal Discourse / A. Trosborg // Journal of Language and Communication in Business, 1992. P. 22-43.

104. Udina N. Law education: Language and Legal translation perspectives / N. Udina // Procedia-Social and behavioral sciences. – 2015. – V. 214. – 343 p.

105. Walter O. Die Paradoxie einer Fachsprache. Der öffentliche Sprachgebrauch / O. Walter – Stuttgart: Klett-Cotta, 1981. – Band II. – P. 44-57.

СПИСОК ІЛЮСТРАТИВНИХ ДЖЕРЕЛ

106. Кравчук О. Використання поняття «цивільно-правовий договір» у фінансовому праві як приклад прагматичного впливу на юридичну термінологію / О. Кравчук // Публічне право. – 2017. – №3. – С. 108 – 115.

107. Крупій А. The Problems of Burglary in USA / А. Крупій // Зарубіжний досвід боротьби поліції зі злочинністю. – 2018. Режим доступа станом на 14.09.2021: <http://elar.naiu.kiev.ua/handle/123456789/12341>

108. Черноватий Л.М. Переклад англomовної громадсько-політичної літератури. Міжнародні конвенції у галузі прав людини. / За редакцією Л.М. Черноватого і В.І. Карабана. Навчальний посібник. – Вінниця: Нова Книга, 2006. – 272 с.

109. Черноватий Л.М. Переклад англomовної громадсько-політичної літератури. Система державного управління США. / За редакцією Л.М. Черноватого і В.І. Карабана. Навчальний посібник. – Вінниця: Нова Книга, 2006. – 400 с.

110. Швелідзе Л.Д. Юрислінгвістика: українсько-англійські еквіваленти юридичних термінів / Л.Д. Швелідзе, П.В. Мельник // Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Соціальні комунікації. – 2019. – №1. – С. 168-174.
111. American Bar Association. – Режим доступу станом на 18.09.2021: <https://www.americanbar.org>
112. American Psychological Association. – Режим доступу станом на 19.09.2021: <https://psycnet.apa.org/record/2007-02301-002>
113. Anadolu Agency. – Режим доступу станом на 20.09.2021: <https://www.aa.com.tr/en/americas/us-jury-finds-3-white-men-guilty-of-ahmaud-arberys-murder/2429815>
114. Bab.la. – Режим доступу станом на 18.09.2021: <https://www.babla.ru/английский-русский/effective-date>
115. Ballotpedia (the digital encyclopedia of American politics and elections). Administrative law judge. – Режим доступу станом на 21.09.2021: https://ballotpedia.org/Administrative_law_judge
116. California Courts. The Judicial Branch of California. – Режим доступу станом на 30.09.2021: <https://www.courts.ca.gov/1216.htm>
117. Careericons. – Режим доступу станом на 23.09.2021: <https://careericons.com/general-english-quiz/active-passive-voice/discussed-1315/>
118. Cambridge Dictionary. – Режим доступу станом на 24.09.2021: <https://dictionary.cambridge.org>
119. Civil Law Self-Help Center. – Режим доступу станом на 22.09.2021: <https://www.civillawselfhelpcenter.org/self-help/lawsuits-for-money/pre-trial-stage-filing-and-opposing-motions/246-filing-motions-to-resolve-the-case-or-narrow-issues>
120. Child Support Services Division. – Режим доступу станом на 18.09.2021: <https://cssd.dc.gov/page/bench-warrants>

121. Collins Dictionary. – Режим доступа станом на 24.09.2021:
<https://www.collinsdictionary.com>

122. Cornell Law School. Legal Information Institute. – Режим доступа станом на 25.09.2021: <https://www.law.cornell.edu/wex/lawsuit>

123. Corporate Finance Institute. – Режим доступа станом на 29.09.2021:
<https://corporatefinanceinstitute.com/resources/templates/excel-modeling/operating-budget/>

124. Council on Foreign Relations. – Режим доступа станом на 16.09.2021:
<https://www.cfr.org/background/role-international-criminal-court>

125. Dan Wilchins. Analysis: Proprietary traders may find hedge fund life harder / Dan Wilchins // The Reuters. – 2010. – Режим доступа станом на 14.09.2021:
<https://www.reuters.com/article/us-financial-proptrading-analysis-idUSTRE6745WO20100805>

126. David E. Sanger United States Indicts Iranian Hackers in Voter Intimidation Effort / David E. Sanger, Julian E. Barnes // The New York Times. – 2021. – Режим доступа станом на 18.09.2021:
<https://www.nytimes.com/2021/11/18/us/politics/iranian-hackers-voter-intimidation-indicted.html>

127. Death Penalty Information Center. – Режим доступа станом на 17.09.2021:
<https://deathpenaltyinfo.org/>

128. Department of Justice of US. – Режим доступа станом на 14.09.2021:
<https://www.justice.gov>

129. Encyclopaedia Britannica. – Режим доступа станом на 20.09.2021:
<https://www.britannica.com/topic/disbarment>

130. Equality and Human Rights Commission. – Режим доступа станом на 14.09.2021: <https://www.equalityhumanrights.com/en/human-rights-act/article-11-freedom-assembly-and-association>

131. European Association of Business Studies (EABS). – Режим доступа станом на 12.09.2021: <https://www.euabs.com/accreditation/1-2>
132. European Commission. – Режим доступа станом на 30.09.2021: <https://ec.europa.eu>
133. European Youth Card Association. Partial Agreement. – Режим доступа станом на 01.10.2021: <https://www.eyca.org/partial-agreement>
134. FXB Center for Health & Human Rights at Harvard University. – Режим доступа станом на 05.10.2021: <https://fxb.harvard.edu/2018/01/19/the-heart-of-the-matter-banning-corporal-punishment-of-children-at-home/>
135. General Requirements for Federal Assistance. Chapter 2-100. Using Contracts, Grants And Cooperative Agreements. – Режим доступа станом на 18.09.2021 <https://www.osmre.gov/resources/fam/2-100.pdf>
136. Government Services. – Режим доступа станом на 02.10.2021 <https://www.gov.uk/government/organisations/independent-family-returns-panel/about>
137. Houston Criminal Defense Attorneys. – Режим доступа станом на 24.09.2021: <https://houstoncriminalfirm.com/whats-the-difference-between-a-murder-charge-and-a-capital-murder-charge/>
138. How does law protect in war? (the "Online Casebook"). – Режим доступа станом на 06.10.2021: <https://casebook.icrc.org/case-study/israel-methods-interrogation-used-against-palestinian-detainees>
139. International Court of Justice. – Режим доступа станом на 10.09.2021: <https://www.icj-cij.org/en/case/169>
140. Investopedia. – Режим доступа станом на 07.10.2021: <https://www.investopedia.com/terms/t/tax-fraud.asp>
141. James Shotter. Poland deepens Europe legal fight with ruling against ECHR / James Shotter // The Financial Times. – 2021. – Режим доступу станом на 11.10.2021: <https://www.ft.com/content/8a503edf-0047-4a58-9390-01c08532b7de>

142. Jeff Asher. Murder Rose by Almost 30% in 2020. It's Rising at a Slower Rate in 2021. / Jeff Asher // The New York Times. – 2021. – Режим доступа станом на 09.09.2021: <https://www.nytimes.com/2021/09/22/upshot/murder-rise-2020.html>

143. Judicial Branch of the State of Connecticut. – Режим доступа станом на 10.09.2021: <https://www.jud.ct.gov/attorneyfirminquiry/AttorneyFirmInquiry.aspx>

144. Lawyer Portal. – Режим доступа станом на 12.10.2021: <https://www.thelawyerportal.com/free-guides/what-is-a-solicitor/>

145. Legal Help. – Режим доступа станом на 15.09.2021: <https://support.google.com/legal/answer/3463239?hl=en#:~:text=Copyright%20ownership%20gives%20the%20owner,owns%20copyright%20to%20the%20work.>

146. Legislation of the CIS countries. – Режим доступа станом на 13.10.2021: <https://cis-legislation.com/document.fwx?rgn=7872>

147. Lex Lata Centre. – Режим доступа станом на 17.10.2021: <https://www.lexlatacentre.com/about.html>

148. Linguee. – Режим доступа станом на 01.10.2021: <https://www.linguee.ru/английский-русский/перевод/villain.html>

149. Merriam-Webster. – Режим доступа станом на 02.10.2021: <https://www.merriam-webster.com>

150. Mesa Az. – Режим доступа станом на 14.09.2021: <https://www.mesaaz.gov/government/court/protection-orders>

151. Miller Ip Law. – Режим доступа станом на 12.10.2021: <https://milleripl.com/blogs/patents/what-is-not-patentable>

152. Native English Web Dictionary. – Режим доступа станом на 11.09.2021: <https://eng.ichacha.net/zaoju/protection%20span.html>

153. New Zealand Foreign Affairs & Trade. – Режим доступа станом на 26.09.2021: <https://www.mfat.govt.nz/en/about-us/mfat75/taking-a-nuclear-free-policy-to-the-world/>

154. Office of Minnesota Attorney General Keith Ellison. – Режим доступа станом на 06.09.2021:
<https://www.ag.state.mn.us/consumer/handbooks/probate/CH2.asp>
155. Office of Justice Programs. – Режим доступа станом на 29.09.2021:
<https://www.ojp.gov/ncjrs/virtual-library/abstracts/white-collar-crime-7>
156. Penal Reform International. – Режим доступа станом на 10.09.2021:
<https://www.penalreform.org/issues/prison-conditions/key-facts/solitary-confinement/>
157. PwC. – Режим доступа станом на 15.10.2021:
<https://www.pwc.com/ua/en/industry/capital-projects-infrastructure.html>
158. Reagan Melton & Delaney. – Режим доступа станом на 01.10.2021:
<https://www.rmdlaw.net/civil-litigation/>
159. Research Gate. – Режим доступа станом на 01.11.2021:
https://www.researchgate.net/publication/291873085_Legitimism_poor_relation_in_historiography
160. Reverse Context. – Режим доступа станом на 06.10.2021:
<https://context.reverso.net>
161. Rocket Lawyer. – Режим доступа станом на 08.09.2021:
<https://www.rocketlawyer.com/gb/en/quick-guides/affidavits#:~:text=An%20affidavit%20is%20a%20written,a%20certain%20statement%20in%20court.>
162. Sgcarmart.com. – Режим доступа станом на 02.10.2021:
<https://www.sgcarmart.com/news/writeup.php?AID=31>
163. Taylor & Francis Group. – Режим доступа станом на 22.10.2021:
<https://www.taylorfrancis.com/books/mono/10.4324/9780429427961/judicial-process-judicial-policymaking-alan-tarr>

164. UN Human Rights. International standards on the right to physical and mental health. – Режим доступа станом на 05.09.2021: <https://www.ohchr.org/en/issues/health/pages/internationalstandards.aspx>

165. United Nations Environment Programme. – Режим доступа станом на 29.09.2021: <https://wedocs.unep.org/handle/20.500.11822/30469>

166. United States Courts. – Режим доступа станом на 22.09.2021: <https://www.uscourts.gov/rules-policies/judiciary-policies/criminal-justice-act-cja-guidelines>

167. U.S. National Archives and Records Administration. – Режим доступа станом на 11.09.2021: <https://www.archives.gov/founding-docs/bill-of-rights-transcript>

168. Vox Media. – Режим доступа станом на 19.09.2021: <https://www.vox.com/22765019/ahmaud-arbery-citizens-arrest-laws>

169. Wikipedia. – Режим доступа станом на 04.09.2021: https://en.wikipedia.org/wiki/Japan%E2%80%93Lithuania_relations

170. WordReference.com Language Forums. – Режим доступа станом на 06.10.2021: <https://forum.wordreference.com/threads/to-meet-claim.1784584/>

171. Woord Hunt. – Режим доступа станом на 12.10.2021: <https://woordhunt.ru>

172. Your Dictionary. – Режим доступа станом на 27.09.2021: <https://sentence.yourdictionary.com/acquiesce>

ДОДАТОК

**ПРИКЛАДИ ПЕРЕКЛАДУ
ЮРИДИЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ
УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ**

№ з/п	Юридична терміносполука англійською мовою	Юридична терміносполука українською мовою
1	<i>The people are the bearers of sovereignty and the only source of power in Ukraine [110].</i>	Носієм суверенітету і єдиним джерелом влади в Україні є народ.
2	<i>A solicitor is a qualified legal practitioner responsible for preparing legal documentation, representing and/or defending a client's legal interests [144].</i>	Адвокат – це кваліфікований юрист, який відповідає за підготовку юридичної документації, представляє та/або захищає законні інтереси клієнта.
3	<i>The Labour leader retaliated by accusing Sturgeon of supporting the Tories [121].</i>	Лідер лейбористів у відповідь звинуватив Стерджен у підтримці торі.
4	<i>The Paris Agreement is the first-ever universal, legally binding global climate change agreement, adopted at the Paris climate conference (COP21) in December 2015 [132].</i>	Паризька угода є першою в історії універсальною, юридично обов’язковою глобальною угодою щодо зміни клімату, прийнятою на Паризькій кліматичній конференції (COP21) у грудні 2015 року.
5	<i>Administrative Law Judge (ALJ), in the context of federal administrative law, refers to an official who presides over federal administrative hearings [115].</i>	Суддя з адміністративного права у контексті федерального адміністративного права відноситься до посадової особи, яка головує на федеральних адміністративних слуханнях.

6	<p><i>Accreditation is a formal, independent verification that a program or institution meets established quality standards and is competent to carry out specific conformity assessment tasks [131].</i></p>	<p>Акредитація — це офіційна незалежна перевірка того, що програма чи установа відповідає встановленим стандартам якості та є компетентними для виконання конкретних завдань з оцінки відповідності.</p>
7	<p><i>A lawsuit is a civil legal action by one person or entity (the "plaintiff") against another person or entity (the "defendant"), to be decided in a court [122].</i></p>	<p>Позов — це цивільно-правовий позов однієї фізичної чи юридичної особи («позивач») проти іншої фізичної або юридичної особи («відповідач»), який має бути вирішений у суді.</p>
8	<p><i>Use of “civil-law contract” concept in financial law as an example of pragmatic influence on legal terminology [106].</i></p>	<p>Використання поняття «цивільно-правовий договір» у фінансовому праві як приклад прагматичного впливу на юридичну термінологію.</p>
9	<p><i>United States Indicts Iranian Hackers in Voter Intimidation Effort [126].</i></p>	<p>США звинуватили іранських хакерів у спробах залякування виборців.</p>
10	<p><i>Grounds for disbarment vary considerably from country to country, but, in general, conviction of an attorney for a major crime or a felony or his inability to account for a client’s</i></p>	<p>Підстави позбавлення ліцензії адвоката істотно різняться у різних країнах, але, зазвичай, основними причинами є засудження адвоката за великий</p>

	<i>funds entrusted to him constitute the major reasons [129].</i>	злочин чи тяжкий злочин чи його нездатність звітувати за довірені йому кошти клієнта.
11	<i>He was convicted as an accomplice to murder [171].</i>	Він був засуджений як співучасник у вбивстві.
12	<i>Hormizds son, Chosroes II., was set up against his father and forced to acquiesce in his execution [172].</i>	Хосров II, син Хормізда, був налаштований проти свого батька і змушений погодитися на його страту.
13	<i>The provision for the reduction of the stillbirth-rate and of infant mortality and for the healthy development of the child [164].</i>	Забезпечення скорочення мертвонароджуваності та дитячої смертності і піклування про здоровий розвиток дитини.
14	<i>These amendments were ratified December 15, 1791, and form what is known as the "Bill of Rights" [167].</i>	Ці поправки були ратифіковані 15 грудня 1791 р. і утворюють те, що відомо як «Біль про права».
15	<i>We expect an indictment any day [160].</i>	Ми очікуємо обвинувачення в будь-який день.
16	<i>The meaning of hereinabove is at a prior point in this writing or document [149].</i>	Значення вищезазначеного в цьому документі міститься в попередньому пункті.
17	<i>However, normally premium income is in excess of the money paid out to meet claim and the profits are shared by the members [170].</i>	Однак, як правило, дохід від премії перевищує гроші, виплачені для задоволення вимог , а прибуток розподіляється між учасниками.

18	<i>US jury finds 3 white men guilty of Ahmaud Arbery's murder [113].</i>	В США суд присяжних визнав трьох білих чоловіків винними у вбивстві Ахмада Арбері.
19	<i>Legal Consequences of the Separation of the Chagos Archipelago from Mauritius in 1965 [139].</i>	Правові наслідки відокремлення архіпелагу Чагос від Маврикію в 1965 р.
20	<i>This report aims to provide preliminary stipulations on methods of climate impact assessment [165].</i>	Цей звіт має на меті надати попередні рекомендації щодо методів оцінки впливу на клімат.
21	<i>If someone has already come up with your idea before you have, your invention is not new and is nonpatentable [151].</i>	Якщо хтось уже придумав вашу ідею раніше вас, то ваш винахід є не новий і не підлягає патентуванню .
22	<i>Taking a nuclear-free policy to the world [153].</i>	Проведення без'ядерної політики у всьому світі.
23	<i>There was a lot of activity in preparation for the Queen's visit [118].</i>	Підготовка до візиту королеви була дуже активною .
24	<i>She refused to testify about who had given her the information [149].</i>	Вона відмовилася свідчити про те, хто дав їй цю інформацію.
25	<i>This crime was done deliberately [171].</i>	Цей злочин було скоєно навмисне .
26	<i>He was capable of stealing [171].</i>	Він був здатний на крадіжку
27	<i>Since 1991, we have been working with the Council of Europe in the framework of the Partial Agreement on Youth Mobility through the Youth Card [133].</i>	З 1991 року ми співпрацюємо з Радою Європи в рамках Часткової угоди про Молодіжну картку з метою сприяння та

		просування мобільності молоді в Європі
28	<i>The effective date of this proposed amendment has not been announced [114].</i>	Дата набрання чинності запропонованої поправки не оголошена.
29	<i>Tax fraud is investigated by the Internal Revenue Service Criminal Investigation (CI) unit [140].</i>	Податкове шахрайство розслідується відділом кримінальних розслідувань Податкової служби.
30	<i>A history of abuse affected decisions about trial venue [112].</i>	Історія зловживань вплинула на рішення щодо місця розгляду справи.
31	<i>Independent Damage Assessment Centres (IDAC) provides professional reports of accident damage which the insured, insurer and repairer can rely on [162].</i>	Незалежні центри оцінки збитків надають професійні звіти про збитки від ДТП, на які можуть покластися страховальник, страховик та ремонтник.
32	<i>The Commissioner requested information on the whereabouts of another Syrian citizen, Ziad Ramadan, whom it wished to summon as a witness [160].</i>	Голова Комісії подав запит щодо надання інформації про місцезнаходження ще одного громадянина Сирії Зіада Рамадана, якого він хотів викликати в якості свідка.
33	<i>As your Attorney, I cannot advise you to break the law [160].</i>	Як ваш адвокат, я не можу радити вам порушувати закон.

34	<i>We use either grants or cooperative agreements to award assistance funds [135].</i>	Ми використовуємо або гранти, або угоди про співпрацю для надання допомоги.
35	<i>Donaldson was a petty crook with a string of previous offences [121].</i>	Дональдсон був дрібним шахраєм з низкою скоєних злочинів в минулому.
36	<i>I like stories in which the hero beats the villain [148].</i>	Мені подобаються історії, в яких герой перемагає лиходія .
37	<i>An affidavit is a written statement from an individual which is sworn to be true [161].</i>	Афідевіт – це письмова заява особи, яка присягається бути правдивою.
38	<i>And she gave him an alibi without us even asking [160].</i>	Вона надала йому алібі , про яке ми навіть не просили.
39	<i>For example, in some States the registered notice provides conclusive or presumptive evidence of a security right [160].</i>	Так, у деяких державах зареєстроване повідомлення є остаточним або презюмуючим свідченням наявності забезпечувального права.
40	<i>So far the situation in Europe is that "mathematical methods, methods of doing business and programs for computers are non patentable inventions" [160].</i>	Ситуація в Європі така – "математичні методи, методи ведення бізнесу та комп'ютерні програми є винаходами, що не потребують патентування ".
41	<i>His lawyer and his bail bondsman have no idea where he is [160].</i>	Ні його юрист, ні поручитель уявлення не мають, де він.

42	<i>No valid basis within the judicial process for pursuing review of my rulings in the case [149].</i>	Не має належної підстави в рамках судового процесу для перегляду моїх рішень у справі.
43	<i>The Federal Bureau of Investigation has also begun a federal investigation under the United States statute for the protection of foreign officials [160].</i>	Федеральне бюро розслідувань також розпочало федеральне розслідування відповідно до закону Сполучених Штатів про охорону іноземних посадових осіб.
44	<i>The Committee recommends that, for the Corrections Officer position, existing resources be utilized through redeployment [160].</i>	Комітет рекомендує використовувати наявні ресурси шляхом їх перерозподілу для оплати посади працівника з пенітенціарних питань .
45	<i>The Independent Family Returns Panel (IFRP) was established in 2011 to provide advice on the safeguarding and welfare plans for the removal of families with children who have no legal right to remain in the UK, and have failed to depart voluntarily [136].</i>	Незалежна група з питань повернення сімей була створена в 2011 році для надання консультацій щодо планів захисту та соціального забезпечення для виселення сімей з дітьми, які не мають законного права залишатися у Великій Британії та не виїхали добровільно.
46	<i>Police has found two gramms of cocaine in Mayor office [171].</i>	У мерії правоохоронці знайшли два грами кокаїну.

47	<i>Murder rose over 35 percent in cities with populations over 250,000 that reported full data [142].</i>	Відповідно до наданої повної інформації, кількість вбивств зросла більш ніж на 35 відсотків у містах з населенням понад 250 000.
48	<i>This is an attempt to disable the ECHR by providing the government with legal cover to ignore its judgment [141].</i>	Це спроба заблокувати ЄСПЛ , надавши уряду юридичне прикриття, щоб ігнорувати його рішення.
49	<i>The International Criminal Court, established in 2002, seeks to hold to account those guilty of some of the world's worst crimes [124].</i>	Міжнародний кримінальний суд , створений у 2002 році, прагне притягнути до відповідальності осіб, винних у скоєнні одних із найстрашніших злочинів у світі.
50	<i>For every 8.3 people executed in the United States in the modern era of the death penalty, one person on death row has been exonerated [127].</i>	На кожні 8,3 особи, страчених у США в сучасну епоху смертної кари , припадає одна засуджена до страти людина, яка була виправдана.
51	<i>They define solitary confinement as 'confinement of prisoners for 22 hours or more a day without meaningful human contact' [156].</i>	Вони визначають одиначне ув'язнення як ув'язнення протягом 22 та більше годин на добу без повноцінного контакту з людьми.
52	<i>The man is dangerous and a flight risk [160].</i>	Ця людина небезпечна і може втекти .

53	<i>The prosecutor should not allow prosecutorial judgment to be influenced by a personal interest in potential media contacts or attention [111].</i>	Прокурор не повинен допускати, щоб на рішення обвинувача впливала особиста зацікавленість у потенційних контактах чи увазі з боку ЗМІ.
54	<i>Enacted in 1964, the Criminal Justice Act establishes a comprehensive system for appointing and compensating legal representation for accused persons who are financially unable to retain counsel in federal criminal proceedings [166].</i>	Прийнятий у 1964 році Закон «Про кримінальне правосуддя» встановлює комплексну систему призначення та компенсації юридичного представництва для обвинувачених, які фінансово не в змозі найняти адвоката у федеральному кримінальному процесі.
55	<i>The attorneys may claim the men acted in self-defense while attempting to carry out a legitimate citizen's arrest of Arbery, whom they suspected of burglary [168].</i>	Адвокати можуть заявити, що цивільні особи діяли у рамках самооборони, намагаючись здійснити законе затримання правопорушника Арбері, якого вони запідозрили у крадіжці зі зломом.
56	<i>The Appellant has presented four arguments, each of which, according to him, could point to torture during interrogation [138].</i>	Заявник навів чотири аргументи, кожен з яких, за його словами, міг вказувати на катування під час допиту .

57	<i>Most motions are supported by some kind of evidence [119].</i>	Більшість клопотань супроводжується будь-якими доказами.
58	<i>A person commits burglary when he enters a building without permission and with intent to commit a crime within [107].</i>	Людина вчиняє крадіжку зі зломом , якщо вона проникає в будівлю без дозволу і з наміром вчинити в ній злочин.
59	<i>Public awareness of and concern about white collar crime have surged, particularly in response to toxic dumping, insider trading, political influence peddling, and fraudulent practices in the legal and medical professions [155].</i>	Громадська поінформованість та занепокоєння щодо злочинів вчинених службовцями різко зросли, особливо у відповідь на скидання токсичних речовин, інсайдерську торгівлю, продаж політичного впливу та шахрайство в юридичній та медичній сферах.
60	<i>Migrant smuggling is a profitable business for criminal networks with an estimated annual turnover reaching multiple billion euros worldwide [132].</i>	Незаконне ввезення мігрантів – прибутковий бізнес для злочинних мереж, річний оборот яких, за оцінками, сягає кількох мільярдів євро у всьому світі.
61	<i>If a person is either temporarily or permanently unable to request an injunction, a third party may request an injunction on behalf of the plaintiff [150].</i>	Якщо особа тимчасово або взагалі не може звернутися щодо отримання судової заборони особисто, то від її імені це може зробити третя особа.

62	<i>This section provides only basic information about the juvenile court process [116].</i>	У цьому розділі наводиться лише основна інформація про судовий процес в суді у справах неповнолітніх .
63	<i>Copyright ownership gives the owner the exclusive right to use the work, with some exceptions [145].</i>	Авторське право дає власнику виняткове право на використання твору, за деякими винятками.
64	<i>If the jury finds for the plaintiff, it will also usually set out the amount the defendant should pay the plaintiff for damages, often after a separate hearing concerning damages [111].</i>	В разі якщо суд присяжних приймає рішення на користь позивача , то він також після окремого слухання, встановлює суму, яку відповідач повинен виплатити позивачу як відшкодування збитків.
65	<i>Probate laws in Minnesota apply to the estates of people who were residents of Minnesota at the time of their death [154].</i>	Спадкове право в Міннесоті застосовуються до майна людей, які проживали там на момент їх смерті.
66	<i>Corporal punishment is the most widespread form of violence against children [134].</i>	Тілесні покарання є найпоширенішою формою насильства над дітьми.
67	<i>To enforce the law and defend the interests of the United States according to the law [128].</i>	Дотримуватись закону та захищати інтереси Сполучених Штатів відповідно до закону .
68	<i>Rules of execution of veterinary accompanying documents on loads</i>	Правила оформлення ветеринарних супровідних документів на вантажі, що

	<i>under control to veterinary service [146].</i>	підконтрольні ветеринарній службі.
69	<i>This text is appropriate for all students of judicial process and policy [163].</i>	Цей текст підходить для всіх студентів, які вивчають юридичний процес та політику.
70	<i>An operating budget consists of revenues and expenses over a period of time, typically a quarter or a year, which a company uses to plan its operations [123].</i>	Операційний бюджет складається з доходів і витрат за певний період часу, зазвичай квартал або рік, який компанія використовує для планування своєї діяльності.
71	<i>Advising on the financing, planning, management and delivery of large scale capital projects and infrastructure [157].</i>	Консультавання з питань фінансування, планування, управління та реалізації масштабних капітальних проектів та інфраструктури.
72	<i>On November 23, 1939, Japanese consulate was established, led by Vice Consul Chiune Sugihara [169].</i>	23 листопада 1939 року було засновано консульство Японії на чолі з віце-консулом Чіуне Сугіхарою.
73	<i>Most of the areas where legitimism had been strong were studied by historians, but also ethnologists or anthropologists [159].</i>	Більшість областей, де легітимізм був сильним, вивчалися істориками, а також етнологами чи антропологами.
74	<i>The difference between a murder charge and a capital murder charge is about context [137].</i>	Різниця між звинуваченням у вбивстві та звинуваченням у

		вбивстві зі смертною карою полягає в контексті.
75	<i>Enclosed is a draft of an immunity agreement that I have prepared at your request [128].</i>	Додається проект угоди про співпрацю із судом , який я підготував на ваше прохання.
76	<i>Hedge fund managers usually have less flexibility, because their investors demand that they follow a particular strategy [125].</i>	Менеджери хедж-фондів зазвичай мають меншу гнучкість, оскільки їхні інвестори вимагають, щоб вони дотримувалися певної стратегії.
77	<i>Our seasoned team has 150 years of combined experience and knows the laws concerning your rights, as well as the ins and outs of the legal system [158].</i>	Наша досвідчена команда має 150 років досвіду і знає закони щодо ваших прав, а також тонкощі та нюанси правової системи .
78	<i>An European arrest warrant issued by one EU country's judicial authority is valid in the entire territory of the EU [132].</i>	Європейський ордер на арешт , виданий судом однієї з країни ЄС, діє на всій території ЄС.
79	<i>A bench warrant is usually issued when a person has failed to appear in court on a specific date after receiving a notice or order to appear [120].</i>	Судовий ордер зазвичай видається, коли людина не з'явилася до суду у визначений день після отримання повідомлення чи наказу про явку.
80	<i>This search displays information about firms and information about attorneys</i>	Цей пошук відображає інформацію про фірми та інформацію про адвокатів ,

	<i>admitted to practice law in Connecticut [143].</i>	допущених до юридичної практики в штаті Коннектикут.
81	<i>He has been arrested and sent to jail [117].</i>	Він був заарештований і відправлений до в'язниці .
82	<i>Conditions in the prison are said to be appalling [118].</i>	Умови утримання у в'язниці , як то кажуть, жахливі.
83	<i>This article shall not prevent the imposition of lawful restrictions on the exercise of these rights by members of the armed forces or of the police or of the administration of the e State [130].</i>	Ця стаття не перешкоджає запровадженню законних обмежень користування цими правами для осіб, що входять до складу збройних сил, поліції або керівництва державою.
84	<i>A system of state courts existed before the Constitution was drafted [109].</i>	Система судів існувала в окремих штатах ще до прийняття Конституції.
85	<i>There was considerable controversy among the delegates to the Constitutional Convention (see Addendum 1) as to whether a federal court system was needed and whether it should supplant the state courts [109].</i>	Серед делегатів Конституційних зборів (див. Додаток 1) виникли великі розбіжності з приводу того, чи потрібна федеральна система судів і чи має вона витіснити суди штатів.
86	<i>As in other matters under debate, the delegates reached a compromise in which the state courts continued their jurisdiction while the Constitution</i>	Як і у випадках інших дискусійних питань, делегати досягай компромісу, згідно з яким суди штатів продовжували існувати і далі, тоді як

	<i>mandated a federal judiciary with limited power [109].</i>	федеральному правосуддю Конституція надала обмежені повноваження .
87	<i>Article III of the Constitution states the basis for the federal court system: “The judicial power of the United States shall be vested in one Supreme Court, and such inferior courts as the Congress may from time to time ordain and establish.” [109].</i>	Стаття III Конституції визначає основу федеральної судової системи: “Судова влада в Сполучених Штатах надається єдиному Верховному Суду й тим судам нижчої ланки , що їх час від часу може призначати й засновувати Конгрес”.
88	<i>With this guide, the first Congress' divided the nation into districts and created federal courts for each district [109].</i>	На підставі вищенаведеного конституційного положення перший Конгрес поділив країну на округи й для кожного з них запровадив окружні суди.
89	<i>From that beginning has evolved the present structure: the Supreme Court, 13 courts of appeals, 94 district courts, and two courts of special jurisdiction [109].</i>	Звідси і походить сучасна структура: Верховний Суд, 13 апеляційних судів , 94 окружних суди та два суди особливої юрисдикції.
90	<i>Congress today retains the power to create and abolish federal courts, as well as to determine the number of judges in the federal judiciary system [109].</i>	На сьогодні Конгрес уповноважений створювати й ліквідовувати федеральні суди, а також визначати число суддів у федеральній судовій системі .

91	<p><i>The judicial power extends to cases arising under the Constitution, an act of Congress, or a treaty of the United States, cases affecting ambassadors, ministers and consuls of the foreign countries in the United States, controversies in which the U.S. government is a party, controversies between the states (or their citizens) and foreign nations (or their citizens or subjects), and bankruptcy cases [109].</i></p>	<p>Федеральна судова влада поширюється на справи, що підпадають під дію Конституції, рішень Конгресу та міждержавних угод Сполучених Штатів; на справи, що стосуються послів, міністрів і консулів іноземних держав у Сполучених Штатах; на міжнародні спори, в яких уряд США виступає стороною; на спори між штатами (чи їхніми громадянами) й іноземними державами (або їхніми громадянами чи підданими); на справи банкрутства.</p>
92	<p><i>The Constitution safeguards judicial independence by providing that federal judges shall hold office “during good behavior” - in practice, until they die, retire, or resign [109].</i></p>	<p>Конституція захищає судову незалежність, зазначаючи, що федеральні судді доти зберігатимуть за собою посади, “доки додержуватимуться етичних норм поведінки”, що фактично означає – аж доки не помруть, підуть на пенсію чи у відставку.</p>
93	<p><i>The 11th Amendment removed from the federal jurisdiction cases in which citizens of one state are the plaintiffs</i></p>	<p>11-та поправка усунула з федерального судочинства справи, в яких громадяни одного штату є</p>

	<i>and the government or another state is the defendant [109].</i>	позивачами, а уряд іншого штату – відповідачем .
94	<i>Both court systems thus have exclusive jurisdiction in some areas and concurrent jurisdiction in others [109].</i>	Отже, обидві судові системи мають виключну юрисдикцію в одних сферах і паралельну – в інших.
95	<i>The power of the federal courts extends both to civil actions for damages and other redress, and to criminal cases arising under federal law [109].</i>	Повноваження федеральних судів поширюються як на цивільні справи щодо компенсації за завдання збитків та інших видів відшкодування, так і на кримінальні справи, що підпадають під федеральне законодавство.
96	<i>Although a judge who commits an offense while in office may be impeached in the same way as the president or other officials of the federal government [109].</i>	З іншого боку, суддя, який скоїть правопорушення , перебуваючи на посаді, може бути підданий імпичменту так само, як Президент чи інші федеральні урядовці.
97	<i>Congress also determines the pay scale of judges [109].</i>	Конгрес визначає також шкалу заробітної платні суддів.
98	<i>For the next 80 years, the number of justices varied until, in 1869, the complement was fixed at one chief justice and eight associate justices [109].</i>	Протягом наступних 80 років число суддів змінювалося, аж доки 1869 року не усталився повний склад – Голова Суду та вісім суддів .

99	<i>The chief justice is the executive officer of the Court but, in deciding cases, has only one vote, as do the associate justices [109].</i>	Голова Суду є його виконавчим директором , але при винесенні рішення має лише один голос, так само як і решта суддів.
100	<i>The Constitution is silent on the qualifications for judges [109].</i>	У Конституції нічого не говориться про кваліфікацію суддів.
101	<i>There is no requirement that judges be lawyers, although, in fact, all federal judges and Supreme Court justices have been members of the bar [109].</i>	Вона не вимагає, аби вони були правниками, хоча фактично всі федеральні судді та судді Верховного Суду були свого часу членами судів або адвокатури .
102	<i>The Supreme Court has original jurisdiction in only two kinds of cases: those involving foreign dignitaries and those in which a state is a party [109].</i>	Верховний Суд зберіг первісну юрисдикцію лише у двох типах справ: коли це пов'язано з високоповажними іноземними особами та коли стороною виступає штат .
103	<i>A decision of the Supreme Court cannot be appealed to any other court [109].</i>	Рішення Верховного Суду не може бути оскаржено в жодному іншому суді.
104	<i>Congress has the power to fix the number of judges sitting on the Court and, within limits, decide what kind of cases it may hear, but it cannot change the powers given to the Supreme Court by the Constitution itself [109].</i>	Конгрес уповноважений визначати число суддів, що засідають у Верховному Суді , та вирішувати, які саме справи він має право заслуховувати, але Конгрес не може змінити

		повноваження, надані Верховному Суду Конституцією.
105	<i>In its decision in that case, the Court held that “a legislative act contrary to the; Constitution is not law,” and further observed that “it is emphatically the province and duty of the judicial department to say what the law is.” [109].</i>	В рішенні стосовно цієї справи Суд застеріг, що “ законодавчий акт , який суперечить Конституції, не є законом”, і далі зазначив, що “компетенцією та обов’язком правових закладів є твердо й рішуче пояснювати, що таке закон”.
106	<i>The doctrine has been extended to cover the activities of state and local governments [109].</i>	Ця доктрина з часом була поширена і на діяльність урядів штатів та органів місцевого управління.
107	<i>In split decisions, the Court issues a majority and a minority – or dissenting – opinion both of which may form the basis for future decisions by the Court [109].</i>	Якщо ж думки розділилися, суд оголошує думку більшості та меншості (чи незгідну думку), причому та й інша можуть стати основою для прийняття Верховним Судом рішення.
108	<i>Often justices will write separate concurring opinions when they agree with a decision, but for reasons other than those cited by the majority [109].</i>	Часто судді вдаються до письмового викладу власних думок , якщо вони підтримують рішення, але мають інші міркування, ніж ті, що викладені більшістю.

109	<i>Of the several thousand cases filed annually, the Court usually hears only about 150 [109].</i>	Із кількох тисяч позовів, що подаються кожного року, Верховний Суд здебільшого розглядає лише близько 150.
110	<i>Most of the cases involve interpretation of the law’ or of the intent of Congress in passing a piece at legislation [109].</i>	Більшість із цих справ стосується тлумачення закону чи наміру Конгресу прийняти якийсь законодавчий акт .
111	<i>A significant amount of the work of the Supreme Court, however, consists of determining whether legislation or executive acts conform to the Constitution [109].</i>	Однак чималу частку роботи Верховного Суду становить визначення відповідності Конституції певних законодавчих чи виконавчих актів.
112	<i>This power of judicial review is not specifically provided for by the Constitution [109].</i>	Це право судового контролю спеціально не обумовлено в Конституції.
113	<i>Rather, it is doctrine inferred by the Court from its reading of the Constitution, and forcefully stated in the landmark Marbury v. Madison case of 1803 [109].</i>	Швидше за все, це доктрина, яку Суд вивів з трактування Конституції й примусово запровадив її в історичній справі “Марбері проти Едісона” 1803 року.
114	<i>Decisions of the Court need not be unanimous; a simple majority prevails, provided at least six justices – the legal quorum – participate in decision [109].</i>	Рішення Верховного Суду не мають прийматися одногolosно – досить простої більшості, але за умови, що принаймні шестеро суддів (кворум, визначений

		законом) беруть участь у прийнятті рішення.
115	<i>Every human being has the inherent right to life [109].</i>	Право на життя є невід’ємним правом кожної людини.
116	<i>In countries which have not abolished the death penalty, sentence of death maybe imposed only for the most serious – crimes in accordance with the law in force at the time of the commission of the crime and not contrary to the provisions of the present Covenant and to the Convention on the Prevention and Punishment of the Crime of Genocide [109].</i>	В країнах, які не скасували смертної кари, смертні вироки можуть виноситися тільки за найтяжчі злочини відповідно до закону, який був чинним на час вчинення злочину і який не суперечить постановам цього Пакту і Конвенції про запобігання злочину геноциду і покарання за нього.
117	<i>This penalty can only be carried out pursuant to a final judgement rendered by a competent court [109].</i>	Це покарання може бути здійснене тільки на виконання остаточного вироку , винесеного компетентним судом.
118	<i>When deprivation of life constitutes the crime of genocide, it is understood that nothing in this article shall authorize any State Party to the present Covenant to derogate in any way from any obligation assumed under the provisions of the Convention</i>	Коли позбавлення життя становить злочин геноциду, слід мати на увазі, що ніщо в цій статті не дає державам-учасницям цього Пакту права жодним чином відступати від будь-яких зобов’язань, прийнятих згідно з постановами Конвенції про

	<i>on the Prevention and Punishment of the Crime of Genocide [109].</i>	запобігання злочину геноциду і покарання за нього.
119	<i>Anyone sentenced to death shall have the right to seek pardon or commutation of the sentence [109].</i>	Кожний засуджений до смертної кари має право просити про помилування чи про пом'якшення вироку.
120	<i>Amnesty, pardon or commutation of the sentence of death may be granted in all cases [109].</i>	Амністія , помилування або заміна смертного вироку можуть бути даровані в усіх випадках.
121	<i>Nothing in this article shall be invoked to delay or to prevent the abolition of capital punishment by any State Party to the present Covenant [109].</i>	Ні що в цій статті не може бути підставою для відстрочення або допущення скасування смертної кари будь-якою державою-учасницею цього Пакту.
122	<i>No one shall be subjected to torture or to cruel, inhuman or degrading treatment or punishment [109].</i>	Ніхто не може бути підданий катуванню чи жорстокому, нелюдському або принижуючому гідність поводженню чи покаранню.
123	<i>In particular, no one shall be subjected without his free consent to medical or scientific experimentation [109].</i>	Зокрема, жодна особа не може бути без її добровільної згоди піддана медичним чи науковим досліддам.
124	<i>No one shall be subjected to arbitrary or unlawful interference with his privacy, family, home or correspondence, nor to unlawful</i>	Ніхто не повинен зазнавати свавільного чи незаконного втручання у своє особисте життя і сімейне життя, свавільних чи

	<i>attacks on his honor and reputation [109].</i>	незаконних посягань на недоторканість його житла або таємницю його листування чи незаконних посягань на його честь та репутацію.
125	<i>Everyone has the right to liberty and security of person [109].</i>	Кожна людина має право на свободу та особисту недоторканність .
126	<i>No one shall be subjected to arbitrary arrest or detention [109].</i>	Ніхто не може бути підданий свавільному арешту чи затриманню .
127	<i>No one shall be deprived of his liberty except on such grounds and in accordance with such procedure as are established by law [109].</i>	Ніхто не може бути позбавлений волі інакше, як на підставах і відповідно до такої процедури , що визначена законом.
128	<i>Anyone arrested or detained on a criminal charge shall be brought promptly before a judge or other officer authorized by law to exercise judicial power and shall be entitled to trial within a reasonable time or to release [109].</i>	Кожна заарештована або затримана за кримінальним обвинуваченням особа в терміновому порядку повинна постати перед суддею чи іншою службовою особою, якій належить за законом право здійснювати судову владу , і має право на судовий розгляд, що не відкладається на невизначений термін, або на звільнення.

129	<i>The penitentiary system shall comprise treatment of prisoners the essential aim of which shall be their reformation and social rehabilitation [109].</i>	Пенітенціарною системою передбачається режим для ув'язнених, істотною метою якого є їх виправлення і соціальне перевиховання.
130	<i>Juvenile offenders shall be segregated from adults and be accorded treatment appropriate to their age and legal status [109].</i>	Неповнолітні правопорушники відокремлюються від повнолітніх, і їм надається режим, що відповідає їхньому віку і правовому статусу.
131	<i>No one shall be imprisoned merely on the ground of inability to fulfil a contractual obligation [109].</i>	Ніхто не може бути позбавлений волі на тій лише підставі, що він не в змозі виконати якесь договірне зобов'язання .
132	<i>Anyone who is deprived of his liberty by arrest or detention shall be entitled to take proceedings before a court, in order that court may decide without delay on the lawfulness of his detention and order his release if the detention is not lawful [109].</i>	Кожний, позбавлений волі внаслідок арешту чи затримання, має право на розгляд його справи у суді, щоб цей суд міг невідкладно винести постанову щодо законності його затримання і розпорядитися про його звільнення , якщо затримання є незаконним.
133	<i>Anyone who has been the victim of unlawful arrest or detention shall have an enforceable right to compensation [109].</i>	Кожний, хто був жертвою незаконного арешту чи затримання, має право на компенсацію із позовною силою.

134	<i>All persons deprived of their liberty shall be treated with humanity and with respect for the inherent dignity of the human person [109].</i>	Всі особи, позбавлені волі, мають право на гуманне поводження і поважання гідності, властивої людській особі.
135	<i>Accused persons shall, save in exceptional circumstances, be segregated from convicted persons and shall be subject to separate treatment appropriate to their status as unconvicted persons [109].</i>	Обвинувачені у випадках, коли немає виняткових обставин , розміщуються окремо від засуджених, і їм надається окремий режим, що і оповідає їх статусу незасуджених осіб.
136	<i>No one shall be held guilty of any criminal offence on account of any act or omission which did not constitute a criminal offence, under national or international law, at the time when it was committed [109].</i>	Ніхто не може бути визнаний винним у вчиненні будь-якого кримінального злочину внаслідок якоїсь дії чи бездії, що, згідно з чинним на момент його вчинення внутрішньодержавним законодавством або міжнародним правом , не були кримінальним злочином.
137	<i>No one shall be liable to be tried or punished again for an offence for which he has already been finally convicted or acquitted in accordance with the law and penal procedure of each country [109].</i>	Ніхто не повинен бути вдруге засуджений чи покараний за злочин, за який він уже був остаточно засуджений або виправданий відповідно до закону і кримінально-правової процедури конкретної країни.

138	<i>Everyone convicted of a crime shall have the right to his conviction and sentence being reviewed by a higher tribunal according to law [109].</i>	Кожний засуджений за будь-який злочин має право на те, щоб його засудження і вирок були розглянуті вищою судовою інстанцією згідно з законом.
139	<i>Nothing in this article shall prejudice the trial and punishment of any person for any act or omission which, at the time when it was committed, was criminal according to the general principles of law recognized by the community of nations [109].</i>	Ніщо в цій статті не перешкоджає відданню під суд і покаранню будь-якої особи за будь-яке діяння чи бездію, що на момент вчинення були кримінальним злочином, згідно із загальними принципами права, визнаними міжнародним співтовариством .
140	<i>When a person has by a final decision been convicted of a criminal offence and when subsequently his conviction has been reversed or he has been pardoned on the ground that a new or newly discovered fact shows conclusively that there has been a miscarriage of justice, the person shall be compensated [109].</i>	Коли будь-яку особу остаточним рішенням було засуджено за кримінальний злочин і коли винесений їй вирок був потім скасований або вона була помилувана на тій підставі, що якась нова чи нововиявлена обставина незаперечно доводить наявність судової помилки , то ця особа одержує компенсацію.
141	<i>Any propaganda for war shall be prohibited by law [109].</i>	Будь-яка пропаганда війни забороняється законом.
142	<i>Any advocacy of national, racial or religious hatred that constitutes</i>	Будь-який виступ, що розпалює національну, расову чи

	<i>incitement to discrimination, hostility or violence shall be prohibited by law [109].</i>	релігійну ворожнечу і становить собою підбурювання до дискримінації, ворожнечі або насильства, повинен бути заборонений законом.
143	<i>Any service exacted in cases of emergency or calamity threatening the life or well-being of the community [109].</i>	Будь-які роботи, необхідні у випадках надзвичайної ситуації або лиха , що загрожують життю чи благополуччю населення.
144	<i>Any work or service which forms part of normal civil obligations [109].</i>	Будь-яка робота чи служба, що входять до звичайних громадських обов'язків .
145	<i>To take part in the conduct of public affairs, directly or through freely chosen representatives [109].</i>	Брати участь у веденні державних справ як безпосередньо, так і за посередництвом вільно обраних представників .
146	<i>To vote and to be elected at genuine periodic elections which shall be by universal and equal suffrage and shall be held by secret ballot, guaranteeing the free expression of the will of the electors [109].</i>	Голосувати і бути обраним на регулярних демократичних виборах, що проводяться на основі загального і рівного виборчого права при таємному голосуванні і забезпечують свободу волевиявлення виборців.
147	<i>Any service of a military character and, in countries where conscientious objection is recognized, any national</i>	Будь-яка служба військового характеру , а в тих країнах, де визнається відмова від військової служби з політичних чи релігійно-

	<i>service required by law of conscientious objectors [109].</i>	етичних мотивів, будь-яка державна служба, передбачена законом для осіб, що відмовляються від військової служби з таких мотивів.
148	<i>No one shall be held in slavery: slavery and the slave-trade in all their forms shall be prohibited [109].</i>	Нікого не можуть тримати в рабстві: рабство і работоргівля забороняються в усіх їхніх формах.
149	<i>No one shall be held in servitude [109].</i>	Нікого не можуть тримати у підневільному стані .
150	<i>No one shall be required to perform forced or compulsory labor [109].</i>	Нікого не можуть приневолювати до примусової чи обов'язкової праці .
151	<i>For the purposes of this Convention, the term “torture” means any act by which severe pain or suffering, whether physical or mental, is intentionally inflicted on a person for such purposes as obtaining from him or a third person information or a confession, punishing him for an act he or a third person has committed or is suspected of having committed, or intimidating or coercing him or a third person, or for any reason based on discrimination of any kind, when such pain or suffering</i>	У цій Конвенції термін “катування” означає будь-яку дію, якою будь-якій особі умисно заподіюються сильний біль або страждання, фізичне чи моральне з метою отримання від неї або від третьої особи відомостей чи зізнання , покарання її за дії, які вчинила вона або третя особа чи у вчиненні яких вона підозрюється, а також залякування чи примусу її або третьої особи, чи з будь-якої

	<p><i>is inflicted by or at the instigation of or with the consent or acquiescence of a public official or other person acting in an official capacity [108].</i></p>	<p>причини, що ґрунтується на дискримінації будь-якого виду, коли такий біль або страждання заподіюються державними посадовими особами чи іншими особами, які виступають як офіційні, чи з їх підбурювання, чи з їх відома, чи за їх мовчазної згоди.</p>
152	<p><i>It does not include pain or suffering arising only from, inherent in or incidental to lawful sanctions [108].</i></p>	<p>В цей термін не включаються біль або страждання, які виникли внаслідок виключно законних санкцій, є невіддільними від цих санкцій чи спричиняються ними випадково.</p>
153	<p><i>This article is without prejudice to any international instrument or national legislation which does or may contain provisions of wider application [108].</i></p>	<p>Ця стаття не завдає шкоди будь-якому міжнародному договору чи будь-якому національному законодавству, в яких є або можуть бути положення про ширше застосування.</p>
154	<p><i>Each State Party shall take effective legislative, administrative, judicial or other measures to prevent acts of torture in any territory under its jurisdiction [108].</i></p>	<p>Кожна держава-учасниця має вживати ефективних законодавчих, адміністративних, судових та інших заходів для запобігання актам катувань на</p>

		будь-якій території під її юрисдикцією.
155	<i>No exceptional circumstances whatsoever, whether a state of war or a threat of war, internal political instability or any other public emergency, may be invoked as a justification of torture [108].</i>	Жодні виключні обставини, якими б вони не були – стан війни чи загроза війни, внутрішня політична нестабільність чи будь-який інший надзвичайний стан не можуть бути виправданням катувань.
156	<i>An order from a superior officer or a public authority may not be invoked as a justification of torture [108].</i>	Наказ начальника або державного органу не може служити виправданням катувань.
157	<i>No State Party shall expel, return or extradite a person to another State where there are substantial grounds for believing that he would be in danger of being subjected to torture [108].</i>	Жодна держава-учасниця не повинна висилати , повертати чи видавати будь-яку особу іншій державі, якщо є серйозні підстави вважати, що їй там може загрожувати застосування катувань.
158	<i>For the purpose of determining whether there are such grounds, the competent authorities shall take into account all relevant considerations including, where applicable, the existence in the State concerned of a consistent pattern of gross, flagrant or mass violations of human rights [108].</i>	Для визначення наявності таких підстав компетентні органи беруть до уваги всі обставини, що стосуються справи, включаючи, у відповідних випадках, існування в даній державі постійної практики брутальних і масових порушень прав людини.

159	<i>Each State Party shall ensure that its competent authorities proceed to a prompt and impartial investigation, wherever there is reasonable ground to believe that an act of torture has been committed in any territory under its jurisdiction [108].</i>	Кожна держава-учасниця забезпечує проведення швидкого й неупередженого розслідування її компетентними органами, коли є достатні підстави вважати, що катування було застосоване на будь-якій території, що перебуває під її юрисдикцією.
160	<i>Each State Party shall keep under systematic review interrogation rules, instructions, methods and practices as well as arrangements for the custody and treatment of persons subjected to any form of arrest, detention or imprisonment in any territory under its jurisdiction [108].</i>	Кожна держава-учасниця систематично переглядає правила, інструкції, методи і практику проведення допитів, а також умови утримання під вартою та поведження з людьми, які піддані будь-якій формі арешту, затримання чи ув'язнення на будь-якій території, що перебуває під її юрисдикцією.
161	<i>Each State Party shall ensure that any individual who alleges he has been subjected to torture in any territory under its jurisdiction has the right to complain to, and to have his case promptly and impartially examined by, its competent authorities [108].</i>	Кожна держава-учасниця забезпечує будь-якій особі, яка стверджує, що вона зазнала катувань на території, що перебуває під юрисдикцією цієї держави, право на подання скарги до компетентних органів цієї держави та на швидкий

		неупереджений розгляд такої скарги.
162	<i>Each State Party shall make these offences punishable by appropriate penalties which take into account their grave nature [108].</i>	Кожна держава-учасниця встановлює відповідні покарання за такі злочини з урахуванням ступеня їхньої тяжкості .
163	<i>Each State Party shall ensure that all acts of torture are offences under its criminal law [108].</i>	Кожна держава-учасниця забезпечує розгляд усіх актів катування згідно з її карним законодавством як злочинів.
164	<i>The same shall apply to an attempt to commit torture and to an act by any person which constitutes complicity or participation in torture [108].</i>	Те ж саме стосується й спроби піддати катуванням та дій будь-якої особи, що становлять собою співучасть або участь у катуванні.
165	<i>Each State Party undertakes to engage in no act or practice of racial discrimination against persons, groups of persons or institutions and to ensure that all public authorities and public institutions, national and local, shall act in conformity with this obligation [108].</i>	Кожна держава-учасниця зобов'язується не чинити щодо осіб, груп осіб або установ будь-яких актів чи дій, пов'язаних з расовою дискримінацією , і гарантувати, що всі державні органи і державні установи, як центральні, так і місцеві, діятимуть відповідно до цього зобов'язання.
166	<i>States Parties condemn racial discrimination and undertake to</i>	Держави-учасниці засуджують расову дискримінацію і

	<p><i>pursue by all appropriate means and without delay a policy of eliminating racial discrimination in all its forms and promoting understanding among all races [108].</i></p>	<p>зобов'язуються невідкладно всіма можливими способами проводити політику ліквідації будь-яких форм расової дискримінації і сприяти взаєморозумінню між усіма расами.</p>
167	<p><i>Each State Party undertakes to encourage, where appropriate, integrationist multiracial organizations and movements and other means of eliminating barriers between races, and to discourage anything which tends to strengthen racial division [108].</i></p>	<p>Кожна Держава-учасниця зобов'язується заохочувати в належних випадках створення об'єднаних багаторасових організацій та об'єднаний рух, так само як і інші заходи, спрямовані на знищення расових бар'єрів, і не підтримувати ті з них, які сприяють поглибленню расового роз'єднання.</p>
168	<p><i>Each State Party shall take effective measures to review governmental, national and local policies, and to amend, rescind or nullify any laws and regulations which have the effect of creating or perpetuating racial discrimination wherever it exists [108].</i></p>	<p>Кожна Держава-учасниця повинна вжити ефективних заходів для перегляду урядової, державної та регіональної політики, а також для виправлення, скасування або проголошення нечинними будь-яких законів і постанов, що ведуть до виникнення або увічнення расової дискримінації всюди, де вона існує.</p>

169	<i>Each State Party shall prohibit and bring to an end, by all appropriate means, including legislation as required by circumstances, racial discrimination by any persons, group or organization [108].</i>	Кожна Держава-учасниця повинна, використовуючи всі належні засоби, в тому числі й законодавчі заходи, залежно від обставин, заборонити расову дискримінацію, що її здійснюють будь-які особи, групи осіб чи організації, і покласти їй край .
170	<i>States Parties particularly condemn racial segregation and apartheid and undertake to prevent, prohibit and eradicate all practices of this nature in territories under their jurisdiction [108].</i>	Держави-учасниці особливо засуджують расову сегрегацію та апартеїд і зобов'язуються відвертати, забороняти і викорінювати будь-яку практику такого характеру на територіях, які є під їхньою юрисдикцією.
171	<i>States Parties shall declare illegal and prohibit organizations, and also organized and all other propaganda activities, which promote and incite racial discrimination, and shall recognize participation in such organizations or activities as an offence punishable by law [108].</i>	Держави-учасниці оголошують протизаконними і забороняють організації, а також організовану і будь-яку іншу пропагандистську діяльність , які заохочують расову дискримінацію та підбурюють до неї, і визнають участь у таких організаціях чи в такій діяльності злочином, що карається законом.
172	<i>States Parties condemn all propaganda and all organizations which are based on ideas or theories</i>	Держави-учасниці засуджують будь-яку пропаганду і всі організації, що засновані на ідеях

	<p><i>of superiority of one race or group of persons of one color or ethnic origin, or which attempt to justify or promote racial hatred and discrimination in any form [108].</i></p>	<p>або теоріях зверхності однієї раси групи осіб певного кольору шкіри або етнічного походження, чи намагаються виправдати, або заохочують расову ненависть і дискримінацію в будь-якій формі.</p>
173	<p><i>Each State Party shall ensure that education and information regarding the prohibition against torture are fully included in the training of law enforcement personnel, civil or military, medical personnel, public officials [108].</i></p>	<p>Кожна держава-учасниця повною мірою забезпечує включення навчальних матеріалів та інформації про заборону катувань до програм підготовки працівників правоохоронних органів, цивільних чи військових, медичного персоналу та державних посадових осіб.</p>
174	<p><i>Shall declare an offence punishable by law all dissemination of ideas based on racial superiority or hatred, incitement to racial discrimination, as well as all acts of violence or incitement to such acts against any race or group of persons of another color or ethnic origin [108].</i></p>	<p>Держави-учасниці оголошують злочином, що карається за законом, будь-яке поширення ідей, що ґрунтуються на расовій зверхності або ненависті, будь-яке підбурювання до расової дискримінації, а також всі акти насильства або підбурювання до таких актів, спрямованих проти будь-якої раси чи групи осіб іншого кольору шкіри або етнічного походження.</p>

175	<i>For the purposes of the present Convention, a child means every human being below the age of eighteen years unless under the law applicable to the child, majority is attained earlier [108].</i>	У цій Конвенції дитиною вважається кожна людина, якій не виповнилося 18 років, якщо за законом , що стосується дитини, повноліття не досягається раніше.
176	<i>States Parties shall take measures to combat the illicit transfer and non-return of children abroad [108].</i>	Держави-учасниці вживають заходів для боротьби з незаконним переміщенням і неповерненням дітей із-за кордону.
177	<i>To this end, States Parties shall promote the conclusion of bilateral or multilateral agreements or accession to existing agreements [108].</i>	З цією метою держави-учасниці сприяють укладанню двосторонніх або багатосторонніх угод чи приєднуються до діючих угод.
178	<i>States Parties recognize the right of the child to the enjoyment of the highest attainable standard of health and to facilities for the treatment of illness and rehabilitation of health [108].</i>	Держави-учасниці визнають право дитини на користування найбільш досконалими існуючими послугами системи охорони здоров'я і засобами лікування хвороб та відновлення здоров'я .
179	<i>States Parties shall pursue full implementation of this right and, in particular, shall take appropriate measures: to diminish infant and child mortality [108].</i>	Держави-учасниці домагаються повного здійснення цього права, зокрема вживають заходів для зниження рівня смертності немовлят і дитячої смертності .

180	<p><i>States Parties shall pursue full implementation of this right and, in particular, shall take appropriate measures: to ensure the provision of necessary medical assistance and health care to all children with emphasis on the development of primary health care [108].</i></p>	<p>Держави-учасниці домагаються повного здійснення цього права, зокрема вживають заходів для забезпечення надання необхідної медичної допомоги і охорони здоров'я всіх дітей з приділенням першочергової уваги розвитку первинної медико-санітарної допомоги.</p>
181	<p><i>States Parties shall pursue full implementation of this right and, in particular, shall take appropriate measures: to combat disease and malnutrition, including within the framework of primary health care, through, inter alia, the application of readily available technology and through the provision of adequate nutritious foods and clean drinking-water, taking into consideration the dangers and risks of environmental pollution [108].</i></p>	<p>Держави-учасниці домагаються повного здійснення цього права, зокрема вживають заходів для боротьби з хворобами і недоїданням, у тому числі в рамках первинної медико-санітарної допомоги, шляхом, поміж іншого, застосування легкодоступної технології та надання достатньо поживного продовольства і чистої питної води, беручи до уваги небезпеку і ризик забруднення навколишнього середовища.</p>
182	<p><i>States Parties shall pursue full implementation of this right and, in particular, shall take appropriate measures: to ensure that all segments</i></p>	<p>Держави-учасниці домагаються повного здійснення цього права, зокрема вживають заходів для забезпечення обізнаності всіх</p>

	<p><i>of society, in particular parents and children, are informed, have access to education and are supported in the use of basic knowledge of child health and nutrition, the advantages of breastfeeding, hygiene and environmental sanitation and the prevention of accidents [108].</i></p>	<p>прошарків суспільства, зокрема батьків і дітей, щодо здоров'я і харчування дітей, переваг грудного годування, гігієни, санітарії середовища перебування дитини і запобігання нещасним випадкам, а також їхнього доступу до освіти та їхньої підтримки у використанні цих знань.</p>
183	<p><i>States Parties shall pursue full implementation of this right and, in particular, shall take appropriate measures: to develop preventive health care, guidance for parents and family planning education and services [108].</i></p>	<p>Держави-учасниці домагаються повного здійснення цього права, зокрема вживають заходів для розвитку просвітницької роботи і послуг у галузі профілактичної медичної допомоги та планування сім'ї.</p>
184	<p><i>States Parties shall take all appropriate measures, including legislative, administrative, social and educational measures, to protect children from the illicit use of narcotic drugs and psychotropic substances as defined in the relevant international treaties, and to prevent the use of children in the illicit production and trafficking of such substances [108].</i></p>	<p>Держави-учасниці вживають всіх необхідних заходів, включаючи законодавчі, адміністративні, суспільні і виховні, з тим, щоб захистити дітей від незаконного вживання наркотичних засобів і психотропних речовин, як вони визначені у відповідних міжнародних договорах, та не допускати використання дітей у</p>

		протизаконному виробництві таких речовин і торгівлі ними.
185	<i>States Parties shall take all appropriate national, bilateral and multilateral measures to prevent the abduction of, the sale of or traffic in children for any purpose or in any form [108].</i>	Держави-учасниці вживають всі необхідні національні, двосторонні і багатосторонні заходи для відвернення викрадень дітей, торгівлі дітьми чи їхньої контрабанди в будь-яких цілях і в будь-якій формі.
186	<i>States Parties undertake to respect and to ensure respect for rules of international humanitarian law, applicable to them in armed conflicts, which are relevant to the child [108].</i>	Держави-учасниці зобов'язуються поважати норми міжнародного гуманітарного права, що застосовуються до них у випадку збройних конфліктів і мають відношення до дітей, та забезпечувати їх додержання.
187	<i>States Parties shall refrain from recruiting any person who has not attained the age of fifteen years into their armed forces [108].</i>	Держави-учасниці утримуються від призову будь-якої особи, яка не досягла 15-річного віку, на службу до своїх збройних сил .
188	<i>In recruiting among those persons who have attained the age of fifteen years but who have not attained the age of eighteen years, States Parties shall endeavor to give priority to those who are oldest [108].</i>	При вербуванні з числа осіб, які досягли 15-річного віку, але яким ще не виповнилося 18 років, держави-учасниці прагнуть віддавати перевагу особам старшого віку.

189	<i>States Parties undertake to protect the child from all forms of sexual exploitation and sexual abuse [108].</i>	Держави-учасниці зобов'язуються захищати дитину від усіх форм сексуальної експлуатації і сексуальної наруги .
190	<i>For these purposes, States Parties shall in particular take all appropriate national, bilateral and multilateral measures to prevent the inducement or coercion of a child to engage in any unlawful sexual activity [108].</i>	З цією метою держави-учасниці, зокрема, вживають усі необхідні державні, двосторонні і багатосторонні заходи для запобігання схилянню або примушуванню дитини до будь-якої незаконної сексуальної поведінки.
191	<i>States Parties shall respect the right of the child who is separated from one or both parents to maintain personal relations and direct contact with both parents on a regular basis, except if it is contrary to the child's best interests [108].</i>	Держави-учасниці поважають право дитини, розлученої з одним чи обома батьками, регулярно підтримувати особисті стосунки і безпосередні контакти з обома батьками, за винятком випадків, коли це суперечить інтересам дитини.
192	<i>States Parties shall take all appropriate legislative, administrative, social and educational measures to protect the child from all forms of physical or mental violence, injury or abuse, neglect or negligent treatment, maltreatment or exploitation, including</i>	Держави-учасниці вживають усіх необхідних законодавчих, адміністративних, суспільних і просвітньо-виховних заходів з метою захисту дитини від усіх форм фізичного і психологічного насильства , образи чи наруги,

	<p><i>sexual abuse, while in the care of parent(s), legal guardian(s) or any other person who has the care of the child [108].</i></p>	<p>відсутності піклування чи недбалого і брутального поводження та експлуатації, включаючи розпусні дії, під час перебування під опікою батьків, законних опікунів чи будь-якої іншої особи, яка опікується дитиною.</p>
193	<p><i>In those States in which ethnic, religious or linguistic minorities or persons of indigenous origin exist, a child belonging to such a minority or who is indigenous shall not be denied the right, in community with other members of his or her group, to enjoy his or her own culture, to profess and practice his or her own religion, or to use his or her own language [108].</i></p>	<p>У тих державах, де є національні (етнічні), релігійні або мовні меншини або особи з числа корінного населення, дитині, яка належить до таких меншин або до корінного населення, не може бути відмовлено у праві спільно з іншими членами її групи користуватися своєю культурою, сповідувати свою релігію і виконувати її обряди, а також користуватися рідною мовою.</p>
194	<p><i>Such protective measures should, as appropriate, include effective procedures for the establishment of social programmers to provide necessary support for the child and for those who have the care of the child, as well as for other forms of</i></p>	<p>Такі заходи захисту, у разі необхідності, включають дійові процедури для розробки соціальних програм з метою надання необхідної підтримки дитині й особам, які опікують її, а також здійснення інших форм</p>

	<p><i>prevention and for identification, reporting, referral, investigation, treatment and follow-up of instances of child maltreatment described heretofore, and, as appropriate, for judicial involvement [108].</i></p>	<p>запобігання, виявлення, повідомлення, передачі на розгляд, розслідування, лікування і відстеження наслідків брутального поводження з дитиною, зазначених вище, а також, у разі необхідності, звернення до суду.</p>
195	<p><i>Where such separation results from any action initiated by a State Party, such as the detention, imprisonment, exile, deportation or death of one or both parents or of the child, that State Party shall, upon request, provide the parents, the child or, if appropriate, another member of the family with the essential information concerning the whereabouts of the absent member(s) of the family [108].</i></p>	<p>У тих випадках, коли таке розлучення зумовлене діями, ініційованими державою-учасницею, наприклад арештом, тюремним ув'язненням, висиланням, депортацією чи смертю одного чи обох батьків або дитини, така держава-учасниця надає батькам, дитині або, у випадку необхідності, іншому члену сім'ї на їхнє прохання необхідну інформацію щодо місцеперебування відсутнього члена (відсутніх членів) сім'ї.</p>
196	<p><i>For this purpose, States Parties shall provide, as they consider appropriate, cooperation in any efforts by the United Nations and other competent</i></p>	<p>З цією метою держави-учасниці, коли вони вважають це за необхідне, беруть участь у всіх заходах Організації Об'єднаних</p>

	<p><i>intergovernmental organizations or non-governmental organizations cooperating with the United Nations to protect and assist such a child and to trace the parents or other members of the family of any refugee child in order to obtain information necessary for reunification with his or her family [108].</i></p>	<p>Націй та інших компетентних міжурядових або неурядових організацій, що співпрацюють з ООН, з метою захисту такої дитини, надання їй допомоги та пошуку батьків чи інших членів сім'ї будь-якої дитини-біженця, з тим, щоб одержати інформацію, необхідну для її возз'єднання зі своєю сім'єю.</p>
197	<p><i>In cases where no parents or other members of the family can be found, the child shall be accorded the same protection as any other child permanently or temporarily deprived of his or her family environment for any reason, as set forth in the present Convention [108].</i></p>	<p>У тих випадках, коли батьків або інших членів сім'ї знайти не вдається, цій дитині надається такий же самий захист, як і будь-якій іншій дитині, через якісь причини тимчасово або постійно позбавленій сімейного оточення, як це передбачено в цій Конвенції.</p>
198	<p><i>States Parties shall take appropriate measures to ensure that a child who is seeking refugee status or who is considered a refugee in accordance with applicable international or domestic law and procedures shall, whether unaccompanied or accompanied by his or her parents or by any other person, receive</i></p>	<p>Держави-учасниці вживають необхідних заходів, щоб забезпечити дитині, яка бажає одержати статус біженця або яка вважається біженцем відповідно до міжнародного або внутрішнього законодавства та процесуальних норм, незалежно від того, чи вона</p>

	<i>appropriate protection and humanitarian assistance in the enjoyment of applicable rights [108].</i>	супроводжується, чи не супроводжується батьками або будь-якою іншою особою, належний захист і гуманітарну допомогу в користуванні відповідними правами.
199	<i>Such care could include, inter alia, foster placement, kafalah of Islamic law, adoption or if necessary placement in suitable institutions for the care of children [108].</i>	Такий догляд може включати, зокрема, передачу на виховання (“кафала”, за ісламським правом), всиновлення або, у випадку необхідності, направлення до відповідних установ догляду за дітьми.
200	<i>When considering solutions, due regard shall be paid to the desirability of continuity in a child’s upbringing and to the child’s ethnic, religious, cultural and linguistic background [108].</i>	Під час розгляду варіантів зміни форми догляду необхідно належним чином враховувати бажаність наступництва виховання дитини та її етнічне походження, релігійну і культурну приналежність та рідну мову.
201	<i>A child temporarily or permanently deprived of his or her family environment, or in whose own best interests cannot be allowed to remain in that environment, shall be entitled to</i>	Дитина, яка тимчасово або постійно позбавлена сімейного оточення або яка, в її власних якнайкращих інтересах, не може залишатися в такому оточенні, має право на особливий захист і

	<i>special protection and assistance provided by the State [108].</i>	допомогу, що надається державою.
202	<i>States Parties shall in accordance with their national laws ensure alternative care for such a child [108].</i>	Держави-учасниці, у відповідності зі своїм національним законодавством, забезпечують альтернативну форму догляду за дитиною.
203	<i>The people exercise power directly and through bodies of state power and bodies of local self-government [110].</i>	Народ здійснює владу безпосередньо і через органи державної влади та органи місцевого самоврядування.
204	<i>The right to determine and change the constitutional order in Ukraine belongs exclusively to the people and shall not be usurped by the State, its bodies or officials [110].</i>	Право визначати і змінювати конституційний лад в Україні належить виключно народові і не може бути узурповане державою, її органами або посадовими особами.
205	<i>No one shall usurp state power [110].</i>	Ніхто не може узурпувати державну владу.
206	<i>The Lex Lata Centre for International Law and Comparative Constitutionalism in Africa is a constituent organization of the Lex Lata Group [147].</i>	Центр міжнародного права та порівняльного конституціоналізму в Африці « Лекс Лата » є організацією, що входить до Групи « Лекс Лата ».
207	<i>Every applicant must undergo a confidential and detailed process of</i>	Кожен заявник проходить процес співбесіди та попереднього розслідування, яке здійснюється у

	<i>interviews and prior investigation [160].</i>	конфіденційному порядку та з належною ретельністю.
208	<i>We want dot con artists to know that consumer protection spans the globe physically and in cyberspace [152].</i>	Ми хочемо, щоб кібершахраї знали, що захист прав споживачів охоплює весь світ – як фізично, так і в кіберпросторі.

**ALFRED NOBEL UNIVERSITY
ENGLISH PHYLOLOGY AND TRANSLATION DEPARTMENT**

NATALIIA HAMANENKO

**FEATURES OF USING ENGLISH LEGAL TERMS IN TEXTS OF
INTERNATIONAL LAW DOCUMENTATION AND PROBLEMS OF
TRANSLATION INTO UKRAINIAN**

ABSTRACT OF MASTER'S THESIS

Scientific supervisor Stepanova A., PhD, Professor

Dnipro
2022

The rapid development of Ukraine's cooperation with the Western world and its integration into the European Community have caused a number of problems related to international activities. The volume of work with foreign legal texts (especially in English) is growing, and with it comes the need for qualitative translation.

Adequate translation of terms in legal texts requires the translator to master legal terminology in both foreign and native languages. As the legal text is an expression of the supremacy of law, the translation must be accurate, understandable and reliable. For this reason, differences in language and ethnicity, linguistic reality and non-equivalent vocabulary must be considered, as all languages contain words and fixed expressions that do not have equivalents in the target language.

Under the current conditions of Ukraine's development as a democratic and rightful state, with strengthened legislative procedures oriented to European standards, there is a problem of improving national legislation system and ensuring its high quality and efficiency. Therefore, the topicality of this thesis is that there is a need for a diverse view of the peculiarities of the use of legal terms in the texts of international law and the search for a solution to the problem of translation into Ukrainian.

Theoretical sources were works on the theory of translation by V.M. Komisarov, Y.I. Retsker, I.V. Arnold, O.O. Reformatskiy, A.Y. Kovalenko, O.V. Superanska, V.I. Karaban, T.R. Kyiak, L.P. Bilozerska, I.V. Korunets, L.M. Chernovatyi, Y.V. Dolynskiy, and V. Otto.

The objective of the thesis is to study the features of the use of legal terms in the texts of international law and to solve the problem of translation from English into Ukrainian.

In order to achieve this objective it is necessary to solve the following tasks: to study the works of modern linguists who have already raised and described the issue of translation of legal terms; to get acquainted with the definitions of the legal terminology; to define possible classifications and functions of the legal terminology; to get acquainted

with the main problems of legal terminology translation and ways of solving thereof; to conduct linguistic and translation analysis of legal terms.

The object of research of this thesis is the English legal text discourse.

The subject of research of this thesis is the problem of translation of English legal terms into Ukrainian.

The materials of research is a set of legal terms and variants of their translation with examples of use in texts.

The scientific novelty of the thesis is to establish features of the use of legal terms in the texts of international law in the context of globalization of international relations.

The theoretical significance of the thesis is in further development of tools for adapting the translation of texts containing legal terms, taking into account the constant development and expansion of the terms meaning, which is the result of the world globalization.

The practical significance of the thesis is that the research materials can be used in the translation of the field-specific texts on legal issues, both in international law and international relations.

During the research, the works of modern researchers who have already raised and described the issue of translation of legal terms were considered. A special place in comparative linguistics has always been occupied by specific issues of terminology and translation methods.

According to one scholar, professional legal language is the language of law, which is a complex science. Jurisprudence is all knowledge about the state and law in general. But it, like other fields of knowledge, has different parts, and is divided into different fields, called in legal science as a field of knowledge. Among them we can distinguish state (or constitutional) law, administrative law, civil law, etc. In accordance with the needs of jurisprudence, a purely theoretical part of legal science is developing, which has

different branches. Therein are the following: the theory of jurisprudence; history of jurisprudence; theory of jurisprudence of developed countries, etc.

Legal vocabulary is modern language vocabulary used in the professional activity of lawyers and legislators. Legal vocabulary or vocabulary of law is divided into two categories: vocabulary of legal science and vocabulary of law. The first category includes the vocabulary of legal texts, which is scientific and based on terminology. The second category includes terms of legal practice that have less theoretical significance.

From the point of view of linguistics, the concept of “legal vocabulary” includes not only terms but also more complex lexical units. Legal vocabulary also includes commonly used vocabulary, which retains its commonly used meaning in legal texts. In addition, legal vocabulary also includes professionalisms, Latin, abbreviations and idioms.

Legal language should be the only language that ensures unification in the legal system and in different scopes of legal activity. Because the problem of language structure is closely related to its function, as well as closely related to its research objectives and goals, it seeks to build legal language.

Linguists divide terms according to different classifications, namely: by origin (terms used in the common language (or everyday terms), commonly used terms, which have a narrower, special meaning in the normative act, technical terms used in the field of any specialty (or specialized terms), legal terms that are specially created by the legislator (artificial terms or special legal terms), the method of formation (legal terms as such; borrowed terms – terms borrowed from commonly used words); by structure (simple terms that consist of one word; complex terms that are formed of two words, written in one word or with a hyphen, terms-phrases that consist of several components).

Legal language has its functions, features and styles. English legal terminology is much larger than other terminology systems that have a variety of special applications.

The diversity of genres is due to the diversity of legal sources and the Anglo-Saxon legal system of the United States of America and Great Britain.

As a kind of institutional discourse, the legal discourse includes legal documents and court decisions, scientific reviews and discussions of legal issues. The peculiarity of legal discourse is that it is aimed not only at the exchange of scientific or practical knowledge, but also at proving theoretical views. Thus, the legal text has not only an informational purpose, but also reasonably proves the point of view of the author.

Discursive practice acts as a kind of agent between texts and social practice. The text is a product of the process of generation and the process of interpretation, and the discourse is a dynamic process of which the text is a part. In addition to text analysis, discourse analysis provides a description of the social conditions that determine the generation and perception of the text.

The main functions of legal discourse include: prescriptive, argumentative, declarative and informative function.

Legal discourse is also characterized by a high degree of intertextuality. Intertextuality in legal discourse is realized as the ability of texts to refer to each other, borrowing meaningful and formal elements that belong to other texts. Intertextual connections between the internal elements of legal discourse are one of the means of transforming it into one unit, contributing to continuity in law. Thus, the text of judgments of the European Court of Human Rights often includes references to the text of the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms.

When translating legal terms in journalistic texts, translators face a difficult task - to translate accurately professional reality into the target language. As it is known, legal terms can be translated into one, two, three terms or consist of many components.

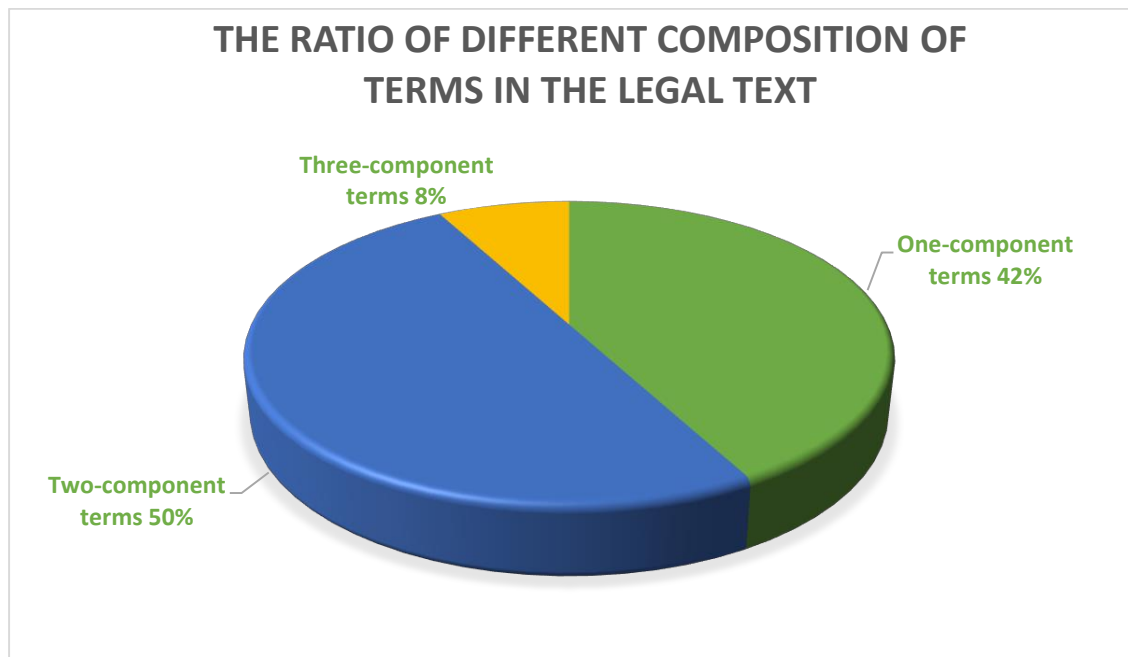
Translators must also combine, express and rearrange sentences, as English and Ukrainian have very different structures, and this transformation helps to achieve a general transformation of sentence structure that is acceptable to the target reader. The main ways

of translating terms: description; calquing; transcription transliteration; translation using different prepositions; use of the equivalent.

The translation of texts filled with terminology has its complexity. It requires not only an accurate reproduction of the external form of the term, but also the preservation of psychological and emotional factors, that is the author's idea embodied in the text. This means that the translation must accurately convey the point of view of the author and retain the features of his style. To achieve this result, the translator must have the appropriate Ukrainian terminology and be proficient in the Ukrainian literary language.

Inaccurate and inadequate translation from one language into another may lead to certain obstacles to the use of foreign language legal documents. Therefore, the translation of legal texts causes many difficulties related to the originality of legal language, linguistic and cultural differences between the original language and the language of translation, differences in legal systems and language traditions of different countries, and different types of documents. Therefore, further research on this topic will help to conduct a comprehensive and more detailed research of all aspects of the translation of different types of legal discourses, which will help avoid mistakes in the translation of legal texts.

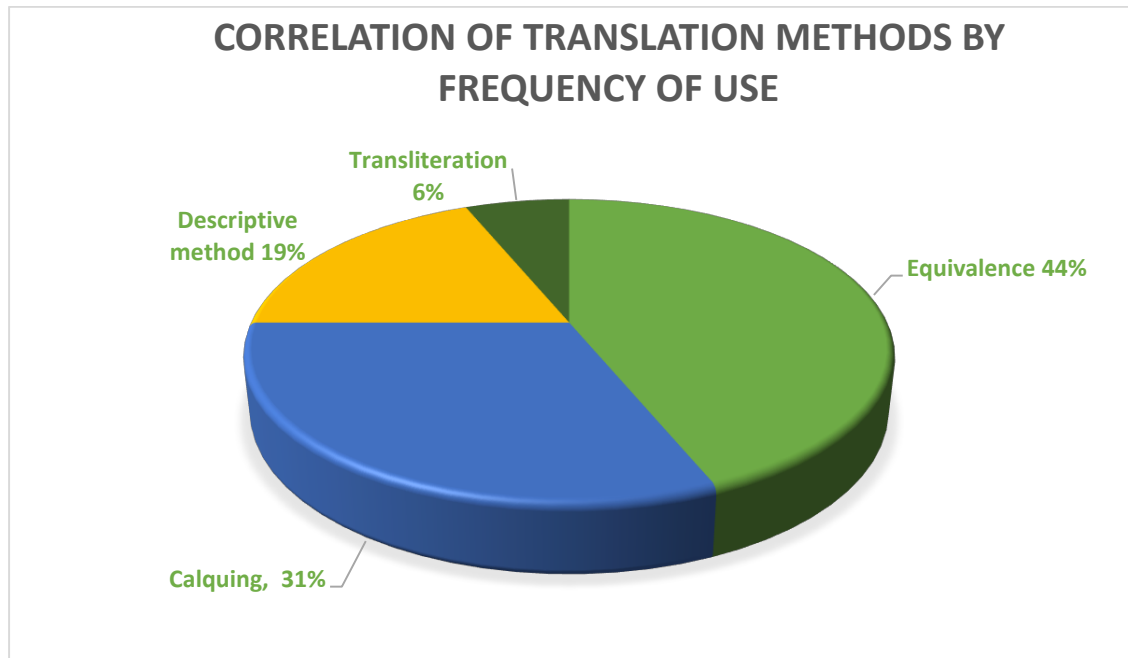
Analyzing, with the help of linguistic analysis, 38 different legal terms, we can conclude that the most common terms in legal texts are simple phrases consisting of two components, which accounted for 50%; a slightly smaller percentage was occupied by one-component terms consisting of only one word; and the lowest percentage of complex phrases containing three or more components in their structure.

As a result of the translation analysis, legal terms were studied in the context of sentences, which gave an understanding of which method of translation is the most successful in each case and which solves the problems of translation of terms in legal texts.

In the course of the research, the main methods of translation were used, namely: the use of the full Ukrainian equivalent, descriptive translation, transliteration and calquing.

Since the structure and origin of legal terms are different, high-quality translation is not possible in only one way, that is for each term it is needed to choose constantly the method that best conveys the meaning of the term. The data shown in the diagram below can support this.

The diagram of the correlation of translation methods by frequency of use shows that the most common way of translating legal terms is equivalence, which accounted for 44% of the total number of analyzed translations of terms in a sentence, in the second place is calquing, with a result of 31%, the third place is taken by descriptive method and the fourth – transliteration with results of 19% and 6% respectively.

Therefore, these results show the correctness of the statement that the best method of translating legal terms is equivalence, because the application of this method allows translators to preserve the meaning of the word and most accurately represent it in native language, and thus fulfill the basic rule of translation.

Thus, the research showed that in order to adequately translate legal texts, translators do not just need to know the classification of terms and methods of translation, but instead have additional skills, namely: good command of the target language and the original language; understand the legal field of the country/region from which the document is translated; operate with special legal terminology; understand and be able to recognize ethnic and cultural differences and peculiarities of the country. It should also

be noted that language is developing rapidly every day in all spheres of society, including jurisprudence, so it is very important to further study this topic by linguists.